

ክብርሆት

ENLIGHTENMENT

ቅፅ 1 ቁጥር 8
ሰኔ 2009 ዓ.ም

Issue 1 Number 8
June 2017

ሀዲስ አበባ
1982-1988 ዓ.ም
የግንባታና የጥምረት
ዘርፍ ለማህተም ስራ የሥራ ልሳሪ
ነበረ
በዚህ ግንባታ ስራው
ላይ ወይንም የገለጸው
አዲስ አበባ
1982-2001
ጥራት ስራ ለማሳካት
የተሰማረጠው ሰው
ነው
አገልግሎት ለ
Debre Markos University
1977

በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የህዝብ ግንኙነትና ኮሚዩኒኬሽን
ዳይሬክቶሬት የሚዘጋጅ ዓመታዊ መፅሔት

ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ

Debre Markos University

Vision

Debre Markos University strives to be one of the top ten universities in Africa by 2025

Mission

Debre Markos University has the following missions:

- ✓ Producing competent and innovative professionals;
- ✓ Carrying out problem solving research at local and national levels;
- ✓ Providing community and consultancy services that contribute to the national development objectives

Values

Debre Markos University adheres to the following core values:

- ✓ Student centeredness
- ✓ Quality and speedy service delivery
- ✓ Good governance
- ✓ Team spirit
- ✓ Academic freedom
- ✓ Competitiveness in scholarships
- ✓ Collaboration for mutual benefits
- ✓ Recognition of merit
- ✓ Professional ethics
- ✓ Social responsiveness

አድራሻ

ስልክ ቁጥር: 251581780033

ሞባይል: 251913886349

ፋክስ: 0587711764

ፖ.ሳ.ቁ: 269

ኢ.ሜል: dmu-prcd@gmail.com

www.dmu.edu.et

አብርሃት

ENLIGHTENMENT

ቅፅ 1 ቁጥር 8
ሰኔ 2009 ዓ.ም

Issue 1 Number 8
June 2017

አብርሃት መፅሔት በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የህዝብ ግንኙነትና ኮሚዩኒኬሽን ዳይሬክቶሬት በሁለት ቋንቋ የሚዘጋጅ ዓመታዊ መፅሔት ነው።

አዘጋጆች

ደሳለው ጌትነት (ዳይሬክቶር)

ሰግኞው እየነው (አሌማኒኛ መገንጠያ)

ዮሐንስ ጋሻው (የሀገን ባለሙያ)

አዘብብ በላይ (የሀገን ባለሙያ)

ወርቅነሽ ደመግ (ሪፖርተር)

እንደሻው ያዛቸው (የሀገን/ ባለሙያ)

ፎቶ ግራፍ

ሐብታሙ ጋሻው

ኮምፒውተር ፅሁፍ

ሐረግነሽ ብዙነህ

ግራፊክስ ዲዛይን
ሊንክ- ኔት 0918 765051

ማውጫ

አርዕስት	ገጽ
ርዕስ አንቀፅ.....	2
የፕሬዝዳንቱ መልዕክት	3
አንጻራትን	
• “እንደ ሰው በአንድ ይታ ሲመደብ ሥራውን በብቃት መውጣት አለበት” ፕ/ር ማሰራሻ ፈጠራ.....	4
አካዳሚካ	
• የትምህርት ጥራት በሚተርፎ ግብዓት፣ የመግቢያ ማስተማርና የመረጃውን አግባብነት የሚሰካ ነው.....	8
• በዩኒቨርሲቲው ብቸኛ ሌት የሚከተሉት ድግሪ ባለቤት.....	11
• የዩኒቨርሲቲው የህግ ተግባራት በአምሳሌ ችሎት ውድድር የብር ሚዳሊያ ተሸላሚ ሆኑ.....	15
ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት	
• የባህል ጥናት ተቋማት ሀገራዊ ፋይዳ.....	17
• የህብረተሰቡ ችግር መፍቻ ቁልፍ ምርምርና ማህበረሰብ.....	19
• ሙቁ ተፋሰስ.....	21
• የማህበረሰብና የጥበብ ድምፅ.....	24
• የማህበረሰብ አገልግሎት ለለውጥ.....	26
• የሀዲስ ዓለማዊው አጭር የሀይወት ታሪክ.....	28
ቢዝነስና ልማት	
• የቢዝነስ ልማት ለትምህርት ጥራት.....	32
• የመንቀረር አገር እንዲሁትረ እንቀርጥራይዝ.....	34
• ቲክኖሎጂ መር ዘመናዊ አሰራር ለዩኒቨርሲቲያችን.....	37
• የግቢ ወብት ለሥራ ይታ ተመራጭነት	39
• ግንባታ ፕሮጀክት.....	41
አስተዳደር	
• የተግባራት አገልግሎት ትኩረቶች.....	42
• “ራስ ወዳድ በሆኑ ጥቂት ግለሰቦች የሚመዘገቡ የመንግስትና የህዝብ ሃብት ጻፈ እኛን ነገ ልጆቻችንን የሚበድል ህገ-ወጥ ተግባር በመሆኑ በጋራ እንታገለግላለን”.....	43
• የውስጥ እዲት አግባብነት ባለው የሃብት አጠቃቀም.....	44
ተግባራት	
• ተግባራትን ያሳተፈ ሰላማዊ ትምህርት.....	45
• ለጥሩ ውጤት የዓላማ ፅናት.....	47
Top News of the year.....	50
Staffs' voice.....	62
Viewpoints.....	64
ፎቶ ዜና.....	66

ርዕስ አንቀጽ

የትምህርት ጥራት ለድርድር አይቀርብም!

አቶ ደሳለው ጌትነት
የገዢ ገንኙነትና ኮሚዩኒኬሽን ዳይሬክቶሬት
ዳይሬክተር

አገራችን ኢትዮጵያ በርካታ መዋዕል ንዋይ ከምታፈስባቸው መስኮች አንዱና ቀዳሚው ትምህርት እንደሆነ ይታወቃል። የኢሸርሲቲ ወይም ኮሌጅ ገብቶ መማር ብርቅ የነበረበት ዘመን አልፎ በመቶ ሺዎች የሚቆጠሩ ወጣቶች በአገሪቱ በተለያዩ ስፍራ በተከፈቱ የመንግስትና የግል የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ውስጥ ትምህርታቸውን እንዲከታተሉ ከፍተኛ የተደራሽነት ሥራ ተሠርቷል። ነገር ግን ከየኢሸርሲቲዎችና ኮሌጆች ቁጥር መበራከት ጋር ተያይዞ የጥራት ጉዳይም አሳሳቢ እየሆነ መጥቷል። የትምህርት ጥራት አሳሳቢነት ከማስፋፋት ጋር ተያይዞ ስጋት ውስጥ እንዳይገባ የትምህርት ተቋማት ትልቅ ኃላፊነት አለባቸው።

ደብረ ማርቆስ የኢሸርሲቲ 30ኛ የሚደርሱ ተማሪዎችን በቅድመና ድህረ-መረቃ መርሃ ግብሮች ተቀብሎ ሲያስተምር የትምህርት ጥራቱን ማስጠበቅ የሚያስችሉ ሁኔታዎች መኖራቸውን ካረጋገጠ በኋላ ነው። የትምህርት ጥራትን የሚያመላኩ ዋና ዋና ምስሪዎች የሚባሉት ሥርዓተ-ትምህርት፣ መምህርና የማስተማር ግብዓቶች ናቸው። የኢሸርሲቲው ሀገር አቀፍ ስርዓተ ትምህርቶችን (Harmonized curricula) በየኢሸርሲቲው ተግባራዊ ከማድረግ በተጨማሪ ተማሪ-ተኮር የማስተማር ዘዴን በመጠቀም በተከታታይ የምዘና ሥርዓትና የተማሪዎች ብቃት እየፈተሽ የጥራቱን ጉዳይ ያስጠብቃል። የመምህራን ብቃት ላይም የኢሸርሲቲው ከፍተኛ ሥራ እየሠራ ይገኛል። መምህራን የተለያዩ የትምህርት ደረጃዎች ላይ ከሚኖራቸው የትምህርት ዕድል በተጨማሪ ተከታታይ የስራ ላይ ስልጠናዎችን በመስጠትና በአገር ውስጥና በውጭ አገር የልምድ ልውውጥ እንዲወስዱ በማድረግ የመምህራንን ብቃት ለትምህርት ጥራት በሚመች መልኩ ያዘጋጃል። የኢሸርሲቲው ለትምህርት ግብዓት መሟላት ከፍተኛ ሥራ ይሠራል፤ ቤተ-መከራዎችን፣ ቤተ-መጽሐፍቶችን፣ ወርክሾፖችንና ሠርቶ ማሳያ ጣቢያዎችን በማቋቋም የንድፈ-ሃሳብ ትምህርትን በተግባር እንዲደገፍ ያደርጋል።

ደብረ ማርቆስ የኢሸርሲቲ በትምህርት ጥራት ላይ አይደራደርም፤ ከመጀመሪያውም የትምህርት ጥራት ለድርድር አይቀርብም፤ ምክንያቱም ትምህርት ላይ የተጓደለ ጥራት ሃገራዊ ንቅናቄን ያመጣል ብሎ ስለሚያምን ነው። የትምህርት ጥራት የሌለበት አካዳሚያዊ አካባቢ በምርምርና በማህበረሰብ አገልግሎት ላይ ያለው ተፅዕኖም ከፍተኛ እንደሆነ የኢሸርሲቲው ያምናል። ስለሆነም ጥራት ያለው መሠረተ ልማት፣ ጥራት ያለው ሠራተኛ፣ ጥራት ያለው የትምህርት መርጃ መሣሪያ፣ ጥራት ያለው ስርዓተ ትምህርት፣ ጥራት ያለው ምርምር፣ እና ጥራት ያለው የማህበረሰብ አገልግሎት ለማህበረሰብ ዕድገትና ትራንስፎርሜሽን አለገታ ስለሆነ የትምህርት ጥራት ለድርድር አይቀርብም።

እንግዳችን

“አንድ ሰው በአንድ ቦታ ሲመደብ ሥራውን በብቃት መወጣት አለበት”

ፕ/ር ማሰረሻ ፈጠህ

ውድ የአብርሃት መፅሔት ተከታታዮች! የአብርሃት መፅሔት የ2009 ዓ.ም እትም በ “እንግዳችን” አምድ ይዘገባችሁ የቀረብነው በአካዳሚክ ዕውቀታቸው ክፍተኛ አድናቆትን ካተረፉት አትዮጵያውያን ተመራማሪዎች አንዱ የሆኑትን ፕሮፌሰር ማሰረሻ ፈጠህን ነው። ፕሮፌሰር ማሰረሻ በአሁኑ ሰዓት የኢትዮጵያ ሳይንስ አካዳሚ ኤክስኪዩቲቪ ጻይሬክተር ናቸው። ከዚያ በፊትም በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ በመምህርነትና በተለያዩ የሃላፊነት ቦታዎች ላይ ሰርተዋል። ፕሮፌሰር ማሰረሻ በምርምርና በልምድ ያካበቱትን እውቀትና ተሞክሮ ለማካፈል ከአብርሃት መፅሔት ጋር ቆይታ አድርገዋል።

ትምህርት ቤት አልገባሁም ነበር። በእነዚህ ጊዜያት ሰፈር ለሰፈር ስርጥና የተለያዩ ጨዋታዎችን ከጓደኞቼ ጋር ስጫወትና ስዐርቅ አደግሁ። እድሜዬ ለትምህርት እንደደረሰም የ1ኛ ደረጃ ትምህርቱን ደብረ ወርቅ ውስጥ ባለ ትምህርት ቤት በ1954 ዓ.ም. ተመዝግቤ ከ1ኛ እስከ 5ኛ ክፍል ተማርሁ። የአንደኛ ደረጃ ትምህርቱን ከ1ኛ እስከ 5ኛ ክፍል በደብረ ወርቅ ተከታትዬ ወደ ደብረ ማርቆስ ከተማ በመሄድ ከ6ኛ- 8ኛ ክፍል ተማርሁ። 7ኛና 8ኛ ክፍልን በንጉስ ተክለሃይማኖት ትምህርት ቤት ተማርሁ። ቀጥሎ ወደ ዘጠነኛ ክፍል ስገባ በዚያን ጊዜ ደብረ ማርቆስ አጠቃላይ 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ተብሎ ይጠራ በነበረው በአሁኑ በደብረ ማርቆስ መሰናዶ ትምህርት ቤት ተማርሁ።

አብርሃት:- በትምህርት ቤት ቆይታዎ የነበረዎት የትምህርት አቀባበል ምን ይመስል ነበር?

ፕሮፌሰር ማሰረሻ:- እስከ 6ኛ ክፍል ድረስ ይኸን ያህል የሚባልና የተለየ ቁም ነገር ያለው የጊዜ አጠቃቀም የማስታወሻው የለም። ብዙ ጊዜ ጨዋታ የሚሰበኝ ልጅ ነበርሁኝ። ከ6ኛ - 7ኛ ክፍል ጊዜ ጀምሮ ግን በዚያን ጊዜ ደብረ ማርቆስ ላይ የህዝብ ቤተ-መጽሐፍት ቤት በሻምበል መዋ ተቋቁሞ ስለነበር የቤተ-መጽሐፍቱ ተጠቃሚ ነበርሁ። በወቅቱ በትምህርቱ በጣም ጉብዝ ተማሪ ባልሆንም ደካማ ተማሪም አልነበርሁም። የነበሩትን የአማርኛ መጽሀፍ አነብ ነበር። ከዚያም ባሻገር ቀላል ያሉ የእንግሊዘኛ መጽሀፍትንም አነብ ነበር። ትምህርት ላይ ያን ያህል አትኩሮት የነበረኝ አይመስለኝም። ይልቁንም ከትምህርት ውጭ የነበሩ ምንጣቦች ላይ ትኩረት አደርግ ነበር። በግለም የእንግሊዘኛ መጽሀፍትን ለማንበብ ጥረት አደርግ ነበር። ይህም መጽሀፍትን በማንበብ ጊዜ እቸገር ስለነበር እራሴን ለማብቃት ያደረግሁት ጥረት ምንክልባት ከሌሎች የተለየ ሊያደርገኝ ይችላል። መዝገብ ቃላትን ይዞ ማስታወሻ መያዝ፣ በማንገባቸው የእንግሊዘኛ መጽሀፍት አገባቡን ማረጋገጥ ላይ ጊዜ አጠፋ ነበር።

አብርሃት:- በትምህርት ቤት ቆይታዎ የማይረሱት ነገር ምንድን ነው ይላሉ?

ፕሮፌሰር ማሰረሻ:- በትምህርት ቤት ቆይታዬ ላይ ይህን የሚባል ነገር ባይኖረኝም የ3ኛ ዓመት የዩኒቨርሲቲ ትምህርታቸውን አጠናቀው ይወጡ የነበሩ የዩኒቨርሲቲ

አብርሃት:- በትድሚያ ውድ ጊዜዎትን አጣበው ለአብርሃት መጽሔት እንግዳ ለመሆን ስለፈቀዱ በአብርሃት መጽሔት ሥም አመሰግንዎታለሁ።

ፕሮፌሰር ማሰረሻ:- እኔም ለመጽሔታችሁ በእንግዳነት ስለጋበዛችሁኝ አመሰግናለሁ።

አብርሃት :- ፕሮፌሰር ማሰረሻ የት ተወለዱ?

ፕሮፌሰር ማሰረሻ:- የተወለድሁት ከአባቱ ከአቶ ፈጠህ ወርቅነህ! ከአናቱ ከወ/ሮ ደማም ደምሰው በአማራ ክልል! በምስራቅ ጉጃም ዞን! መርጦ ለማሪያም ወረዳ በ1947 ዓ.ም. ነው።

አብርሃት:- የአስተዳደግዎት ሁኔታን እንዴት ያስታውሱታል?

ፕሮፌሰር ማሰረሻ:- አስተዳደጌ እንደማንኛውም የገጠር ከተማ ልጅ ሲሆን ዕድሜዬ ከ6-7 ዓመት እስኪሆንኝ ድረስ

እንግዳችን

ተማሪዎች ብሔራዊ አገልግሎት ይሰጡ ነበር በመሆኑም አነስ በፍላጎትና ጉጉት ያስተምሩን ነበር፤ እኛንም የትምህርት ፍላጎትና ጉጉት እንዲያደርገን ያደርጉ ነበር። ከዚህ ጋር ተያይዞ እንደ የታሪክ መምህር ለታሪክ ትምህርት ፍቅር እንዲያደርገን የገፋፋኝ ይመስለኛል። በትምህርት ቆይታዬ የማይረሳኝ የ10ኛ ክፍል ትምህርቱን ስጨርስ ትንሽ እንደመጣኝ ያልሁበትና ትምህርቱ ምን ያህል ጠንካራ ያልነበረና የሂግብ ትምህርት ችሎታዬም ዝትተኛ ሆኖ ያገኘሁበት ወትት በመሆኑ 10ኛ ክፍልን ስጨርስ ሌላ ስራ ሳልሰራ ለሶስት ወራት ሙሉ የ11ኛ ክፍል ሂግብ ትምህርትን በግሌ ጨርሼ ገባሁ።

አብርሃት:- የከፍተኛ ትምህርትዎን የት ተማር?

ፕሮፌሰር ማስረሻ:- የመጀመሪያ ዲግሪ ትምህርቱን በስነ-ህይወት ትምህርት ክፍል በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ተማርሁ። የሁለተኛ ዲግሪ ትምህርቱንም የተማርሁት በዚያው በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ በስነ-ህይወት ትምህርት ክፍል ነው። የሶስተኛ ዲግሪ (ፒ ኤችዲ) ትምህርቱን የተማርሁት ጆርመን አገር በሚገኝ በዳርሚሽታት ዩኒቨርሲቲ ነው።

አብርሃት:- የሁለተኛና ሶስተኛ ዲግሪዎ የመመሪቂያ ጽሁፎች ምን ላይ ያተኮሩ ነበሩ?

ፕሮፌሰር ማስረሻ:- የሁለተኛ ዲግሪዬ የመመሪቂያ ጽሁፍ ቦሎቱን የሚመስል የሰብል ዝርያ ላይ ድርቅን ሊቋቋም የሚችልና ምርትና ምርታማነትን የሚያሳድግ ዝርያ አጥኝቻለሁ። የሶስተኛ ዲግሪ ትምህርቱ የመመሪቂያ ጽሁፍ ድርቅን መቋቋም የሚችሉ እጽዋት ምግብን በራሳቸው የሚያዘጋጁበትን ሂደት ነው ያጠናሁት። ጥናቱን ያደረኩት በላቲን አሜሪካ በሚገኙ የእስያት ዝርያዎች ነው። ጥናቱ መሰረታዊ ጥናት ሲሆን በሳይንስ ውስጥ የማይታየውን ቀዳዳ ለመሸፈን አስችሏል። የእጽዋት ምግብ እዘንጃጀት በተለያዩ ሁኔታ ያለውን አተገባበር አጥኝቻለሁ።

አብርሃት:- ጥናትዎ መሰረታዊ ጥናት ነው ይኸውም በሳይንስ ውስጥ የማይታየውን ቀዳዳ ለመሸፈን አስችሏል ብለዋል። በጥናትዎ ያበረከቱት አስተዋጽኦ ምንድን ነው?

ፕሮፌሰር ማስረሻ:- የሶስተኛ ዲግሪዬ የመመሪቂያ ጽሁፍ በተለያዩ የምርምር መጽሔቶች ላይ ታትሟል፤ እንደ ቀም ነገርም አበርክቷል። በመሆኑም ሳይንሳዊ የሆነ በመሆኑ ከጎሳው ተያያዥ ጉዳዮች ስላሉት በአጭሩ ለመግለጽ ያስቸግራል እንጂ እንደ ሳይንሳዊ የሆነ ክፍተት ፈትቷል። የሁለተኛ ዲግሪ የመመሪቂያ ጽሁፌም ታትሟል።

አብርሃት:- በመጀመሪያ ዲግሪዎ በመጀመሪያ የተቀጠሩት የት ነበር? ስሜቱን እንዴት ይገልጹታል?

ፕሮፌሰር ማስረሻ:- የመጀመሪያ ድግሪዬን እንደጨረስሁ የተቀጠርሁት በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ነበር። በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ረዳት ምሩቅ ሆኜ የረዳት አገልግሎት ስለጥ ነበር። የመጀመሪያ ስራ ስጀምር ከፍተኛ የሆነ መነሻ ታችኛ!

ፍላጎትና ጉጉት ስለነበረኝ ስራዬን በአግባቡ ለመስራት ጥረት አደርግ ነበር። በዚህ መልኩ ለአንድ ዓመት ያህል ከሰራሁ በኋላ ወደ ሁለተኛ ዲግሪ ትምህርት ገባሁ።

አብርሃት:- ከአሁኑ የስራ ኃላፊነት ቦታዎ በፊት ስለሰሩባቸው ቦታዎችና የስራ ኃላፊነትዎ ቢያጫውቱን?

ፕሮፌሰር ማስረሻ:- በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ በመምህርነት ረዘም ላለ ጊዜ አገልግያለሁ። ከመምህርነት በተጨማሪ ለ3 ዓመታት ስነ-ህይወት ትምህርት ክፍል ኃላፊ ሆኜ ሰርቻለሁ። በመቀጠል ለ3 ዓመታት ያህል የሳይንስ ኮሌጅ የምርምር ተባባሪ ዲን ሆኜ ሰርቻለሁ። በሳይንስ ኮሌጅ ውስጥ የአካባቢ ሳይንስ የ2ኛ ዲግሪ ፕሮግራም አስተባባሪ ሆኜ ሰርቻለሁ። ከዚህ በተጨማሪ ከ6-7 ዓመታት ያህል የአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ የምርምርና የቴክኖሎጂ ሽግግር ምክትል ፕሬዚዳንት ሆኜ አገልግያለሁ።

አብርሃት:- በእነዚህ የስራ ኃላፊነት ቦታዎ ያበረከቱት አስተዋጽኦ ምን ይሆን?

ፕሮፌሰር ማስረሻ:- የስነ-ህይወት ትምህርት ክፍል ኃላፊ ሆኜ አዳዲስ የሁለተኛ ዲግሪ ፕሮግራሞች እንዲከፈቱ አገዛ አደርገያለሁ። የሳይንስ ፋኩሊቲ ተባባሪ ዲን በነበርሁበት ወቅት በተለይ የአካባቢ ሳይንስ የማስተርስ ፕሮግራም እንዲከፈት የተለያዩ የምርምር ትብብሮች እንዲኖሩ ጥረት አደርገኋለሁ። የአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ፕሬዝ ዲፕሎማቲክ በነበርኩበት ጊዜ ፕሬሱ ከነበረበት አሰራር ወጣ ብሎ የተለያዩ መጽሀፍቶችን በተሻለ ፍጥነት እንዲያትም በተለይ በአገሪቱ ያሉ ፀሀፊዎች ማስታወሻቸውን እንዲያሳትሙ አደርገኋለሁ። ከዚህ ጋር ተያይዞ በርካታ መጽሀፍት ታትመው ሊወጡና ለህዝብ ሊደርሱ ችለዋል። የአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ምክትል ፕሬዚዳንት ሳለሁ የድህረ ምረቃ ፕሮግራሞች በተለይም የ3 ኛ ዲግሪ ፕሮግራሞች እንዲከፈቱ አደርገያለሁ። ይህም የአገሪቱ ዩኒቨርሲቲዎች የነበረባቸውን የመምህራን አጥረት ለመቅረፍ አስችሏል። ከዚህ ባሻገር ከሲዊዲን አገር ከሲዳ ጋር ትብብር በመፍጠር የምርምር ፕሮግራሞች በዩኒቨርሲቲው ውስጥ እንዲኖሩ አስችያለሁ።

እንግዳችን

እብርሃት፡- በእነዚህ የስራ ኃላፊነትዎ ለውጤታማነት ያበቃዎት ምንድን ነው ይላሉ?

ፕሮፌሰር ማስረሻ፡- መቼም እንደ ሰው በእንደ ቦታ ሲመደብ ስራውን በብቃት መወጣት አለበት። ስራውንም በፍቅርና በትኩረት መስራት አለበት። ይህም ውጤታማ ያደርጋል። ስራውንም ከመነሻው እዚህ አደርሰዋለሁ የሚል ዓላማ ሊኖረው ይገባል። እንግዲህ እኔ በጣም ውጤታማ ነኝ ለማለት ባልደፍርም በተቀመጥሁባቸው የስራ ኃላፊነቶች በሙሉ የተወሰነ ለውጥ ለማምጣት ጥረት አደርጋለሁ። ነገር ግን ውጤቱን ሌሎች ናቸው ሊናገሩት የሚችሉት። የተሰጠኝ ቦታ እስከሰጠው ድረስ የእኔ ስራ እዛ ቦታ መኖርን የሚናገር እንዲሆን በዕቅድ፣ በፍቅርና በትኩረት እሰራለሁ።

እብርሃት፡- እርስዎ የኢትዮጵያ ሳይንስ እኩራሚን ከያዘው ራዕይ እንግዳ ያለውን አረጋግጦ እንደት ይገመግሙታል?

ፕሮፌሰር ማስረሻ፡- የኢትዮጵያ ሳይንስ እኩራሚ ዋና ዓላማው በኢትዮጵያ ሳይንስ ማሳደግ፣ ምርምርን መደገፍና ለመንግስት እንዳንድ የማማከር አገልግሎት ለመስጠት ነው። በተለይ ሌሎች እኩራሚዎች ከደረሱበት ጋር ስናወዳድረው ብዙ ርቀት ተገቧል። ምክንያቱም ለመንግስት ከ10-15 የምክር አገልግሎት አቅርቧል። ወርሃዊ ሳይንስና ተክኖሎጂን የሚያስተዋውቅ ፕሮግራም ዘርግተናል። የሳይንስ ማዕከል በማቋቋም እሱን የማደራጀት ተግባር እየተሰራ ነው። የባህሌ ማዕከልም በማቋቋም ህዝብ እያየው ነው ያለው። በተለያዩ መስኮች የያዘውን ዓላማ ጥሩ ያስኬድን ይመስለኛል።

እብርሃት፡- ከእርስዎ ሌሎች ሊማሩት የሚገባ ነገር ካለ ቢያጋሩን?

ፕሮፌሰር ማስረሻ፡- የእኔ ከሌላው የሚለየኝ ነገር ለትምህርት ዕድገት ከፍተኛ ጥረትና ፍቅር አለኝ ይህ ግን

ማንኛውም ሰው ሊኖረው ይችላል ይሆናል። ሌላው በትምህርት ጥራት ላይ የቁጭት ስሜት ስላለብኝ ይህ ደግሞ የሚቀየረው እኛ በምናደርገው ጥረት እንደሆነ በማመን በእያንዳንዱ የስራ ኃላፊነት ቦታዎች ላይ ለውጥ አምጥቼ መሂድ እፈልጋለሁ። አምጥቻለሁም ብዬ አስባለሁ። ስለሆነም እንደዚህ አስቦ መግባት ውጤት ያመጣል ብዬ አስባለሁ። ሆኖም ግን በየዘርፉ ይለያያል። የእዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ የፕሬስ ዳይሬክተር በነበርሁበት ጊዜ በኢትዮጵያ የሚታተሙ መጽሐፍቶች ጥራታቸውን ያልጠበቁና ቁጥራቸው እስከተኛ ስለነበር ይህን ለማሻሻል ለዚህ ሊተባበሩ ከሚችሉ አካላት ጋር በመተባበር የተሰራ ስራ ነበር። በዚህም በርካታ መጽሐፍት ታትመዋል፤ ውጤቱ ግን የእኔ ብቻ ሳይሆን የተቋም ነበር። ለዚህ ሁሉ ነገር አስፈላጊው በተቋም ውስጥ ስራን በፍቅር፣ በመግባባት ሲሰራ ነው። ሌላው ሰው ሊማረው ይገባል ብዬ የማስበው ይህን ነገር ነው። እንደ ሰው እንደ ኃላፊነት ሲሰጠው ያንን ኃላፊነት በፀጋና በፍቅር ተቀብሎ ተቋሙን ወደ እንደ ደረጃ ለማድረስ ማስብና፣ በዕቅድ በመንተሳተስ ጥሩ ውጤት ለማምጣት መስራት ይኖርበታል።

እብርሃት፡- ስለ ትዳር ሁኔታዎ ቢያጫውቱን?

ፕሮፌሰር ማስረሻ፡- እኔ ባለትዳር ስሆን ባለቤቱ ወ/ሮ ሰሎሜ በቀለ ትባላለች። ከባለቤቱ ጋር የ30 ዓመት የትዳር ቆይታ አለን። በትዳራም በደስታና በፍቅር የምኖር ነኝ። ሶስት ልጆች አሉን። እነርሱም ብዕይን ማስረሻ፣ በአካባቢ ሳይንስ የማስተርስ ዲግሪ ይዞ ስራ ላይ ነው። የእሱ ተከታይ ሳሙኤል ማስረሻ ይባላል የህክምና ዶክተር ሲሆን የስፔሻላይዜሽን ትምህርት በመከታተል ላይ ነው። ሶስተኛው ህይወቱ ማስረሻ አሁን በውጭ አገር ትምህርት ላይ ነች።

እብርሃት፡- የጊዜ አጠቃቀምዎ ምን ይመስላል?

ፕሮፌሰር ማስረሻ፡- ጊዜን በመከፋፈል ነው የምጠቀመው። የቢሮ የስራ ሰዓት፣ የንባብና የተለያዩ የማህበራዊ ስራዎችን ለማከናወን ጊዜን በአግባቡ በመከፋፈል እጠቀማለሁ። ከ24 ሰዓት ውስጥ ለመኝታ የተወሰነ ጊዜ እወስዳለሁ። የቢሮ ሰዓት ካልበቃኝ አምሽቺ ስራዬን ጨርሼ አወጣለሁ፤ ቤት ውስጥ ከቤተሰቦቼ ምሽት ተጫውቼ እራት ከበላሁ በጊላ ተኝቼ ወደ 8:30 አካባቢ ተነስቼ የተለያዩ ስራዎችን እሰራለሁ። ከ8:30- 12:00 ፀጥታ ስላለ በትኩረት ለመስራት እመኝ በመሆኑ ብዙ ስራዎችን በዚህ ጊዜ አሰራለሁ።

እብርሃት፡- ስለማህበራዊ ህይወትዎ ቢያጫውቱን?

ፕሮፌሰር ማስረሻ፡- በማህበራዊ ህይወቱ ከጉረቤቶችና ከጓደኞቹ ጋር በተወሰነ ጊዜ እንገናኛለን። በቅርብ ጊዜ ባይሆንም ከቤተ ዘመድና ከጓደኛ ጋር እየተገናኘ መጫወት አለ።

እብርሃት፡- የእረፍት ጊዜዎትን እንዴት ያሳልፋሉ? ምን ያዘናዎታል?

ፕሮፌሰር ማስረሻ፡- የእረፍት ጊዜዬን በአብዛኛው ወጣ ።

እንግዳችን

▶ በማለት የተለያዩ ታሪካዊ ቦታዎችን ማየት እውቃልሁ፤ ይህ ያዘናናኛል። ከዚህ በተጨማሪ መጽሐፍትን ማንበብ ያዘናናኛል፤ ከፍተኛ የሆነ የመንፈስ ደስታም ይሰጠኛል፤ ከቤተሰብ ጋርም ተያይዞ አያለሁ።

አብርሃት: ከአገር ውስጥ እንዲሁም ከውጭ አገራት የገባችው ቦታዎች ካሉ ስለ አገርሱ ቢያሟውቱን?

ፕሮፌሰር ማስረሻ:- ከአገር ውስጥ በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኙ ዋና ዋና ታሪካዊ ቦታዎች የሚባሉትን ሁሉንም ለመገባቸው ችያለሁ። ኢትዮጵያ ትልቅ የተፈጥሮ ፀጋና ታሪካዊ ቅርሶች ያላት አገር ናት በመሆኑም አካላትን፣ ላሊቤላን፣ ጉንደርን፣ የባህርዳር ሀይቅ ደሴቶችንና ገዳማትን ጉብኝቻለሁ። የአጽዋት ባለሙያ በመሆኔም ኢትዮጵያ ውስጥ ያሉ የተለያዩ ቦታዎችን ለማየት ችያለሁ። በውጭ አገራትም ከስራ ጋር በተያያዘ የሂደቱባቸው ቦታዎች በርካት ያሉ ናቸው። ከአፍሪካ ግብጽና ማዳጋስካርን የመሳሰሉ ቦታዎችን አይቻለሁ። ግብጽ ባላት ታሪካዊ ቅርጽ በፕራሚዶች በጣም ትታወቃለች። ማዳጋስካር በተፈጥሮ ፀጋ የብዙ የሰነ-ሀይወት ባለሙያዎች ሊያዩት የሚፈልጓት አገር በመሆኗ አይቻታለሁ።

አብርሃት: በሀይወትዎ ስለተደሰቱባቸውና ስለተከፋባቸው ጊዜያት ከነምክንያቶች ቢያሟውቱን?

ፕሮፌሰር ማስረሻ:- በሀይወቱ ያዘንሁበት ጊዜ በአብዮቱ ዘመን ያየሁት አስቃቂ ነገር ነበር። ያ ዘመን የሰቆቃ ዘመን ነበር። በዚያን ጊዜ በአይኔ ያየሁት ነገር በጣም አሳዛኝና አስቃቂ ስለነበር በሀይወቱ በጣም ያዘንሁበት ወትት ነበር። የተደሰትሁበት ጊዜ የተለያዩ ጊዜያት ቢሆኑም ከልጆቹ የትምህርት ማጠናቀቅ ጋር ተያይዞ ነው። ለምሳሌ አንደኛው ልጅ ትምህርቱን ጨርሶ ሲመረቅ የተሰማኝ ደስታ ትልቅ ነበር። ብዙው የደስታ ጊዜ ከልጆቹ የትምህርት ማጠናቀቅና መመሪያ ጋር የተያያዘ ነው ምክንያቱም አንድ ሰው ልጅ ወልዶ፣ አሳድጎ የአብራኩ ክፋይ ለትልቅ ደረጃ ሲደርስ ማየት በጣም አስደሳች ነው።

አብርሃት: የሚከተሉት የሀይወት ፍልስፍና ይኖርዎት?

ፕሮፌሰር ማስረሻ:- በነገሮች ላይ እውነትነት። እያንዳንዱ ሰው በእያንዳንዱ ነገር የሚወስደው እጅም ይለያያል። እኔ በደረሰሁበት ሀይወት ለመድረስ የቻልሁት ከአጋጣሚ ጋር የተያያዘ ነው። ነገር ግን የተገኘን አጋጣሚ ተጠቅሞ ወደፊት መሄድ ነው የሚጠቅመው። ዝግጁ የሆነ ሰው የሚያገኘውን አጋጣሚ ተጠቅሞ ለማደግ ይችላል።

አብርሃት:- በመጨረሻም ቀሪ የሚሉት ሃሳብ ካለ?

ፕሮፌሰር ማስረሻ:- የአብርሃት አንባቢያን በአገራችን በንባብ ዕውቀትን ማሳደግ ከሁሉም ቅድሚያ የሚሰጠው ነው። በመሆኑም የኒዥርሲቲዎች የዕውቀት ማዕከል ሊሆኑ የሚችሉት፣ ሀገራችንም የተማሪ ትውልድ የምታገኘው እውነትንና ትክክለኛነትን የሚያሰራጨና የሚያደርሱ የኒዥርሲቲ ማህበረሰብ አባላት ሲኖሩ ነው። የኒዥርሲቲ ውስጥ አካዳሚያዊ ንቃት መምጣት አለበት። ይህ አካዳሚያዊ ንቃት ሊመጣ የሚችለው መጽሔቶች ሲኖሩና ሲነበቡ ነው። በመሆኑም አብርሃት መጽሔትም የኒዥርሲቲውን ማህበረሰብ አካዳሚያዊ አስተሳሰብ የምታሳካ መሆን አለባት እላለሁ።

Join Debre Markos University Alumni Association

አካዳሚ

የትምህርት ጥራት በሚቀርበው ግብዓት፣ የመማር ማስተማርና የመፈጸሚያ አግባብነት የሚለካ ነው

የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ቁጥር ከጊዜ ወደ ጊዜ እያደገ በመምጣቱ የከፍተኛ ትምህርት ተደራሽነትን እየተረጋገጠ ይገኛል። የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የሚሰፋፋት በመማር ማስተማር፣ በምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት ዘርፍ ለካባቢያዊና ሃገራዊ ተልዕኮዎችን እንዲወጡ ታስቦ ነው። በመማር-ማስተማሩ ወደ ዩኒቨርሲቲ የሚገቡ ተማሪዎች በእውቀት፣ በአመለካከትና በክህሎት ብቁ ሆነው እንዲወጡ ዩኒቨርሲቲዎች በርካታ ተግባራትን ያከናውናሉ። ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲም በተሰጡት ሶስቱ ተልዕኮዎች የተለያዩ ተግባራትን እያከናወነ ይገኛል። ዩኒቨርሲቲው በ2009 ዓ.ም. በመማር ማስተማሩ ያከናወናቸውን ተግባራት የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የአካዳሚክ ጉዳዮች ምክትል ፕረዚዳንት አቶ ታደሰ ጤናውን እነጋግረን እንደሚከተለው ቃኝተነዋል።

አቶ ታደሰ ጤናው የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የአካዳሚክ ጉዳዮች ምክትል ፕረዚዳንት

የአንድን አገር ዕድገትና ስልጣኔ ከሚወስኑ ዋና ዋና ጉዳዮች መካከል የሰለጠነ፣ በዕውቀት፣ በክህሎት እንዲሁም በአመለካከት የጉልበት የሰው ሃብት እንዲ ነው። በመሆኑም አገራት ይህንን ሀብት ለማፍራት ለትምህርት በሰጡት ትኩረት መጠን የስልጣኔም ሆነ የዕድገት ደረጃዎች ሲወሰን ይስተዋላል። በስልጣኔ የተሻለ ደረጃ የደረሱ አገራት ምስጢር ዕውቀትን ተጠቅሞ ቴክኖሎጂን መፍጠርና መጠቀም የሚችል የሰው ሃብት ማፍራት መቻላቸው ነው። በመሆኑም ትምህርት ለአንድ አገር ዕድገት የማይተካ ሚና እንዳለው ማየት ይቻላል።

ከዚህ አንጻር አገራችን ኢትዮጵያ በልማት ጎዳና ውስጥ በመሆኗ ትኩረት ተሰጥቶ ከሚሰራባቸው ጉዳዮች አንዱ የትምህርት ዘርፍ ነው። አገሪቱ የጀመረችውን የህዳሴ ጉዞ በውጤታማነት ለማስቀጠል ትምህርትን ተደራሽ ማድረግ ወሳኝ ነው። ባለፉት ሁለት አስርት አመታት ሠፊ ስራ ተሰርቷል። የከፍተኛ ትምህርት ተደራሽነት ለማረጋገጥ

በተሰራው ስራ በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት በእሁኑ ሰዓት ከግማሽ ሚሊዮን ወጣቶች በላይ የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት መሆን ችለዋል።

ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የከፍተኛ ትምህርትን ተደራሽነት ለማረጋገጥ በመንግስት ከተከፈቱ ከፍተኛ የትምህርት ተቋማት አንዱ ሲሆን ይህን አገራዊ ተልዕኮ ከግብ ለማድረስ በሚደረገው ርብርብ የተጣለበትን ኃላፊነት በአግባቡ ለመወጣት በተለያዩ ፕሮግራሞች ከ30ሺ በላይ ተማሪዎችን በማሰልጠን ላይ የሚገኝ ሲሆን በ2009 ዓ.ም በተለያዩ ዙር ወደ 6ሺ የሚጠጉ ተማሪዎች በመጀመሪያና በሁለተኛ ዲግሪ አስመርቋል።

ዩኒቨርሲቲው በ2008 ዓ.ም. የመማር ማስተማር እንቅስቃሴው የተደራጀ የትምህርትና ቴክኖሎጂ ስራዊት በመፍጠር የትምህርት ጥራትን በማሻሻል ከመንቀሳቀስ እኳያ መሻሻል የታየበት እንደነበር ማስታወስ ይቻላል። የ2009 ዓ.ም. ዕቅድም የ2008 ዓ.ም. አረጋግጦን በመገምገም የዩኒቨርሲቲው ማህበረሰብ የራሱ አድርጉት ሁሉም ኃላፊነቱን በመሰየት ወደ ስራ ገብቷል።

የመማር ማስተማሩን እንቅስቃሴ ውጤታማ ለማድረግ ለየኮሌጆችና ትምህርት ክፍሎች መምህራን ከአገር ውስጥና ከውጪ አገር በቅጥር እንዲሟሉ የማድረግ፣ ቤተ መከራዎችን በግብዓት እንዲሟሉ በማድረግ ለስራ የማመቻቸትና ለስቀድም በጀት በመመደብ የኮሌጆች አላቂ ግብዓቶች በግዢ እንዲሟሉ፣ 600 ዲስክቶፕ ኮምፒውተሮች ተገዝተው የኮምፒውተር ቤተ-መከራዎች ይበልጥ እንዲደራጁ ተደርጓል። በዩኒቨርሲቲው የተቀጠሩ አዲስና በዝውውር ለመጡ መምህራን አጭር የማስተማር ስነ-ዘይዎች ላይ ስልጠና እንዲወስዱ በማድረግ ስለ ዩኒቨርሲቲው አሰራር ዕውቅና ተረጋግጥተው ወደ ስራ የማስገባት ስራ ተሰርቷል። የመስክ ትምህርት ፕሮግራሞች መርሃ ግብር ተዘጋጅቶባቸው በመርሃ ግብር መሠረት ወደ ስራ እንዲገቡ በማድረግ የአካዳሚክ አገልግሎቱን ለማሻሻል ተችሏል። ከዚህ በተጨማሪም የተጠናከረ የሱፐርሺዥን ሥርዓት በመዘርጋት ለትምህርት ክፍሎች፣ ለኮሌጆችና ዳይሬክቶራቶች ድጋፍ ከመደረጉም በላይ በየትምህርት ክፍል፣ በኮሌጅና በዩኒቨርሲቲ ደረጃ ከተማሪዎች ጋር ልዩ ልዩ መድረኮችን በማዘጋጀት አረጋግጦችን እስከ ከፍተኛ አመራሮች ድረስ የሚገመገም ስርዓት ተዘርግቷል።

አካዳሚካ

ከዚህ ጋር ተያይዞ ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ አገሪቱ የምትፈልገውንና ገበያ ላይ ተፈላጊ የሆነ የሰው ኃይል ለማፍራት በተለያዩ የቅድመና ድህረ ምረቃ ፕሮግራሞች ተማሪዎችን ተቀብሎ የማስተማርና የማሰልጠን ተግባር ላይ ትኩረት ሰጥቶ እየሰራ ይገኛል። በመሆኑም ዩኒቨርሲቲው በ 2009 ዓ.ም. በ48 የቅድመና በ28 የድህረ ምረቃ ፕሮግራሞች ላይ ስልጠና ሲሰጥ ቆይቷል። በ2010 ዓ.ም. አስፈላጊነታቸው በተለይ የትምህርት መስኮች ፕሮግራሞችን ለመክፈትም በቂ ዝግጅት ተደርጓል።

ዩኒቨርሲቲው የተሰጡትን ተልዕኮዎች ውጤታማ በሆነ አገገብ ለመፈጸም በራሱ ከሚያደርጋቸው ጥረቶች በተጨማሪ ከተለያዩ አካላት ጋር አብሮ ይሰራል። ከዚህ ጋር ተያይዞ የመማር ማስተማር ተልዕኮውን ውጤታማ ለማድረግ በአካዳሚካ ነጥነት መርህ ከተማሪዎች ጀምሮ መምህራንና በየደረጃው ያሉ አካላት የሚጠበቅባቸውን ተግባርና ኃላፊነት በግልጽ እንዲያውቁት በማድረግ ግልጽና አሳታፊ አሠራር ተዘርግቶ እየተሰራ ይገኛል። ለዚህም በተለይ ፈጣን የአገልግሎት አሰጣጥን በማረጋገጥ መልካም አስተዳደርን ለማስፈን የሚያስችል አቅድ ወጥቶ ተግባራዊ ተደርጓል።

የዩኒቨርሲቲው አረጋግጦ ከፍ ሊል የሚችለው ሁሉም ባለድርሻ አካላትና ክፍሎች ለውጤታማነት ባላቸው ትጋትና ተሳትፎ መጠን በመሆኑ በአካዳሚካ ዘርፍ በሚደረገው ክትትልና ድጋፍ አረጋግጦቸውን ለማተራረብና ለማሻሻል በጋራ በአካዳሚካ ካውንስል በየጊዜው በመገምገም አንዱ ከአንዱ እየተማሪ እንዲሁ ስለሚደረግ ተቀራራቢ አረጋግጦ እንዲኖራቸው አስችሏል። ለዚህ ደግሞ የተጠናከረ የልማት ሠራዊት በመፍጠር ስርዓት ዘርግቶ በመንቀሳቀስ በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የቤተ-መጽሐፍትና መረጃ አገልግሎት ዳይሬክቶሬት አበረታች ደረጃ ላይ ደርሷል።

በዩኒቨርሲቲው እየተሰጡ ያሉ የትምህርት ፕሮግራሞች በዳላ ጥናት ለማሻሻል የሚከፈቱ ቢሆኑም በአሁኑ ሰዓት በአገር ደረጃም ሆነ እንደ ክፍተኛ ትምህርት ተቋም አሳሳቢ እየሆነ የመጣው የትምህርት ጥራት ነው። መንግስት በትምህርት ጥራት ላይ አጽንዖት የሰጠው ቢሆንም የጥራት መረጋገጥ የሁሉንም ባለድርሻ አካላት ርብርብ የሚጠይቅ እንገብጋቢ ጉዳይ ነው። የትምህርት ጥራት በሚቀርበው ቁሳዊና ሰብዓዊ ግብአት፣ የመማር ማስተማር ሂደቱን በሚፈጸምበት አገገብና ከዚህም በሚገኘው ውጤት የሚሰካ በመሆኑ አረጋግጦ ከዚህ አኳያ ሊታይ ይገባል።

ስለሆነም ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የትምህርት ጥራትን ለማረጋገጥ የትምህርት ግብዓቶች እንዲሟሉ በማድረግና የቤተ-መ-ክራ መሳሪያዎችን በማስገባት የተግባር ትምህርት በአገገብ እንዲሰጥ አስችሏል። በሙያው ብቁ ሆነው በሰልጠኑ መምህራንን ከማስተማር አኳያም የአገር ውስጥ እና የውጭ አገር መምህራንን በቅጥር እንዲሟሉ አድርጓል።

ከዚህ በተጨማሪ የዩኒቨርሲቲውን መምህራን አቅም ለማግለጫ በ2012 ዓ.ም. የተቀመጠውን የ70:30 አቅድ ለማሳካት በ2009 ዓ.ም. ብቻ ወደ 160 የሚደርሱ መምህራን በ2ኛና 3ኛ ደረጃ በአገር ውስጥ እንዲሰለጡ ተደርጓል። የ 2010 ዓ.ም. እና የ2011 ዓ.ም. የመምህራን ልማት ዕቅድ ተዘጋጅቶ ለትምህርት ሚኒስቴር ተልኳል።

በሌላ በኩል በዩኒቨርሲቲው የተቋማዊ ጥራት ማረጋገጫ ዳይሬክቶሬት የውስጥ ኦዲት አረጋግጦ መመሪያ ተዘጋጅቶ ስራ ላይ እንዲውል ተደርጓል። ዩኒቨርሲቲው የምሩቃንን ብቃት ለመመዘን የሚያስችል አጠቃላይ ፈተና (Comprehensive Exam) የሚሰጥበት ስርዓት ለመዘርጋትም በሃደት ላይ ነው። ከዚህ በተጨማሪም ዩኒቨርሲቲው እስከ አሁን ከ23,000 በላይ ተማሪዎችን በቅድመ ምረቃ ፕሮግራሞች አሰልጥኖ በማስመረቅ በተለያዩ የአገሪቱ ክፍሎች ወደ ስራ ያሰማራ በመሆኑ የዩኒቨርሲቲው ትድመ ምሩቃን በስራቸው ያላቸውን አረጋግጦ ለማወቅና የተጣሪ አካላትንም የአርካታ ደረጃ ለመገምገም የሚያስችል ጥናት (Tracer Study) በዩኒቨርሲቲው ተጀምሯል።

ዩኒቨርሲቲው በመማር ማስተማሩ ከሚያከናውናቸው ስራዎች ባሻገር ወደ ዩኒቨርሲቲው ተመድበው የሚመጡ ተማሪዎች ለአካባቢው እንግዳ በመሆናቸው ለደርስባቸው ከሚችሉ እንግልቶች ለመታደግ የተለያዩ ድጋፎችን ያደርጋል። ይኸውም ሁሉንም የዩኒቨርሲቲው ተማሪዎችን ከአውቶብስ መናሃሪያ ተቀብሎ በማምጣት ስለገቢው አጠቃላይ ገለጻ በመስጠት እንዲሁም የአካላዊ ችግር ያለባቸውን ተማሪዎች በማጣራት የተለያዩ የገቢ ማስገኛ ፕሮጀክቶችን በመቀየስ የአካላዊ ድጋፍ ያደርጋል። በትምህርት አቀጣጣቸው ደክም የሚሉ ተማሪዎችን በመለየት አካዳሚያዊ ድጋፍ ይሰጣል። ዩኒቨርሲቲው ድጋፍ ከሚያደርጉ ድርጅቶች ከሚያገኘው ገንዘብ 150 ተማሪዎችን በየወሩ ድጋፍ እንዲያገኙ አስችሏል። ወደ ዩኒቨርሲቲው ተመድበው ለሚመጡ የአካል ጉዳተኛ ተማሪዎች በመማሪያ ክፍል ድልድል፣ በማደሪያ ክፍሎች ምደባ፣ በቤተ-መጽሐፍት አካባቢ ምቹ ሁኔታ እንዲያገኙ የማድረግ ስራ ይሰራል። ሌላው የዩኒቨርሲቲው ሴት ተማሪዎች የማጠናከሪያ ትምህርት እንዲያገኙ የሚያስችል መመሪያ በማውጣት የሴት ተማሪዎችን መጠነ-ማደረግ ለመቀነስ በትኩረት እየተሰራበት ይገኛል።

ከዚህ ባሻገር ዩኒቨርሲቲው የትምህርትን ፍትሃዊነት ለማረጋገጥ ከትምህርት ክፍል ምርጫ ጀምሮ አካል ጉዳተኞችና የታዳጊ ክልል ተወላጅ ተማሪዎች በፍላጎታቸው እንዲመደቡ የተደረገ ሲሆን ሴት ተማሪዎች እስከ 25% ለብቻቸው ተወዳድረው የሚገቡበት ኮታ እንዲያገኙ ተደርጓል። የዩኒቨርሲቲው ሴት መምህራንም በምርምር ስራዎች የሚኖራቸውን ተሳትፎ ለማሻሻል ስልጠና እንዲያገኙ ተደርጓል። ወደ አመራርነት እንዲመጡ ለማስቻል ዩኒቨርሲቲው ካለው ዕቅድ አንጻር ለከፍተኛ አመራርነት ለምርምርና ማህበረሰብ አልጎሎት ምክትል ፕሬዚዳንት ሴት መምህርት ማድረግ ተችሏል።

አካዳሚካ

የትምህርት ጥራትን በማረጋገጥ ከዩኒቨርሲቲው ተመርቀው የሚወጡ ተማሪዎች በዕውቀት የተገነቡ፣ በአመለካከት የተቀረፁና በስነ-ምግባር የታነፁ ሆነው አገራዊ ፍትር ያላቸው የህብረተሰቡን ችግር ለመፍታት ጋላፊነትን መሸከም የሚችሉ ምሩቃን ማፍራት የሚጠበቅ በመሆኑ አረጋግጦችን ከጊዜ ወደ ጊዜ በማሻሻል ውጤት ማስመዘገብ ላይ ትኩረት ተሰጥቶ ሊሰራ ይገባል።

ከሁሉም በላይ ዩኒቨርሲቲው ተልዕኮውን ለማሳካትና የተሻለ አረጋግጦ ለማስመዘገብ ከምንም በላይ ሰላማዊ የመማር ማስተማር እካባቢ መፍጠር ተዳሚው ተግባር ነው። ወደ ዩኒቨርሲቲው የሚመጡ ተማሪዎች የተለያዩ ባህል፣ ቋንቋ፣ ሃይማኖት፣ ወዘተ.. ያላቸው በመሆኑ እነዚህ ተማሪዎች ተከባብረውና ተቻችለው እንዲኖሩ ለማስቻል እርስ በርስ የሚተዋወቁበት፣ የሚገባቡበትና እንዳቸው የሌላቸውን ማንነት የሚረዱበትን ምቹ ሁኔታ መፍጠር ተገቢ በመሆኑ ለዚህ ትኩረት ሰጥቶ ዩኒቨርሲቲው ይሰራል።

በመሆኑም ከተማሪዎች ህብረት ጀምሮ ልዩ ልዩ አደረጃጀቶችን በመጠቀም የዩኒቨርሲቲው ተማሪዎች እርስ በእርስ ተዋህደው የመጡለትን ዓላማ አሳክተው እንዲወጡ ሰፊ ስራ በመስራቱ ላለፉት አመታት እንዲሁም በ 2009 ዓ.ም. በዩኒቨርሲቲያችን የመማር ማስተማር ስራ ሰላማዊ እንዲሆን አስችሏል።

የተማሪዎች የአይሲቲ ማዕከል

በዩኒቨርሲቲው ብቸኛዋ ሴት የዶክተሬት ድግሪ ባለቤት

በ1992 ዓ.ም. በኢትዮጵያ ከነበሩት 30 ሚሊዮን ሴቶች መካከል 16.7 በመቶዎቹ ብቻ የተማሩ ናቸው ተብሎ እንደሚገመት የትምህርት ሚኒስቴር መረጃ ያመለክታል። በዚህም የሴቶች የትምህርት ተሳትፎ 40 በመቶ ነበር። ከ14 ዓመታት በኋላ በ2006 ደግሞ የሴቶች የትምህርት ተግትፎ ወደ 94 ነጥብ 2 በመቶ ከፍ ማለቱን የተባበሩት መንግስታት ድርጅት አስቀምጧል። የሴቶችን ተሳትፎ በትምህርት ዘርፍ ለማሳደግ እና ለውጥ ለማምጣት የተለያዩ ተግባራትን ማከናወን ይገባል።

ለሴቶች የትምህርት ተሳትፎ ማነስ እንደ ትልቅ እንቅፋት ተደርገው የሚጠቀሱት ሴቶች ለቤት ውስጥ ስራ ያላቸው ከፍተኛ ተፈላጊነት፣ ወደ ትምህርት ቤት በመሄጃ እድሜያቸው ጋብቻ መፈጸም፣ እንዲሁም ለሴት ልጅ ማህበረሰቡ ያለው አነስተኛ ግምትና ሌሎች ምክንያቶች ናቸው። በሌላ በኩል በማህበረሰቡ ውስጥ ያለው የአመለካከት ችግር እና ድህነት ለሴቶች ትምህርት ተሳትፎ መውረድ የራሱ የሆነ አሉታዊ ተጽዕኖ እንዳለው መረጃዎች ያመለክታሉ። እንዲሁ ሴት እድሜዋ ለትምህርት በሚደርስበት ወቅት የቤት ውስጥ ጋላፊነትን ሙሉ በሙሉ እንድትወስድ የሚደረግ ሲሆን ከትምህርት ቤት መልስ በኋላም በቤት ውስጥ የሚጠበቅባትን ጋላፊነት የመወጣት ግዴታ ስለሚኖርባት ሙሉ ጊዜዋን በቤት ስራ ላይ እንድታሳልፍ እና ቀን የተማረችውን ቤት ገብታ እንዳታጠና ትደረጋለች።

በሀገርም ሆነ በዓለም ደረጃ ያለውን ድህነት ለማስተረት ሴት ልጅን ማስተማር ዋነኛ ለማራጭ እንደሆነ ባለሙያዎች ያስቀምጣሉ። ሴት ልጅን የማስተማር ጥቅም ከግለሰብ አልፎ ለቤተሰብ፣ ለማህበረሰብ እና ለዓለም የሚበቃ ነው። ይህም ሲባል ሴት ልጅ ስትማር እንዲት ሴት ሊኖሯት የሚችሉ የልጆችን ቁጥር መቀነስ ያስችላል፣ የጨቅላ ህፃናትን ሞት ለመቀነስ ያግዛል፣ የእናቶችን ሞትን እና የኢች አይቪ ኤድስ ስርጭትን ይቀንሳል። በስራ ዓለም እና ከፍተኛ ገቢ በሚያስገኙ ሙያዎች ላይ የሚኖረውን የሴቶች ተሳትፎ ማሳደግ ለቀጣይ ትውልድ የሚተርፍ ጠቀሜታን ያስገኛል።

አስካለማሪያም አዳሙ (ዶ/ር)

እኛም የሴት ልጅን መማር ያለውን ሃገራዊ ወይም ዓለማዊ ፋይዳን ልናከፍላችሁ በዩኒቨርሲቲው ብቸኛ ሴት የዶክተሬት ድግሪ ባለቤት የሆኑትን የዶክተር አስካለማሪያም አዳሙን የህይወት ተሞክሮ ልናጋራችሁ ወደድን።

በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የተቋማዊ ጥራት ማረጋገጫ ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር ዶክተር አስካለማሪያም አዳሙ በየሜዘኛ ቀበሌ ገበሬ ማህበር፣ ደብረ ኤልያስ ወረዳ፣ ምስራት ጉጃም ዞን ከአባታቸው ከአቶ አዳሙ ደሴ እና ከእናታቸው ወ/ሮ ሙሉ ገላ በ1971 ዓ.ም. ተወለዱ። ዶክተር አስካለማሪያም በተወለዱበት ቀበሌ አጋጣሚ ሆነና የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ሲከፈት እድሜያቸው በወቅቱ ስድስት ዓመት ቢሆንም በአካባቢው የሚገኙት ሁሉም ህፃናት ትምህርት ቤት እንዲገቡ ሲደረግ አርሳቸውም የአንደኛ ክፍል ትምህርታቸውን ጀመሩ። ዶክተር አስካለማሪያም ከ1ኛ-6ኛ ክፍል በየሜዘኛ አንደኛ ደረጃ ት/ቤት ተከታትለው የ7ኛ ክፍል ትምህርታቸውን ወደ ደብረ ማርቆስ ከተማ በማትናት እደጥበብ የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት ተማሩ።

አካዳሚክ

• ነገር ግን የ7ኛ ክፍል ትምህርታቸውን ለመከታተል ከደብረ ሌልያስ ከወላጆቻቸው እርቀውና ተለይተው የመጡ በመሆናቸው እራሳቸው በእግባቡ አብስለው መመገብ ስላልቻሉና የቤተሰብ ድጋፍም ስለተቋረጠባቸው የቤተሰብ እግዛ ለማግኘት እንደገና ተመልሰው ወደ አማካኝ-አል እንዲያቀኑ ተደረገ። በትምህርት ቆይታቸውም ከፍተኛ የህመም ችግር ካልገጠማቸው በስተቀር ቀርተው የማያውቁት ዶ/ር አስካሎማርያም ከ8ኛ-12ኛ ክፍል በአማካኝ-አል ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ትምህርታቸውን ሲከታተሉ ከቆዩ በኋላ በ 1989 ዓ.ም. የ12ኛ ክፍልን አገር አቀፍ ፈተና ወስደው 3.00 በማምጣት ባህርዳር ዩኒቨርሲቲ በፔዳጎጂ-ጂኦግራፊ ሳይንስና በጂኦግራፊ ኮምፖዚት (Pedagogical Science and Geography Composite) የመጀመሪያ ዲግሪያቸውን ለመማር ተቀላቀሉ።

የዛሬዎ ዶክተር የትናንቷ ተማሪ የመጀመሪያ ዲግሪያቸውን ከ1990 ዓ.ም. እስከ 1993 ዓ.ም. ተከታትለው በ1993 ዓ.ም. በፔዳጎጂ-ጂኦግራፊ ሳይንስና በጂኦግራፊ ኮምፖዚት በመጀመሪያ ዲግሪ ተመረቁ። በወቅቱ በከፍተኛ ትምህርት ተመርቀው የሚጠጡ ምሩቃን በመንገስት የሚመደቡ ቢሆንም ዶ/ር አስካሎማርያም የተመደቡት ይኖሩበት ከነበረው አካባቢ በጣም ራት ያለና ከወላጆቻቸው የበለጠ የሚያርቃቸው በመሆኑ ቀደም ብለው በእንደኛ ደረጃ ትምህርታቸው ለአዌር ጊዜ ቢሆንም ያዩትና የቀመሱት የብቸኝነት ኑሮ ደግመው ሊኖሩት በመሆኑ ከአካባቢያቸው እርቀው ወደ ተመደቡት የሥራ ቦታ መሄድ አልፈለጉም። በመሆኑም ዶ/ር አስካሎማርያም ለ8 ወራት ያህል የስራ አማራጮችን ሲያፈላልጉ ከቆዩ በኋላ በ1994 ዓ.ም. መርጡለማርያም ግብርና ኮሌጅ ባወጣው የትጥር ማስታወቂያ መሰረት ሚያዝያ 1 ቀን 1994 ዓ.ም. የመምህርነትን ሙያ አሃዱ ብለው ጀመሩት።

መርጡለማርያም በእትዮጵያ ከሚገኙ ጥንታዊና ታዋቂ የቤተ ክህነት ትምህርት ይሰጥባቸው ከነበሩ ቦታዎች መካከል እንዲከመሩም ባሻገር የአካባቢው ማህበረሰብ እንግዳ ተቀባይና ሰው ወዳድ በመሆኑ ከቤታቸው ወጥተው ወደ ሁለተኛው ቤታቸው የገቡ ያህል ደስተኛ ሆኑ። የግብርና ኮሌጁም ምቹ የስራ ቦታና መኖሪያ የነበረው በመሆኑ እግዚአብሔር ትልቅ ነገር እንዳደረገላቸውና እድለኛ እንደሆኑ ተሰማቸው።

ዶ/ር አስካሎማርያም በመርጡለማርያም ግብርና ኮሌጅ በመምህርነት ሙያቸው እያገለገሉ እያለ የመርጡለማርያም ግብርና ኮሌጅ ይሰጥ በነበረው ነገ የትምህርት ዕድል ተጠቃሚ ሆነው በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ በMeasurement and Evaluation የ2ኛ ዲግሪ አጠናቀቁ። የሁለተኛ ዲግሪ ከያዙ ከእንደ አመት በኋላም በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ በስነልቦና መምህርነት ከ2002 ዓ.ም ጀምሮ ማስተማር ቀጠሉ። በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ እያስተማሩ እያለ ዩኒቨርሲቲው በሚሰጠው ነገ የትምህርት ዕድል የ3ኛ ዲግሪ ትምህርታቸውን በዩኒቨርሲቲ እፍ ደቡብ አፍሪካ መከታተል ቀጠሉ።

የሶስተኛ ዲግሪ ትምህርታቸው የተማሩት በደቡብ አፍሪካ (UNISA) በ 'Didactics' ሲሆን የሶስተኛ ዲግሪ የመመሪያ ጽሁፋቸውም ያተኮረው የምስራቅ ጉጃም ዞን መሰናዶ ትምህርት ቤት መምህራን ተከታታይ ምዘናን የተማሪዎችን ውጤት ለማሻሻል እንዴት ይጠቀሙበታል የሚል ነው። ጥናታቸውም ምዘናን እንዴት ያቅዳሉ፣ ምን ዓይነት የምዘና ስልቶችን ይጠቀማሉ፣ መረጃውን እንዴት ይሰበስባሉ፣ የተሰበሰበውን መረጃ እንዴት ይተረጉሙታል፣ ለተማሪዎች እንዴት ያሳውቃሉ፣ በምዘናው የተገኘውን መረጃ ለምን ይጠቀሙታል፣ እና የመሳሰሉትን (Practice of Assessment for Learning) ያካተተ ነበር።

ዶክተር አስካሎማርያም እንደሚሉት በሌቶች ላይ የሚከሰቱ ጫናዎች ከተፈጥሮ የሚመጡ ማለትም አካላዊ ጥንካሬ ያለመኖር፣ መውለድ፣ ማጥባት፣ ከማህበረሰቡ ወይም ከጓደኛ የሚመጣ የአመለካከት ዝንፈት ልክ ሲት ልጅ የቤት ውስጥ ስራተኛ እንደሆነች መቁጠር ከራስ የሚመነጨ ናቸው ይላሉ። ከራስ የሚመነጨው ጫናም በተፈጥሮና ማህበራዊ ጫናዎች የተነሳ ሲሆን ሌቶች በራስ አለመተማመን፣ የበታችነት ስሜት መኖር፣ በይሉኝታ መገዛት፣ የመሳሰሉትን ሲፈጥሩ የሚሰተዋል ችግር ነው።

ነገር ግን ዶክተር አስካሎማርያም ምንም እንኳ ተፈጥሯዊና ማህበራዊ ጫናዎች ቢያጋጥሟቸውም ለጫናዎች ምንም አይነት ዋጋ ባለመስጠትና ለዓላማቸው በቆራጥነት በመስራታቸው ለዚህ ስኬት በትተዋል። የሚገጥሟቸው ተግዳሮቶችንም ለእራሳቸው በሚሰጡት ክፍ ያለ ግምት ተጠቅመው በመስራታቸው ለውጤት በትተዋል። በመሆኑም የማህበረሰቡ ባህል ሲት ልጅን ዝቅ የሚያደርግ ቢሆንም ሌቶች ራሳቸውን ዝቅ ከማድረግ ይልቅ የተሳሳተ ግንዛቤ ያላቸውን ሰዎች ለማስተካከል መስራት ተገቢ እንደሆነ ዶክተር አስካሎማርያም ይናገራሉ።

በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የተቋማዊ ጥራት ማረጋገጫ ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር ዶክተር አስካሎማርያም ተፈጥሯዊ ጫናዎች ከሚፈጥሩት የጊዜ ሽሚያና የስራ ጫና ባሻገር የስራ ብቃታቸውንና ችሎታቸውን ስለማይቀንሱባቸው እንደ ማንኛውም ሰው ስራቸውን በእግባቡ እየተወጡ ይገኛሉ። በመሆኑም ሌቶች ውጤታማ መሆን ከፈለጉ ዓላማቸውን በማስቀመጥ ዕቅዳቸውን ለማሳካት ለራሳቸው የሚሰጡትን ግምት ክፍ በማድረግ ለጥቃቅን ነገሮች ቦታ ሳይሰጡ ለዓላማቸው ስኬት ምንም አይነት አስተዋጽኦ ለሌላቸው ጉዳዮች የሚሰጡትን ጊዜ መውሰን ተገቢ እንደሆነ ዶክተር ይመክራሉ።

ዶ/ር አስካሎማርያም ዛሬ ላይ የስራ ኃላፊ ከመሆናቸውም ባሻገር ባለትዳርና የሁለት ወንድ ልጆች እናት ናቸው። እናትነት ሳይገድባቸው ስራቸውን በእግባቡ በጊዜ በመከፋፈል የሚሰሩት ዶ/ር አስካሎማርያም ስራቸውን ሊያደናጁ ይችላል ብለው የሚያምኑበትን ጉዳይ ጊዜ አያጠፋበትም። ቢሮ ለስራ ከገቡ ጊዜያቸውን ሙሉ በሙሉ በስራ ያላልፉሉ። ከስራ መልስ ቢታቸው ውስጥ

አካዳሚክ

› ከቤተሰቦቻቸው ጋር እና ለማህበራዊ ህይወት ጊዜያቸውን ከማሳለፍ ውጭ በምንም መልኩ ጊዜን ያለ እግዳብ እያሳልፉም። እንዲያውም በዚህ ሰዓት ስራቸውን ማጠናቀቅ ካልቻሉ የቤት ጊዜያቸውን በመከፋፈል ቤት ውስጥ የቢሮ ስራ ይሰራሉ። ዶ/ር አስክላማርያም በትምህርት ቤት ቆይታቸው በጣም ካልታመሙ በቀር ከትምህርት ቤት እንደማይቀሩ ሁሉ ዛሬም ከስራቸው ክፍተኛ ችግር ካልገጠማቸው በቀር መቅረት ያስከፋቸዋል፤ የሚታሰብም አይደለም።

ማንኛውም ሰው ጠንክሮ ከሰራ ካሰበው ለመድረስ የሚያገደው ነገር የለም የሚል የህይወት ፍልስፍና የሚያራምዱት ዶ/ር አስክላማርያም ጋላፊነት በጣም ትልቅ መስዋትነትን ከማስከፈሉም በተጨማሪ ከቦታ ቦታ ተንተናታሪ ለመስራት አስቸጋሪ ነው ይላሉ። ዶ/ር አስክላማርያም አስከፊን ለዩኒቨርሲቲው ማህበረሰብ የተለየ ድጋፍ ባያደርጉም የህይወት ተሞክሯቸው ግን ለሌሎች አስተማሪ በመሆኑ ሌሎች የእርሳቸውን መንገድ ቢከተሉ የረሉት ደረጃ ላይ መድረስ እንደሚያስችላቸው እምነታቸውን ገልፀዋል። ሆኖም ግን ለወደፊቱ ከማስተማር ስራቸው በተጨማሪ በሙያቸው የተለያዩ የማህበረሰብ አገልግሎቶችን መስጠት፣ ፐሮጀክቶችን መቅረጽ፣ ጥናትና ምርምሮችንም መስራት ላይ ትኩረት ሰጥተው እንደሚሰሩ ይናገራሉ። በህይወት ጉዟችን ከትንሽ እስከ ትልቅ፣ ከተላል እስከ ከባድ ችግሮች ያጋጥሙናል ሆኖም ግን ለዓላማችን ስኬት ችግሮችን ማሸነፍ ትልቅ ስኬት ነው። የሚለው የዶክተር አስክላማርያም አዳሙ መልዕክት ለሁላችን ስንት ይሁን።

በእኔ ሙያ ልኩራ

በመምህርነቴ በእኔስ ሙያ ልኩራ
 ኢንጂነር፣ መሃንዲስ ዶክተርን ሳፈራ
 ጨለማውን ገልጦ ብርሃን ያበራ
 መሠረት የጣለ ለሰውጣችን ሥራ
 በመምህርነቴ በሙያዬ ልኩራ።
 እኔ ያልገራሁት በእኔ ያልተቃኘ
 ከየትኛው ስልጣን ሙያ ላይ ተገኝ?
 እኔስ በእኔ ሙያ እጅግ በጣም ልኩራ
 ሀገር ተረካቢ ዜጎችን ሳፈራ።
 ሚኒስትሮች ሁነው ሀገርን ቢመሩ
 በሽታን ቢፈውስ ሀኪሙ ዶክተር
 ፊደራል ፖሊስ ዘብ ቢቆም ለአገሩ
 ለህዳሴው ግድብ ጥበቡ ምስጢሩ
 ድህነት ሊቀበር ቢማስ መቃብሩ
 ስልቶችን ቢነድፉ በሊቆች ቀመሩ
 ቢማረው እኮ ነው ከእኔ ከመምህሩ
 ውለታዬ ይታይ ይለገሰኝ ክብር።
 ዜጋን የመቅረፁ ፍላጎት ምኞቱ
 የሙያዩ ፍቅር የመምህርነቴ
 ተማሪን የማብቃት ትግልና ጥረቴ
 በመምህርነቴ በእኔ ሙያ ልኩራ
 ሁሉን ሙያተኞች ጠቢባን ሳፈራ
 እኔው መምህሩ ነኝ የሆንኩ መሰረት
 የሙያ ማህፀን የሙያዎች እናት።

(ከብርሃን እንድረስ
 ከሀዲስ...አዲስ ቅፅ 1 ቁጥር 5)

አካዳሚካ

የዩኒቨርሲቲው የህግ ተማሪዎች በአምሳለ ችሎት ውድድር የብር ሚዳሊያ ተሸላሚ ሆኑ

የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የህግ ተማሪዎች ባደረጉት የአምሳለ ችሎት ውድድር በዕቃው የአንደኛነትንና በቃል የሁለተኛነት ደረጃ በመያዝ የብር ሚዳሊያ ተሸላሚ ሆነዋል። በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የህግ ትምህርት ቤት ዲን የሆኑትን አቶ ወልደትንሳኤ ፈንቱ የአምሳለ ችሎት ውድድር ተማሪዎች በንድፈ ህሳብ የተማሩትን በተግባር ለማየት ያስቻላቸው መድረክ እንደሆነ ተናግረዋል። የዚህ ዓመት ውድድር የነበረው አለም አቀፍ የጦርነት ህግ ላይ ነበር። ይህ ደግሞ ራሱን የቻለ አንድ ኮርስ ሆኖ ሌሎችም የተያያዙ ኮርሶችንም ያካትታል። ውድድሩ በአጠቃላይ ከ3 በላይ ኮርሶችን ያቅፍ እንደነበር ያስታውሱት የትምህርት ቤቱ ዲን ውድድሩ ተማሪዎች በእነዚህ ኮርሶች ላይ ያላቸውን አጠቃላይ ግንዛቤ ለመሰከት አስችሏል።

በተጨማሪም ተማሪዎች ትምህርታቸውን አጠናቀው ሲወጡ ሊሰሩት የሚችሉትን ሊያመለክት የሚያስችል ምናባዊ ጉዳይ ተሰጧቸው ውድድር ማድረጋቸው በተማሪዎቹ ላይ በራስ መተማመን መፍጠር ከማስቻሉም በላይ ተማሪዎች በአምሳለ ችሎቱ ክርክር ማድረግ መቻላቸው የህግ ዕውቀትና ክህሎታቸው እንዲጨምር ያደርጋል። ተማሪዎች ክርክር

የሚያደርጉት የህግ አንቀጾችን እየጠቀሱ ስለሆነ የበለጠ ግንዛቤያቸውን እያጎለበቱና ክፍተቶቻቸውን እየሞሉ እንዲሄዱ ያስችላቸዋል። ተማሪዎች ለዚህ ወጤት እንዲበቁ ያስቻላቸው በእስተባባሪው ከተደረገላቸው ድጋፍ በተጨማሪ በህግ ትምህርት ቤት እየተሰጠ ያለው ትምህርት ያለበትን ደረጃ ያመለክተ ነው ሲሉም አቶ ወልደትንሳኤ አብራርተዋል።

እንደዚህ ላይነት ውድድሮች መካሄዳቸው የህግ ትምህርት ቤት ተማሪዎች በዕውቀት፣ በክህሎትና በአመለካከት ብቁ ሆነው እንዲወጡ ያለው ጠቀሜታ ምን ይሆን ብለን ባነሳነው ጥያቄም አቶ ወልደትንሳኤ ተማሪዎች በዕውቀት፣ በክህሎትና በአመለካከት ብቁ ሆነው እንዲወጡ በህግ ትምህርት ቤት እየተሰሩ ካሉ ስራዎች መካከል መማር ማስተማር በአግባቡ እንዲካሄድ ተገቢና ተከታታይ የሆነ የክትትል ስርዓት መዘርጋቱ፣ የኮርስ ሽፋን፣ ምዘና፣ ግብረ መልስ በየጊዜው መገምገም መቻሉ፣ የተማሪዎች የጊዜ አጠቃቀም መገምገሙ፣ ተማሪዎቹ ለማህበረሰቡ በተቋቋሙ ማዕከላት ነፃ የህግ አገልግሎት እንዲሰጡ መደረጉ ተማሪዎችን በንድፈ ህሳብ የተማሩትን ትምህርት በተግባር ምን እንደሚመስል ለማየት ስለሚያችላቸው ነው።

አካዳሚካ

▶ በተጨማሪም በዩኒቨርሲቲው የተቋቋመውን ህጋዊ የህግ ተማሪዎች ማህበር ላይ ተማሪዎች መሳተፋቸው የህግና የችሎት አስራርን በተግባር እንዲደገፍ አስችሏል።

ከአሜሪካ ሚዲያ ኮሙኒኬሽንና ፕሮፎሽን ጋር በመተባበር ግንቦት 2009 ዓ.ም ላይ ተማሪዎች ክርክር አድርገዋል። ከዚህ በተጨማሪ በየዓመቱ በአገሪቱ በሚዘጋጁ የአምሳሌ ችሎት ውድድሮች ላይ ተማሪዎች የሚሳተፉ ሲሆን በ2008 ዓ.ም. በተካሄደው አምሳሌ ችሎት ውድድርም ከፍተኛ ስምንት ድረስ ደርሰው እንደነበር አቶ ወልደትንሳኤ ፈንቱ አስታውሰዋል። ከዚህ ባሻገር በዩኒቨርሲቲ ደረጃ ሁኔታዎችን እየፈጠሩ ተማሪዎች በአምሳሌ ችሎት ክርክር ማድረግ የሚያስችል ልምድ እንደሚያዳብሩም ለማወቅ ተችሏል።

ተማሪዎች በአምሳሌ ችሎት ክርክር የሚያደርጉት በዕውቀት አለም የተፈጠሩ ጉዳዮች ላይ ሲሆን ህግን በመጥቀስ የሚከራከሩ ስለሆነ ተጋላጭነትን በመፍጠር የተማሩትን ትምህርት ለማጠናከር ያስችላቸዋል። የምናብ ጥልቀትንና የአለምሮ ግዝፈትን እንዲፈጥሩ ይረዳል። ዩኒቨርሲቲውን ለማስተዋወቅም ትልቅ ፋይዳ አለው።

ትምህርት ቤቱ በእንደዚህ አይነት ውድድሮች ተማሪዎች ከዚህ በበለጠ ውጤታማ ለማድረግ በክፍል ውስጥ የሚሰጠውን የንድፈ ሃሳብ ትምህርት በተግባር አምሳሌ ችሎቶችን በማዘጋጀት ክርክር እንዲያደርጉ የሚጠቀሙበት ዕድል መኖሩን ለማወቅ ተችሏል። ሆኖም ግን ለወደፊቱ ዩኒቨርሲቲው በያዘው ዕቅድ መሰረት ራሱን የቻለ አምሳሌ ችሎት ክፍል ሲገነባ ተማሪዎች ከጠቅላይ ፍርድ ቤት በፕላዝማ በተጥታ ችሎት እንዲከታተሉ የማድረግ ስራ እንዲሁም የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የህግ ትምህርት ቤት ለፍትህ ልዕልና እንዲቆም ለማድረግ እንደሚሰሩ አስታውቋል።

በ2009 ዓ.ም በአለም አቀፍ ቀይ መስቀል ማህበር በተዘጋጀው "አለም አቀፍ የጦርነት ህግ" አምሳሌ ችሎት አዲስ አበባ ላይ ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲን ወክለው ለተወዳደሩት ተማሪዎች አስተባባሪ የሆኑት አቶ እንተነህ ገረመው ስለ አምሳሌ ችሎቱ የሚከተለውን አካፍለውናል።

አቶ እንተነህ ውድድሮች ለተወሰነ ጊዜ ተቀዋቅደው መቆየታቸውን አስታውሰው የዚህ ዓመቱ ውድድር ዋና ዓላማ ስለ አለም አቀፍ የጦርነት ህግ "International Humanitarian Laws" በሚመለከት በክፍል ውስጥ ከሚሰጠው ትምህርት ባሻገር ተማሪዎች እንዴት ትምህርቱን ወደ ተግባር ይለውጡታል የሚለውን ለማሳደግም ነው ብለዋል።

በውድድሩ ሁሉም የህግ ትምህርት የሚያስተምሩ የመንግስት ክፍተኛ ትምህርት ተቋማት በተለይም ነባር የሚሳሉት የተጋበዙ ሲሆን 16 ዩኒቨርሲቲዎች ተሳትፈው ሁሉም ዩኒቨርሲቲዎች በቅድሚያ የጽሁፍ ክርክር አቅርበዋል።

የብር ሚዳሊያ ሲሸለሙ

ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ግብዣው እንደደረሰው የህግ ትምህርት ቤት ሊወዳደሩ የሚፈልጉ ተማሪዎችን በማስታወቂያ በመጥራት ምናባዊ ሁኔታ ተሰጥቷቸው ተዘጋጅተው ክርክር እንዲያደርጉ ከተደረገ በኋላ የተሻሉትን እንደ ወንድ እና እንዲት ሴት ተማሪዎች ተመርጠዋል። እነዚህ የተመረጡ ሁለት ተማሪዎች በአለም አቀፍ የጦርነት ህግ ላይ በሁለት ክፍሎች ጽሁፍ የካሳሽን ክስና ክሳሽ ላቀረበው ክስ ደግሞ መልስ እንዲጻፉ ተደርጓል። እንደ አስተባባሪው ገለጻ ተማሪዎች የጻፉትን በማየት በአሜሪካ ተልኳል። የአለም አቀፍ ቀይ መስቀል ኮሚቴ ከአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ጋር በመተባበር ጽሁፉን በመምገም ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ከ16 ዩኒቨርሲቲዎች እንደኛ እንደወጣ ተገልጾ በውድድሩ ከ1ኛ-8ኛ ደረጃ የያዙ ዩኒቨርሲቲዎች በቃል ክርክር በተደረገላቸው ጥሪ መሰረት የነበሩት 8 ቡድኖች በአራት ቡድን ተመድበው ክርክር እንዲያደርጉ ተደርጎ ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ከጅማ እና ወለጋ ዩኒቨርሲቲዎች ጋር ባደረገው ክርክር አሸናፊ ሆኖ ከወሎ ዩኒቨርሲቲ ጋር በአደረጉት የግማሽ ፍፃሜ ውድድርም ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ በማሸነፍ ወደ ፍፃሜው ተሳትፏል። በፍፃሜውም ከአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ጋር ባደረገው የቃል ክርክር በ0.5 ነጥብ 2ኛ ደረጃ በመውጣት የብር ሚዳሊያ ተሸላሚ በመሆን ውድድሩን ማጠናቀቁን አቶ እንተነህ ገልጸዋል።

የውድድሩ ተሳታፊ የሆኑት ተማሪዎች ያላቸውን አቅምና ጥረት ተጠቅመው ለዚህ ደረጃ መብቃት መቻላቸው ስኬት ቢሆንም የሚስተዋሉ ክፍተቶችን መሙላት ከቻሉ ደግሞ ከዚህ በበለጠ ውጤት ማስመዘገብ እንደሚቻል ያመለከተ ነበር ሲሉ ጠቁመዋል። በውድድሩ ተማሪዎች ከዚህ በፊት በእንደዚህ አይነት ውድድር ላይ የመሳተፍ ልምድ ማነስ በተወሰነ መልኩ ተስተውሏል ብለዋል።

አካዳሚካ

፡ ሆኖም ግን ተማሪዎች ባደረጉት ክርክር በነበራቸው ዕውቀት ከሌሎች ዩኒቨርሲቲዎች የተሻሉ መሆናቸውን አመለክቷል።

በ2003 ዓ.ም ጉንደር ከተማ በተካሄደው የአምሳል ችሎት ወድድር ተሳታፊ የነበሩት የዚያኒው ተማሪ የአሁኑ የህግ መምህር አቶ አንተነህ እንደሚሉት ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ከዚህ በፊትም በአምሳል ችሎት ወድድሮች ሲሳተፍ ውጤት ያመጣ እንደነበርና እርሳቸውና ጓደኛቸው የብር ሚዳሊያ ተሸላሚዎች እንደነበሩ ተናግረዋል። በ 2009 ዓ.ም ዩኒቨርሲቲው ሁለተኛውን የብር ሚዳሊያ በአምሳል ችሎት አስመዘገበ።

ተማሪዎችን ለውጤት ያበቃቸውን ጉዳይ ሲገልፁ ተማሪዎች በግላቸው ለትምህርቱ ትኩረት ሰጥተው ከማንበባቸውም ባሻገር የሚሰጣቸውን ድጋፍና አስተያየት ተቀብለው ወደ ተግባር መለወጣቸው እንደሆነ ተናግረዋል። ይህም ተማሪዎች በራሳቸው እንዲተማመኑ ከመርዳቱም በተጨማሪ ዩኒቨርሲቲዎች ትስስር እንዲኖራቸው ያስችላል። ይህም ተማሪዎች ራሳቸውን በእንደ ዩኒቨርሲቲ ከመገደብ አልፈው በእገር አቀፍ ብሎም በአለም አቀፍ ተወዳዳሪ እንዲሆኑ ያስችላቸዋል ማለት ነው። ወድድሩም ከሌሎች ዩኒቨርሲቲዎች ጋር ግንኙነት መፍጠር ያስቻላቸውና ከዚህ በኋላ በሚኖሩ ተመሳሳይ ወድድሮች በተማሪዎች ላይ ሊዳብር የሚገባውን ክህሎት ለመለየት አስችሎናል ብለዋል። እንዲሁም ተማሪዎች ድፍረትንና ያላቸውን ዕውቀት ከአለም አቀፍ ነባራዊ ሁኔታ አንጻር ለማየት ያስቻሉ ወድድር እንደነበር አቶ አንተነህ ተናግረዋል።

የ4ኛ ዓመት የህግ ተማሪ ስለሽ አሳየ ስለ ወድድሩ እንደሚከተለው አጫውቶናል። ወድድሩ ረዥምና ፈታኝ ነበር። በጽሁፍ 1ኛ ስለወጣን ከአለም አቀፍ የቀይ መስተል ማህበር ለእያንዳንዳችን ሰዓት ተሸልመናል ብሏል። ተማሪ ስለሽ በውድድሩ ለአሸናፊነት ያበቃቸውን ሲገልጽ አስተባባሪያቸው መምህር አንተነህ በቅርበት ድጋፍ ስላደረገላቸውና ከዚህ በተጨማሪ በግላቸው በአደረጉት ጥረት እንደሆነ ተናግሯል። በህግ ትምህርት ቤት የትምህርት አሰጣጥ መምህራን ለተማሪዎች ንድፈ ሃሳብን ከተግባር ጋር እያገናኙ ያስተምሩናል።

ተማሪ ስለሽ በውድድሩ መሳተፉ ከደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ወጣ ባለ መልኩ የሌሎችን ተማሪዎች እትም ለማየት ትልቅ ልምድ እንዲኖረን ያስቻለና በራስ የመተማመን ስሜትን የፈጠረን ነው ብሏል። ቀደምት ከሆኑ ዩኒቨርሲቲዎች ጋር ወድድር ማድረጋችን በራሳችን የበለጠ እንድንተማመን ረድቶናል ሲል ተናግሯል።

ለላኛዋ ተወዳዳሪ የ3ኛ ዓመት የህግ ተማሪ የሆነችው ተማሪ ፍላጎት መላቱ በበኩሏ ወድድሩ በጣም ጥሩ እንደሆነ ገልጻለች። ከዚህ በፊት ምንም አይነት ልምድ እንዳልነበራት የተናገረችው ተማሪ ፍላጎት ለውጤት ያበቃቸው የአስተባባሪ መምህሩ ከፍተኛ ድጋፍ ነው ብላለች። በዩኒቨርሲቲው የ3 ዓመት ቆይታዋ በህግ ትምህርት ቤት እየተሰጠ ያለው ትምህርት በጣም ጥሩ እንደሆነና የሚገመገሙበት ሃደትም የተሻለ እንደሆነ ተናግራለች። ተማሪ ፍላጎት በውድድሩ መሳተፍ በራስ መተማመኗን! ዕውቀትና የውድድር ልምድ እንድታደግ እንዳስቻላት ገልጻለች። ሌሎች የህግ ትምህርት ቤት ተማሪዎችም የይቻላል መንፈስን በመሰነቅ ለውጤት መስራት እንደሚገባቸው እንዲሁም ያለውን አጋጣሚ መጠቀም ተገቢ እንደሆነ ሁለቱም የውድድሩ ተሳታፊ ተማሪዎች ጠቁመዋል። በውድድሩ ተሳታፊ የነበሩት ተማሪዎች አሸናፊ ቢሆኑ ኖሮ ኢትዮጵያን ወክለው በአፍሪካ ይወዳደሩ ነበር። ከዚያም በአለም አቀፍ ደረጃ ወድድር ያደርጉ ነበር። በመሆኑም በቀጣይ ይህን ለማሳካት ጠንካራን አንሰራለን ብለዋል።

ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት

የባህል ጥናት ተቋማት ሀገራዊ ፋይዳ

አቶ ግዛቸው አንዳርጌ የሃዲስ ዓለማየሁ የባህል ጥናት ተቋም ዳይሬክተር

ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ በታላቁ ደራሲ፣ ዲፕሎማት፣ ለርቦኛና ሚኒስቴር ከቡር ዶ/ር ሐዲስ ዓለማየሁ ስም ሃሐዲስ ዓለማየሁ የባህል ጥናት ተቋም ተሰይሞ ታህሳስ 17/2004 ዓ.ም በባህል ላይ ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎቱን ለማጠናከር በርካታ ስራዎችን እየሠራ ይገኛል። የሐዲስ ዓለማየሁ የባህል ጥናት ተቋም እደረጃጀቱን በቤተ-መዛግብት ማዕከል፣ በባህላዊ እና በመኖሪያ ሙዚቃ ዘርፍ፣ በስነ-ጽሁፍ ዘርፍ፣ በግዕዝ ቋንቋ ጥናት ዘርፍ፣ በባህል ጉዳዮች ጥናት ዘርፍ እና በትያትር ዘርፍ በማዋቀር ሲቋቋም የተሰጡት ተልዕኮዎች አማተር ከያንያንና ፀሐፊያንን ማበረታታት እና በባህል ዘርፍ ጥናትና ምርምር በማድረግ ለባህል ጥበቃ፣ ዕድገት እና ልማት ጉልህ አስተዋፅኦ ማበርከት ነው። በባህል ጥናት ተቋሙ የሰራ አንቅስቃሴዎች ዙሪያ የተቋሙን ዳይሬክተር አነጋገረናቸው የሰጡን ምላሽ እንደሚከተለው አቅርበናል።

አቶ ግዛቸው አንዳርጌ የሃዲስ ዓለማየሁ የባህል ጥናት ተቋም ዳይሬክተር ናቸው። እሳቸው እንደሚሉት ከኪነ-ጥበብ ልማት አኳያ ተቋሙ ከተመሰረተ ጊዜ ጀምሮ በተለያዩ ጭብጦች ዙሪያ ግጥም፣ ወግ ድርሰት፣ የባወገንት የቃል ግጥሞች (በክዋኔ)፣ መነሳት፣ አጫጭር ድራማዎች፣ ሙዚቃዎች እና ባህላዊ ውዝግብዎች በማዘጋጀት በርካታ ወርሃዊ የኪነ-ጥበብ ምሽቶችን አካሂዷል። እንዲሁም የአካባቢውን እምነት የኪነ-ጥበብ ተሰጥኦ ለማጎልበት እና አማተር ፀሐፊያንን በማበረታታት የምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎቱን ለማጠናከር

እንዲያገዝ ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ በታላቁ ደራሲ ከቡር ዶ/ር ሐዲስ ዓለማየሁ ሥም ሐዲስ...ዓዲስ የግጥም እና አጭር ልብ ወለድ መድብል ቅጽ 8 ከቁጥር 8-8 ድረስ በተከታታይ በማሳተም ለንግብ አብቅቷል። ከ2007 ዓ.ም ጀምሮ ለዩኒቨርሲቲው እና ለአካባቢው ማህበረሰብ መሠረታዊ የግዕዝ ቋንቋ ትምህርት በነፃ እየሰጠ ይገኛል።

በሐዲስ ዓለማየሁ የባህል ጥናት ተቋም ስር በ2004 ዓ.ም የተቋቋመው የቤተ-መዛግብት ማዕከል በድርጅቱ የጎጃም ጠቅላይ ግዛት ይዞታ የነበሩትን መዛግብት ከምስራቅ ጎጃም ዞን ገንዘብና ኢኮኖሚ መምሪያ 7006 አቃፊዎች እና 1841 ጥራቶች እንዲሁም ከምስራቅ ጎጃም ዞን ክፍተኛ ፍርድ ቤት ደግሞ 2518 አቃፊዎችን ወደ ዩኒቨርሲቲው በማስገባት ለጥናትና ምርምር ምቹ አድርጓል። ለደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ 3ኛ ዓመት የታሪክ እና ቅርስ አስተዳደር ተማሪዎች፣ ለባህር ዳር ዩኒቨርሲቲ፣ ለወሎ ዩኒቨርሲቲ፣ ለመቀሌ ዩኒቨርሲቲ፣ ለአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ እና ለጅማ ዩኒቨርሲቲ 2ኛ ዲግሪ ተማሪዎች በቤተ-መዛግብት ማዕከል ለሚሰሩት ምርምር የመረጃ አገልግሎት ሰጥቷል። እንዲሁም የቤተ-መዛግብት ማዕከሉን የአሰራርና አጠቃቅም መመሪያ አዘጋጅቷል።

ከባህል ጥናት አንጻር የሐዲስ ዓለማየሁ የባህል ጥናት ተቋም ከተመሰረተ ጀምሮ አራት ዓመታዊ አገር አቀፍ ዓውደ ጥናቶችን በማካሄድ የቀረቡ የምርምር ውጤቶችን በመደበለ ጉባዔ መልኩ ያሳተመ ሲሆን በዚህ ዓመትም የባህል ጥናት ተቋሙ "ባህል ለአንድነት እና ለአብርካት" በሚል መሪ ቃል አምስተኛውን ዓመታዊ አገር አቀፍ ዐውደ ጥናት ሚያዝያ 28-29/2009 ዓ.ም አካሂዷል።

አምስተኛውን ዓመታዊ አገር አቀፍ ዐውደ ጥናት ተሳታፊዎች በካራ

ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት

የሐዲስ ዓለማዊ የባህል ጥናት ተቋም የክቡር ዶ/ር ሐዲስ ዓለማዊን ሐውልት እና አደባባይ ክልንድ ሚሊዮን ብር በላይ በሆነ ወጭ አሰርቶ አስመርቋል። ክቡር ዶ/ር ሐዲስ ዓለማዊ ህጋዊ ወራሽ ወኪሎቻቸው ጋር የውል ስምምነት በማድረግ ደራሲው በህይወት ዘመናቸው የገፉትን ያልታተሙ “መልዕክት ሰወዳጆቹ” የግጥም መደበል ያሳተሙ ሲሆን ወራሽ ወኪሎቻቸው ከህትመቱ የሚገኘውን ገቢና ጥቅማጥቅም ዩኒቨርሲቲው የባህል ጥናት ተቋሙን ለማጠናከር እንዲያውሰው ተስማምተዋል።

ከዚህ በተጨማሪ የባህል ጥናት ተቋሙ የአማተርኛ የኪነ-ጥበብ ስራዎችን እና ቅኔ በዩኒቨርሲቲው እና አካባቢው ማህበረሰብ ሌፍኤም 97.7 ራዲዮ እንዲተላለፍ አድርጓል። እንዲሁም በደብረ ማርቆስ ከተማ ከሚገኙ የሰነ-ጽሁፍ ማህበራት መካከል ከትይንት የትያትር እና ስነ-ጽሁፍ ማህበር እና ከወጣት ወንዶች ክርስትያን ማህበር ጋር በመተባበር የኪነ-ጥበብ ስራዎችን እንዲያቀርቡ ተደርጓል። ከደብረ ማርቆስ ከተማ በስነ-ጽሁፍ ልዩ ተሰጥፆ ላላቸው አማተርኛ ሙያዊ ድጋፍ በመስጠት የግጥም እና የአጭር ልብ ወለድ ስራዎች የአርትዖት ስራ ተሰርቷል።

የምስራቅ ጎጃም ዞን ማህበረሰብ ባህላዊ አልባሳት እና ገጣገጥ፣ ለባህላዊ መድኃኒትነት የሚውሉ አዕዋት፣ የወግ እቃዎች፣ ቁሳቁሶች እና የእርሻ መሳሪያዎችን የሚያሳይ ማንዋል ተዘጋጅቷል። እንዲሁም በምስራቅ ጎጃም ዞን አስተዳደር በማቻከል፣ በሁለት እጅ እነሱ፣ በቢቡኝ እና በደጀን ወረዳዎች በሚገኙ የገጠር ተበላዎች የሚነገሩ የእርሻ፣ የአጨዳ፣ የሰራይ (የውቂያ) እና የጣውንት ቃለ-ግጥሞችንም በመሰብሰብ እንዲሰነዱ አድርጓል። ከዚህ በተጨማሪ በሸበል በረንታ፣ በደጀን እና በደብረ አልያስ ወረዳዎች በአረኛነት፣ በእህል ጥበቃ፣ በወፍጫ እና በእንጨት ለቀማ ጊዜ የሚዘሙ ትጫራታዊ ዜማዎችን የሰነድ፣ የድምጽ እና የምስል መረጃዎችን ሰብስቦ በመተንተን ተሰንደዋል።

በባህል ጥናት ተቋሙ ሃክላመኛ ቋንቋ በሁለት እጅ እነሱ ወረዳ የነበረው ማህበራዊ ፋይዳ እና አሁን ያለበትን ሁኔታ፣ “የገልገልኛ ቋንቋ በደጀን ወረዳ የነበረው ማህበራዊ ፋይዳ እና አሁን ያለበትን ሁኔታ”፣ በርዕሰ ርዕሳን መርጦለማርያም፣ በደብረ ድማሕ ጊዮርጊስ እና በሞግ ደብረገነት ጊዮርጊስ የአንድምታ ትርጓሜ ትምህርት አሠጣጥ ሥርዐት ላይ፣ በብቸና ደብረ ብርሃን ጊዮርጊስ የሚገኙ ጥንታዊ የብራና መጽሐፍ ያላቸው ማህበራዊ ፋይዳ፣ የምስራቅ ጎጃም ዞን ማህበረሰብ ሃገር በቀል አውቶት ያለው ማህበራ-አኮኖሚያዊ ፋይዳ፣ በምስራቅ ጎጃም ዞን ገጠር የሚኖሩ ሲቶች የስራ ጫና፣ እንዲሁም የምስራቅ ጎጃም ዞን ማህበረሰብ ባህላዊ የልጅነት ጨዋታ በሚሉ ርዕሶች ላይ ጥናት ተሰርቷል። እነዚህ ጥናቶችም በቀጣይ ለህብረተሰቡ ተደራሽ እንደሚሆኑ ለመረዳት ተችሏል።

1.2 የሐዲስ ዓለማዊ የባህል ጥናት ተቋም ያስገንባውን ሃውልት ሲያስመርት

የህብረተሰቡ ችግር መፍቻ ቀልፍ ምርምሮች ናቸው

ዶ/ር ጌትነት አጥናፋ

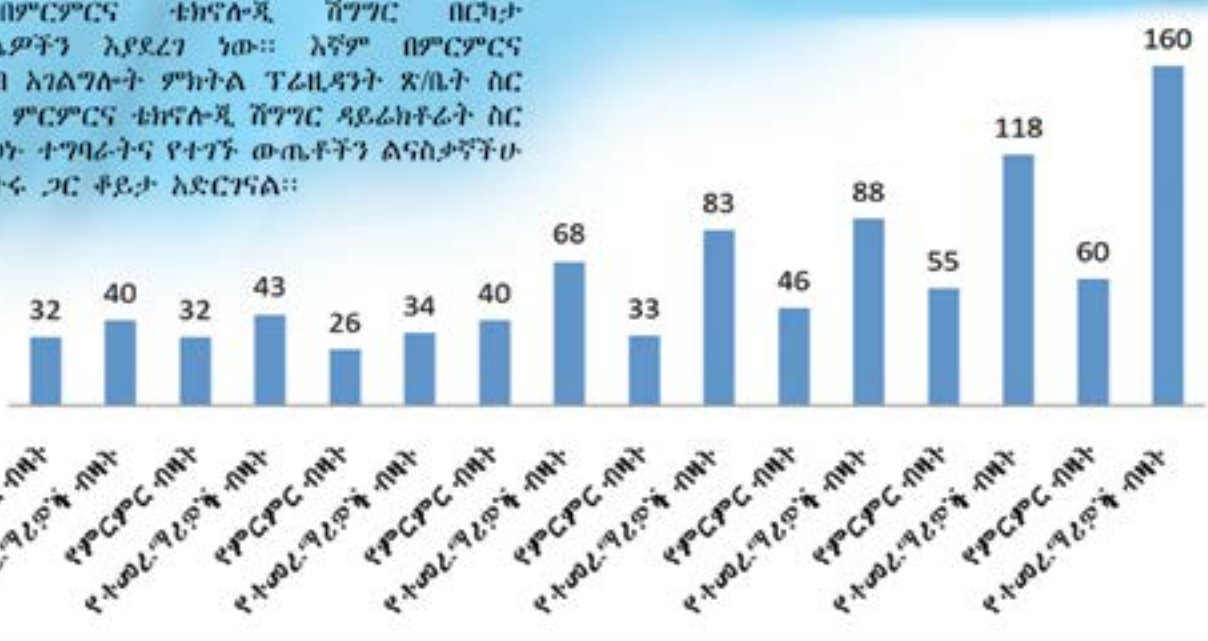
የምርምርና ተከናዎኝ ሽግግር ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር

መንግስት ከፍተኛ ትምህርት ተቋማትን ሲያስፋፋ እና ሲያቋቁም በጥናት ላይ ተመርኩዞ ለችግሮቹ የመፍትሄ ሀሳቦችን በማምጣት የማህበረሰቡን ችግር ለመፍታትና የህዝቡን ተጠቃሚነት ብሎም የሀገሪቱን እድገት ለማረጋገጥ ዋነኛ እቅድ እንደሚሆን በማመን ነው። የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ተልዕኮዎች መማር ማስተማር፣ ምርምር፣ ማግኘትና የማህበረሰብ አገልግሎት መስጠት ናቸው። ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ከተልዕኮዎች እንጻር በዋናነት የማህበረሰቡን ችግር ለመፍታት ያስችለው ዘንድ በምርምርና ተከናዎኝ ሽግግር በርካታ እንቅስቃሴዎችን እያደረገ ነው። እኛም በምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት ምክትል ፕሬዚዳንት ጽ/ቤት ስር በሚገኘው ምርምርና ተከናዎኝ ሽግግር ዳይሬክቶሬት ስር ስለተከናወኑ ተግባራትና የተገኙ ውጤቶችን ልናስቃኛችሁ ከዳይሬክቶሩ ጋር ቆይታ እድርገናል።

የምርምርና ተከናዎኝ ሽግግር ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር ዶ/ር ጌትነት አጥናፋ እንደገለጹት ከፍተኛ የትምህርት ተቋማት በፍላጎት ላይ የተመሠረተ ችግር ፈች ጥናትና ምርምር በማካሄድ አዳዲስ የምርምር ውጤቶችና ተከናዎኝዎችን እንዲያፈልቁ ይጠበቃል። ከዚህ ጋር ተያይዞ ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ አጠቃላይ ክፍለ አገልግሎት በምርምር ውጤቶች፣ በአዳዲስ አሰራሮችና ተከናዎኝዎች ለማገዝ በምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት ምክትል ፕሬዚዳንት ስር የምርምርና ተከናዎኝ ሽግግር ዳይሬክቶሬት መስከረም 2009 ዓ.ም. በማቋቋም የምርምር ሥራዎችን እያካሄደ ይገኛል።

የምርምር ስራዎችም ዩኒቨርሲቲው ለይቶ ባስተመጣቸው የትኩረት መስጠት መስረት በዩኒቨርሲቲው መምህራን እና ሌሎች አጋር እነላት ጋር እየተሰሩ ሲሆን፣ አዳዲስ የምርምር ውጤቶችና ተከናዎኝዎች እንዲፈልቁና ወደ ማህበረሰቡ እንዲገቡ ጥረት እየተደረገ ይገኛል።

እንደ ዳይሬክተሩ ገለጻ መምህራን የምርምር ስራ በመስራታቸው ለራሳቸውና ለማህበረሰቡ የሚያበረክቱት ጥቅም አለ። መምህራን ሲመራመሩ የምርምር እቅዳቸው እየጉለበተና እየዳበረ ከመሄዱ ባሻገር ለራሳቸው የህሊና እርካታ እና የደረጃ እድገት እንዲያገኙ ያስችላቸዋል። የሚጠኑ ምርምሮችም የማህበረሰቡን ችግር በመፍታት ላይ ያተኮሩ ስለሚሆኑ ፍይዳቸው የጎሳ ነው። በዚህም ረገድ መምህራን ከ2003-2009 ዓ.ም. በዩኒቨርሲቲው ቆይታቸው እየሰሯቸው ያሉ ምርምሮችና የተመራማሪዎች ቁጥር ሲታይ ከአመት ወደ አመት እየጨመረ መጥቷል።

ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት

ከዚህ በተጨማሪ የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የምርምርና የማህበረሰብ አገልግሎት ለ8ኛ ጊዜ የጥናትና ምርምር ሲምፖዥየም በማዘጋጀት ከተለያዩ ቦታ የመጡ በርካታ ጥናት አቅራቢዎችና ታዳሚዎች በተገኙበት በማካሄድ ለወደፊት ገብዓት የሚሆኑ አስተያየቶች ተሰጥተዋል።

በመምህራን የሚሰሩ ምርምሮች በመስክ ላይ በፐርጀክት መልክ የሚሰሩና ለማህበረሰቡ የሚሸጋገሩ ቴክኖሎጂዎች ብቻ ሳይሆኑ ታትመው በጽሁፍ መልክ የሚዘጋጁትም ቢሆኑ ለማህበረሰቡ ጉልህ ድርሻ ያለው "አውቀትን" ያደርሳሉ ተብሎ ይታመናል። ማህበረሰቡም ከተመራማሪዎች በተገኘው አውቀት አማካኝነት በራሱ ሊፈታቸው የሚችሉ ችግሮች ይኖራሉ። በዚህም ረገድ በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ በርካታ መምህራን የምርምር ስራዎቻቸውን በአገር ውስጥና በውጭ አገር በታወቁ ጆርናሎች ላይ እያሳተሙ ይገኛሉ። ለአብነት ያህል በ2008 ዓ.ም. ብቻ በሁሉም ዲፒ.ፒ.ሲ.ኖች 56 የታተሙ የምርምር ጽሁፎች ተሰብስበዋል።

በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ መምህራን በመደበኛ ሁኔታ ከሚሰሩ ምርምሮች በተጨማሪ በልዩ ፍላጎት እየተሰሩ ያሉ ምርምሮችም ተካተዋል። እነኚህ ምርምሮች ከአካባቢው ማህበረሰብና ከሚመለከታቸው አካላት በጥያቄ መልክ ሲመጡ የሚሰሩ ሲሆኑ ከእነዚህም መካከል የአካባቢው አርሶ አደር በሚያቀርበው ጥያቄ መሰረት የተለያዩ የሰብል ዝርያዎች ላይ ማለትም የጤፍ፣ የባቂ፣ የሰንደ፣ የጉበስ፣ የቡቆሎና ሽንብራ ምርትን ሊያሻሽሉ የሚችሉ ዘርፎችን ከምርምር ማዕከላት በማምጣት ከስነ-ምህጻሩ ጋር ተስማሚነት ያላቸውን የመምረጥና የማላመድ ስራዎች በስፋት እየተሰሩ ይገኛሉ። በምርምር ስራዎች ላይ ማህበረሰቡ እውቅና እንዲኖረው ለማድረግ የመስክ ጉብኝትም ተካሂዷል።

ለላው የጎጃም ህዝብ የአለባበስ፣ የአመጋገብና ተያያዥ ባህሎችን በተመለከተ ከሚመለከታቸው ክፍሎች በተወጣጡ የዩኒቨርሲቲው ምሁራን አማካኝነት የመነሻ ጥናት ተካሂዷል። ጥናቱን በስፋት ለማካሄድም እቅድ ተይዟል። ከዚህ በተጨማሪ የጎጃም አካባቢ የባህላዊ አረቂ እውጣጥ ዘዴን ለማጥናት እና አሰራሩን ለማዘመን የምርምር ስራው ከቴክኖሎጂ እና ከተፈጥሮ ሳይንስ ኮሌጅ በተወጣጡ ተመራማሪዎች እየሠሩበት ይገኛሉ። ከዚህ ጋር ተያይዞ የሚሠሩ የምርምር ስራዎች ጥራታቸውን ጠብቀው በትኩረት እንዲሰሩ በማለም ዩኒቨርሲቲው ከ2008 በጀት ዓመት ጀምሮ ከሁሉም ኮሌጆች፣ ት/ቤቶች እና ተቋማት በተወከሉ የምርምር አስተባባሪዎች አማካኝነት በተቋቋሙ የምርምር ኮሚቴዎች ገምጋሚነትና እጽዳቱን ደረጃቸውን የጠበቁ ትልመ ጥናቶች እንዲያልፉና ወደ ትግበራ ገብተው እንዲሰሩ በማድረግ ላይ ይገኛል። ዩኒቨርሲቲው ለጥናትና ምርምር የሚበጀተውን በጀት አግባብነት ባለው አሰራር ለኮሌጆች፣ ት/ቤቶች እና ተቋማት የመደልደል አሰራር ተዘርግቷል። በመሆኑም የግብርናና ተፈጥሮ ሀብት ኮሌጅ የምርምር ትልመ ጥናቶች በአማራ ክልል የግብርና ምርምር ማዕከል አስተባባሪነት ተገምግመው ወደ ስራ የሚገቡበት አሰራርም ተፈጥሯል። ይህ አሰራር በክልሉ የሚሰሩ ምርምሮች ድግግሞሽ እንዲያኖራቸው እና ጥራታቸው የተጠበቀ ከማድረግ አኳያ ከፍተኛ አስተዋጽኦ እንዳለው ይታመናል።

በዚህም ረገድ በ2009 ዓ.ም. 11 ምርምሮች ተገምግመው ወጥተው ወደ ስራ እንዲገቡ ታትዶ እየተሰሩ ይገኛል። ዩኒቨርሲቲው በጥናትና ምርምር የሴት መምህራንን ተሳትፎ ለማሳደግ ተመራማሪዎች ቁጥራቸው ጥቂት ቢሆንም በምርምር ተግባር እየተሳተፉ ቁጥራቸው እንዲጨምር የተጀመሩ ማበረታቻዎች አሉ። ለምሳሌ ሴት ተመራማሪ በሚገኙበት የቡድን ትልመ ጥናት ላይ ውድድሩን ለማለፍ 2 ፐርሰንት ተጨማሪ ነጥብ እንዲያገኙ ይደረጋል። ለሴት መምህራን ብቻ የምርምር አትምን ለማጎልበት የሚያስችላቸውን የተለያዩ ስልጠናዎች እንዲያገኙ እየተደረገ ነው። በዩኒቨርሲቲው ተመራማሪዎች የተሰሩ የምርምር ስራዎች ወርደው ወደ ማህበረሰቡ እንዲደርሱ ለማድረግ ቁጥሩ ብዙ ባይባልም ከአጋር አካላት ጋር በተለይም በኮሌጅ ካሉ ወረዳዎችና ከደብረዘይት ግብርና ምርምር ማዕከል ጋር በመተባበር የምርምር ውጤቶች ወደ ማህበረሰቡ በተለይም ወደ አርሶ አደሩ እንዲደርሱ እየተደረገ ነው። ለምሳሌ የድንች፣ የጤፍ፣ የሰንደ፣ የባቂ የተሻሻሉ ዝርያዎች በአርሶ አደሩ ማሳና ሰርቶ ማሳያዎች ላይ እየተሞከሩ ይገኛሉ። በተለይ የተሻሻሉ የድንች ዝርያዎች በአርሶ አደሮች ተፈላጊነት አግኝተው ጥቅም ላይ እየዋሉ ናቸው።

ከዚህ በተጨማሪ የጥናትና ምርምር ስራዎች በሙቁ ተፋሰስ ስነ ምህጻር ውስጥ ያሉ የመስክ የምርምር ስራዎችን ከሙቁ ተፋሰስ ፐርጀክት የምርምርና ልማት ዳይሬክቶሬት ጋር በመደጋገፍ እየተሰሩ ይገኛሉ። የምርምር ማዕከላትንም የተለያዩ ወካይ ስነ ምህጻሮችን ቆላላ መልኩ በመገንባት ላይ ናቸው። ለምሳሌ የደጋውን ስነ ምህጻር የሚያትፍ በስናን ወረዳ የአባዛዥ የምርምር ማዕከል ግንባታ አንጻ ነው። ይህ ማዕከል በሁሉም የጥናት ዘርፎች ለሚሰሩ የምርምር ስራዎች አገልግሎት የሚውሉ ቢሮዎች፣ መጋዘን እና አነስተኛ መሰብሰቢያ አዳራሽ እንዲኖረው ተደርጎ እየተገነባ ይገኛል። በዩኒቨርሲቲው ግቢም የወይና ደጋውን የአየር ንብረት የሚወክል ማዕከል አለ። በደጀን ወረዳ ኩራር ተባብሮ ማህበር ላይ ቆላማ የአየር ንብረትን የሚወክል ማዕከልም ለመገንባት እቅድ ተይዟል።

ለላው ዳይሬክቶሬቱ የመምህራንን የምርምርና ስነ-ምግባር ክፍሎችን እንዲሁም የቴክኖሎጂ ሽግግር አሰራርን ለማግባባት የሚያስችሉ የተለያዩ ስልጠናዎችን፣ ወርክሾፖችንና ሲሚናሮችን የማመቻቸትና ተግባራዊ የሚሆኑበትን አሰራር ላይ ትኩረት ሰጥቶ እየሰራ ይገኛል። ለምርምር ስራዎች የሚበጀተው ገንዘብ መጠኑ በቂ የሚባል ባይሆንም ከምርምር በጀት ጋር ተያይዞ ያለውን ችግር ለመቅረፍ የዩኒቨርሲቲው ክፍተኛ አመራር ትኩረት ሰጥቶ እየሰራ በመሆኑ በጀቱ ከአመት ወደ አመት እየተሻሻለ መጥቷል። ከዚህ በተጨማሪ ምርምር ክፍሉት እንደመሆኑ መጠን የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች ይህንን ክፍሉት እንዲያዳቡ በማስቻል በመደበኛ ፕሮግራም ከሚወስዱት ትምህርት በተጨማሪ የምርምር አገገፍ ንድፈ ሃሳብ ስልጠና እንዲሰጣቸው ይደረጋል። በዚህም መሰረት በ2009 ዓ.ም. እስከ የካቲት ወር ድረስ 949 ተመራቂ ተማሪዎች የምርምር አገገፍ ስልጠና ወስደዋል።

ጬቂ ተፋሰስ

የሮቂ ተራራ ኢትዮጵያ ውስጥ ካሉ ከፍተኛ ቦታዎች አንዱ ሲሆን ከፍታው ከባህር ጠለል በላይ እስከ 4200 ሜትር ይደርሳል። የሮቂ ተራራ ከምስራቅ ጉጃም ዞን ዋና ከተማ ደብረ ማርቆስ በ39 ኪ.ሜ ርቀት ላይ በሰሜን ምስራቅ አቅጣጫ ይገኛል። እካባቢው በዞኑ ውስጥ የሚገኙ ስድስት ወረዳዎች የሚገናኙበት ሲሆን በስተሰሜን የባህርዳር ከተማ እንዲሁም በስተደቡብ የደብረ ማርቆስ ከተማ ያዋስኑታል። ይህ ተራራ ለእካባቢው ብሉም ለሃገሪቱ ህዝብ ኑሮ መሻሻል የሚያደርገው አስተዋፅኦ በጣም ከፍተኛ ነው። እኛም ስለሮቂ ተራራ ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ በሮቂ ተፋሰስ ምርምርና ልማት ዳይሬክቶሬት ስለተከናወኑ ተግባራትና የተገኙ ውጤቶችን ለማሰቃኘት ከዳይሬክተሩ ጋር ቆይታ አድርገናል።

መጠቀም እንዲችል በማሰብ ልዩ ትኩረት ተሰጥቶት በ2006 ዓ/ም የሮቂ ተፋሰስ የምርምርና ልማት ፐሮጀክት ዳይሬክቶሬትን በማቋቋም የተለያዩ የምርምርና ልማት ስራዎችን እያከናወነ ይገኛል።

የሮቂ ተፋሰስ ዳይሬክቶሬት ዋና ተልዕኮ ተፋሰሱን መሰረት ያደረገ ሁሉን አቀፍ ችግር ፈች የሆነ የምርምር ምክረ ሀሳቦችን በሰበሰቀ! እንስሳት! ተፈጥሮ ሀብት እና ብዝሃ-ህይወት ጥበቃ ስራዎች ላይ በተመረጠ የሮቂ ተፋሰስ የልዩነት ማዕከላት መቅረጽ እና ተግባራዊ ማድረግ ነው። በመሆኑም ይህንን ተልዕኮ ከማስፈጸም አንጻር እስካሁን ድረስ ስራው በተገቢው ሁኔታ ሳይከናወን የቆየ ቢሆንም በአሁኑ ወቅት ግን የምርምርና የልማት ስራዎችን በተቀናጀ የተፋሰስ ልማት ላይ ለማከናወን ይቻል ዘንድ በክፍሉ ሁለት ሚጋ ንርጅኮቶችን (fund raising project) ለመቅረጽ ሁለት ቡድኖች (የሰበሰቀ! እንስሳት እና ተፈጥሮ ሀብት ቡድን እንዲሁም የብዝሃ-ህይወት ጥበቃ ቡድን) ተዋቅረዋል። በመሆኑም የንርጅኮቶች ንርጋዛሉ ዝግጅት ፅንሠ ሃሳብ ላይ በጥቅምት 2009 ዓ.ም ሰፊ የሆነ ውይይት የተካሄደ ሲሆን ተመራማሪዎችም የጊዜ ሠሌዳ በማውጣት በእንቅስቃሴ ላይ ይገኛሉ። ከዚህ አንጻር ሲታይ በተለይ የብዝሃ-ህይወት ጥበቃ ቡድን በተሻለ መልኩ ስራውን እያከናወነ ይገኛል። ይህ ቡድን ወደ ሮቂ ተንቀሳቅሶ መሰረታዊ መረጃዎችን የሰበሰበ ሲሆን በአሁኑ ሰዓትም የጽሁፍ ስራውን እያከናወነ ይገኛል። የሰበሰቀ! እንስሳት እና ተፈጥሮ ሀብት ጥበቃ ቡድን በተለያዩ የስራ ጫናዎች ምክንያት ስራው በተዘጋጀው የጊዜ ሠሌዳ መሰረት ያልተከናወነ ቢሆንም በአሁኑ ወቅት ከሚመለከታቸው አጋር አካላት ጋር በውይይት ላይ ይገኛል። ወደፊትም ወደ ሮቂ በመንቀሳቀስ በተዘጋጀው መጠይቅ መሰረት መረጃዎችን ይሰበሰባል ከዚያም ወደ ጽሁፍ ስራው ይገባል። ስለዚህ በዚህ አመት ሁለቱም ሚጋ ፐሮጀኮቶች እንደሚጠናቀቁ ይገመታል።

ለላዉ የሮቂ ተፋሰስ የምርምርና የልማት ፐሮጀክት ዳይሬክቶሬት ተልዕኮ ፍላጎትን መሰረት ያደረገ ስልጠናና የቴክኖሎጂ ፓኪጆችን ለተመረጠ የልዕኮና ማዕከላት አርሶ አደሮች ማቅረብ ነው። ይህንን ተልዕኮ ከማስፈጸም አንጻር በሮቂ ተፋሰስ እካባቢ እየተከናወኑ ካሉ 10 የጥናትና ምርምር ስራዎች ውስጥ 3ቱ የቆዩ እና አሁን በመጠናቀቅ ላይ ያሉ ሲሆኑ 7ቱ ደግሞ ተጣይ የምርምር ስራዎች ናቸው። ከዚህ አንጻር ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ከአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ጋር በመሆን ከ2006-2009 ዓ.ም ድረስ የሚቆይ የ4 አመት ፐሮጀክት ስነ-ምግባርን መሰረት ያደረገ በደጋግው የአባይ ተፋሰስ/የሮቂ ተፋሰስ እካባቢ የላይ ጉብረት ለውጥን

ዶ/ር መስፍን አባተ የሮቂ ተፋሰስ ምርምርና ልማት ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር

በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የሮቂ ተፋሰስ ምርምርና ልማት ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር ዶ/ር መስፍን አባተ እንደገለፁት የሮቂ ተራራ የ273 ምንጮች እና የ59 ወንዞች መገኛ ሲሆን ለላይኛው አባይ ተፋሰስ የውኃ ማማ ነው። ይህም እካባቢውን ልዩ ያደርገዋል። ከዚህም በተጨማሪ የሮቂ ተራራ የበርካታ አጽዋት እና እንስሳት መገኛ ሲሆን ኢትዮጵያ ውስጥ ከሚገኙ የብዝሃ-አይወት ክምችት ካለባቸው ቦታዎች /Biodiversity hotspot areas/ አንዱ ነው። ይሁን እንጂ የእካባቢው ሥነ ምግባር ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተጉዳ በመምጣቱ በውስጡ የሚገኙት የዕዕዋትና የእንስሳት ዝርያዎች እየጠፉ፣ የወንዞች ብሉም የምንጮች መጠንና ቁጥር እየቀነሰ መጥቷል። ለዚህም ዋና ዋና ምክንያቶቹ የደን መጨፍጨፍ፣ ልቅ የግጠሽ መራት መኖር፣ የመሬት መራቀት፣ የአፈር መሸርሸር፣ የእርሻ ቦታዎች እና የመኖሪያ መንደሮች ከጊዜ ወደ ጊዜ መስፋፋት ናቸው። ይህንን እንደ መሻሻ በመውሰድ የችግርን አሳሳቢነት በመገዘብ ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የእካባቢውን ስርዓተ-ምግባር ለመመለስ እና ለመጠበቅ እንዲሁም ሀብረተሰቡ ከተፈጥሮ ሃብቱ በዘላቂነት

ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት

የማድቋም ስልት በልዕቀት ማዕከል መንደሮች ላይ መንደሩ። በሚል ርዕስ ላይ የውል ስምምነት ተፈጽሞ በጋራ እቅዶችን እያከናወኑ ይገኛል። በዚህ ፕሮጀክት በዋናነት ሎቂ ተፋሰስ የሰጠበት ዋና ዋና ስነ-ምህጻሮች ልዩታ ተከናውኗል። በተለይ ሰብል አብቃይ በሆኑት 5 ስነ-ምህጻሮች ላይ የሰብል ምርታማነትን በተመለከተ በተመረጡ የብዕር እና የአገዳ ሰብሎች (ጤፍ፣ ስንዴ፣ ጉብስ፣ ባቁላ፣ ማሽላ፣ በቆሎ) የዳሰሳ ጥናትና ምርምር ተከናውኗል። በዚህ ምርምር ቅድመ ምርትና ድህረ ምርት መረጃ (የዘር እና ማዳበሪያ መጠን ክፍተት) በአምስቱ ስነ-ምህጻር ተሰብስቦና ተተንትኖ መረጃው ተይዟል። እንዲሁም የአየር ሁኔታ መረጃ በሁሉም ስነ-ምህጻሮች (የዘናብ መጠን፣ የአየር አርጥበት መጠን፣ የንፋስ መጠን፣ የሙቀት መጠን፣ የአፈር ሙቀት መጠን እና የአፈር አርጥበት መጠን) መረጃው እየተሰበሰበ ይገኛል። በእያንዳንዱ ስነ-ምህጻርም ዋና ዋና የአርሶ አደሩ ችግሮች ተለይተው የቴክኖሎጂ ማዕቀፍ ተቀርጿል። ከዚህ በተጨማሪ ፕሮጀክቱ የአፈር ዓይነትና የንጥረ ነገር ይዘት ልዩታ ጥናትና ምርምር ሰርቷል። በዚህ ጥናትም በአምስቱ ስነ-ምህጻሮች ላይ 74 የአፈር ናሙና በመውሰድ ያለውን የአፈር አይነትና የንጥረ ነገር ይዘት ተለይቷል። ከዚህም አንጻር የሎቂ ተፋሰሱ የፍሬ ተፋሰስ ዋናው ችግር የአፈሩ ኮምጣጣነት ዝቅተኛ (low soil PH) ስለሆነ አፈሩ አሲዳማ መሆኑ ተረጋግጧል። በዚህ ፕሮጀክት የማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ጥናትና ምርምርም እየተሰራ ሲሆን በመጀመሪያ የፕሮጀክቱ መዳረሻ ቦታዎች 7 ወረዳዎች (ደጀን፣ አዋበል፣ እንደድ፣ ባሶሊቦን፣ ጎሳምን፣ ማቻክልና ስናን) ሲሆኑ በውስጣቸውም ከ13 የልህትና ማዕከላት (ገልገሌ፣ ኩራር፣ እንቢ፣ ጉዳልማ፣ ደንደንብ፣ ልምጭም፣ ማይ፣ አንገታም፣ ደብረተለም፣ ግራራም፣ እነራታ፣ የጠድ፣ ገዳማዊት እና ታች ጫቢ ቀበሌዎች) 5ቱን የሰብል አብቃይ ስነ-ምህጻሮች ወካይ ስለሆኑ ተመርጠዋል። ከ13ቱ ልህትና ማዕከላት ውስጥ ሶስቱ ህጋዊ ዕውቅና ስላገኙ በእያንዳንዳቸው እኩውንት 3000.00 ብር በተዘዋዋሪ ብድር በአጠቃላይ 9000.00 ብር ዝቢ ሆኗል። አስሩ የልህትና ማእከላት ግን ዕውቅና ባለማግኘታቸው የተነሳ የተዘዋዋሪ ብድር ተጠቃሚ መሆን አልቻሉም። ይሁን እንጂ በአሁኑ ሰዓት እውቅና እንዲያገኙ ለማድረግ የማህበረ-ኢኮኖሚ ምርምር ቡድኑ በእንቅስቃሴ ላይ ይገኛል። ይህ የጥናት ዘርፍ መጠይቆችን በተለይ የሀብት ደረጃቸውን፣ የተፈጥሮ ሀብት አጠቃቀምን፣ የአየር ንብረት ለውጥን እንዲሁም ዘላቂታዊ ልማትን በተመለከተ በአጠቃላይ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ መረጃቸውን በመሰብሰብና በመተንተን መረጃው ተዘጋጅቷል። እንዲሁም በቴክኖሎጂ ፓኪጆች ላይ ለ 13ቱ ልዕቅና ማዕከላት አርሶ አደሮች በቴክኖሎጂ አጠቃቀም፣ በሀብት አያያዝ፣ በግብዓት አጠቃቀም፣ በእንስሳት አርባታ፣ በንብ አርባታ እንዲሁም በገበያ ሁኔታ ላይ ስልጠና እንዲያገኙ ተደርጓል።

በደጀን ወረዳ በሚሰሩ የሎቂ ምርምር ሥራ ሲገኝ

ከዚህ በተጨማሪ በዚህ ፕሮጀክት እየተከናወነ ያለው ስራ ከተለያዩ የግብርና ምርምር ማዕከላት የሰብል፣ አትክልትና የፍራፍራ ዓይነቶችን በማምጣት ምርምርን መሰረት ያደረገ የማላመድና የሙከራ ሥራ ለመሥራት እንቅስቃሴ እየተደረገ ይገኛል። በ2009 በጀት ዓመት በልህትና ማዕከላት ምርምርን መሰረት ያደረገ የማላመድ ሙከራ ለማካሄድ አራት የምግብ ዝርያዎች፣ ሶስት የቤራ ጉብስ ዝርያዎች፣ ስድስት የዳቦ ስንዴ ዝርያዎች፣ ሶስት የሽምብራ ዝርያዎች እና አራት የባቁላ ዝርያዎች ከግብርና ምርምር ማዕከላት በማስመጣት በተመረጡ የልህትና ማዕከል አርሶ አደሮች ማላ ላይ የማላመድ ሥራ ተከናውኗል። በሰብል ማላመድ የምርምር ስራዎች ላይ የአርሶ አደር በዓል ተዘጋጅቶ ሁሉም የሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት በተገኙበት የመስክ ጉብኝት ስራ ተካሂዷል። ከዚህ በተጨማሪ ሠብሎ ከመሰብሰቡ በፊት አርሶ አደሮች በተገኙበት ለሰብሎች ደረጃ እንዲሠጡ በማድረግ የተሻለውን የሠብል ዝርያ እንዲለዩ በማድረግ ሁሉም ሠብሎች ተሰብስበዋል። ይሁን እንጂ የማላመድ ሙከራ ቢያንስ ለተከታታይ ሶስት አመታት መሰራት የሚገባው ቢሆንም በተለያዩ ምክንያቶች የተሟላ መረጃ ተተንትኖ ይከመንበት አለመሆኑ ችግር ይታያል። አንዳንድ የሰብል አይነቶች ግን ለምሳሌ በለጠ እና ጃላኒ የተባሉ የድንች ዝርያዎች በአሁኑ ሰዓት እየተባዙ ወደ አርሶ አደሩ እየተሰራጩ ይገኛሉ።

እንደ ዶ/ር መስፍን ገለሳ የሎቂ ተፋሰሱ የበርካታ አጽዋት እና እንስሳት መገኛ ሲሆን ኢትዮጵያ ውስጥ ከሚገኙ የብዝሃ-ሕይወት ክምችት ካለባቸው ቦታዎች አንዱ ስለሆነ የአካባቢውን ብዝሃ-ሀይወት በመጠበቅ ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተጉዳ የመጣውን የተፋሰሱን አካባቢ በመጠበቅ በውስጡ የሚገኙት የዕዕዋትና እንስሳት ዝርያዎች ከመኖሩት መታደግ ተገቢ መሆኑ ታምናበታል። ስለዚህ የችግሩን አላሳቢነት በመገንዘብ ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የአካባቢውን ስርዓተ-ምህጻር ለመመለስ እና ለመጠበቅ እንዲሁም

ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት

ህብረተሰቡ ከተፈጥሮ ሃብቱ በዘላቂነት መጠቀም እንዲችል በማሰብ እና ልዩ ትኩረት በመስጠት የኒዥርሲቲዉ Global Environmental Facility/ United Nation Development Program ከተባለ የአየር ንብረት ለውጥ ተቆርቋሪ ከሆነ አለም አቀፍ የልማት ድርጅት እና ከምስራቅ ጎጃም ዞን አካባቢ ጥበቃ መስሪያ ቤት ጋር ተባብሮ እየሠራ ይገኛል። በመሆኑም በጥቅምት 2009 ዓ.ም በዞን ደረጃ በተደረገው የአንድ ቀን ምክክር ይኒዥርሲቲውና የሚመለከታቸው አካላት እንዴት ተቀራርበው መስራት እንዳለባቸው በሰፊት ወይይት ተደርጓል። በህዳር 2009 ዓ.ም በደብረ ማርቆስ ከተማ ጎዳምን ሆቴል Global Environmental Facility/ United Nation Development Program እና ደብረ ማርቆስ ይኒዥርሲቲ በትብብር ባዘጋጁት ወርክሾፕ ላይ ከአዲስ አበባ ይኒዥርሲቲ እንዲሁም ከደብረ ማርቆስ ይኒዥርሲቲ ሁለት ተመራማሪዎች በጭቁ ተፋሰስ ላይ የምርምር ስራዎቻቸውን አትርብዋል። መጋቢት 2009 ዓ.ም በተመሳሳይ መልኩ Global Environmental Facility/ United Nation Development Program ከሚመለከታቸው አጋር አካላት ጋር ደብረ ማርቆስ ይኒዥርሲቲን ጨምሮ በደብረ ማርቆስ ከተማ የኒዥን አዳራሽ የሁለት ቀን ወይይት አካላዊ። በዚህ የውይይት መድረክ በዋናነት በጭቁ እናቱ የአፍሮ አልፓይን ስነ-ምህዳር (ስነ-ምህዳር ስድስት) ላይ የእርሻ ቦታዎች እና የመኖሪያ መንደሮች ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተስፋፉ በመምጣታቸው ብዙሃ ህይወቱ አደገኛ ሁኔታ ላይ እንደሚገኝ ተሳታፊዎች የገለጹ ሲሆን ይህንንም ችግር በዘላቂነት ለመፍታት ቦታዉን ከንክሴ መከለል አስፈላጊ መሆኑን ሁሉም ተሳታፊዎች መተማመን ላይ ደረሰዋል። ይህ ሲደረግ ግን የጭቁ እናቱ ዙሪያ ለሚገኙ የህብረተሰብ ክፍሎች በምርምር ላይ የተደገፉ አማራጭ ተክሎችን ማቅረብ እንዲሁም ገቢ ሊያስገኙ የሚችሉ ፕሮጀክቶችን በመቅረጽ አርሶ አደሮች እንዲተገቡሩት ለማድረግ ደብረ ማርቆስ ይኒዥርሲቲ የአንበሳዉን ድርሻ መውሰድ እንደሚገባቸው ታምናበታል። ለዚህም ጥናት የሚያስፈልገው በጀትም በGlobal Environmental Facility/ United Nation Development Program አለም አቀፍ ድርጅት እንደሚሸፈን ተገልጿል።

በጭቁ ተፋሰስ ላይ የተሠሩ የተለያዩ የታተሙ እና ያልታተሙ የምርምር ውጤቶችም እየተሰበሰቡ ይገኛሉ። በዚህ ረገድ በጭቁ ተራራ ተፋሰስ አካባቢ የሚሰሩ የሁለተኛ እና ሶስተኛ ዳግሪ ተማሪዎች ጥናታቸውን ሲጨርሱ ኮፒ እንዲሰጡ ከማድረግ በተጨማሪ የደብረ ማርቆስ ይኒዥርሲቲ ተመራማሪዎች የሚሰሩት የምርምር ስራም ተሰንዶ እንዲቀመጥ እየተደረገ ነው። በተለይ የተለያዩ ምሁራን በሰጡታ መልክ የሚሰጧቸውን መጽሃፎች በአግባቡ እየተያዙ ለተለያዩ ተመራማሪዎች ግብዓት ሆነው እያገለገሉ ይገኛሉ።

ከዚህ በተጨማሪ ከተለያዩ መንግስታዊ እና መንግስታዊ ካልሆኑ ባለ ድርሻ አካላት ጋር በመሆን በአካባቢው ላይ ሊሰሩ የታተዱ ፕሮጀክቶችን እውን ለማድረግም በጋራ ይሰራል።

ዳይሬክቶራቱ ከተለያዩ መንግስታዊ እና መንግስታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች ጋር በአጋርነት ለመስራት አቅዶ ከሚሰራቸው ውስጥ የአዲስ አበባ ይኒዥርሲቲ፣ የአካባቢ ደን እና የአየር ንብረት ለውጥ ሚኒስቴር፣ Global Environmental Facility/ United Nation Development Program፣ የኢትዮጵያ ብዙሃ-ህይወት እንስሳት-የት፣ የኢትዮጵያ ግብርና ምርምር እንስሳት-የት፣ የአማራ ክልል እና የምስራቅ ጎጃም ዞን አካባቢ ጥበቃ እና መራት አስተዳደር ቢሮዎች፣ አማራ ክልል እና የምስራቅ ጎጃም ዞን ግብርናና ተፈጥሮ ሀብት ጥበቃ ቢሮዎችና መምሪያዎች፣ በየወረዳዎች ያሉ ልዩ ልዩ ለከተር መስሪያ ቤቶች ይገኙበታል።

አዲስ አበባ ይኒዥርሲቲ ለሶስት ተከታታይ አመታት (2009-2011) በጭቁ ተፋሰስ ለሚያከናውነው የምርምር ስራ የተረበው ምክረ ሃሳብ ሸርግግል/ አሜሪካን ሃገር በተደረገው ውድድር አሸናፊ በመሆኑና ይህም ይኒዥርሲቲው ቀጣይ ለሚያከናውነው ስራ አጋዥ እንደሚሆን ታምናበታል። እንዲሁም ከአዲስ አበባ ይኒዥርሲቲ የአካባቢ ሳይንስ ማዕከል ጋር በትብብር በጭቁ ተራራ ተፋሰስ ላይ በጋራ ምርምር ለመስራት የውል ስምምነት ለመፈጸም በዝግጅት ላይ ይገኛሉ። ከዚህ ጋር ተያይዞ 23 የሚደርሱ የይኒዥርሲቲው ተመራማሪዎችን በኮሌጂው ሞዴሊንግ ከአዲስ አበባ ይኒዥርሲቲ እና ከቤሌራዊ ሚትሮፖሊታን በመጡ ባለሙያዎች ለ 5 ቀን ስልጠና ተሰጥቷል።

የጭቁ ተፋሰስ የምርምርና የልማት ፕሮጀክትን የይኒዥርሲቲው መለያ (ብራንድ) ለማድረግ ዘርፈ ብዙ እንቅስቃሴዎች ተጀምረዋል። ለዚህም የጭቁ ተፋሰስን የማስተዋወቅ ሥራዎች ተጀምረዋል። ከማስተዋወቂያ ሥራዎች አንዱ የሆነው የኢትዮጵያ ደራሲያን ማህበር “ህያው የጥበብ ጉዞ ወደ አባይ ባህሪ ምድር” በሚል ያደረገውን ጉዞ የጭቁ ተራራን እንዲጎበኝ ተደርጓል። ለዚህም የደራሲያን ማህበር አባላት የጭቁ ተራራ ዩኒቪ ላይ እንዲመዘገቡ የተቻላቸውን እንደሚሰሩ አስታውቀዋል።

ጭቁ ተፋሰስ የምርምርና የልማት ፕሮጀክት ዳይሬክቶራት ስለጭቁ ተራራ አካባቢ ለተለያዩ ባለድርሻ አካላት ግንዛቤ የማስጨበጥና የማስተዋወቅ ሥራ አከናውኗል። የመስክ ጉብኝቶችን በማዘጋጀትም የይኒዥርሲቲዉን ማህበረሰብ በተለያዩ ጊዜያት ወደ ጭቁ በመውሰድ አካባቢዉ ያለውን ምቹ ሁኔታና እያጋጠመ ያለውን ስጋት ቦታው ድረስ በመሄድ እንዲገነዘቡ ተደርጓል። እንዲሁም ከሀገር ውስጥም ሆነ ከውጭ ለሚኖር ወይም ወርክሾፕ ለማቅረብ ወደ ይኒዥርሲቲ ሲመጡ ጭቁንም እንዲጎበኙ ተደርጓል። የተለያዩ ብርሸሮችን በማዘጋጀት የማስተዋወቅ ስራ በሰፊው ተሰርቷል። የአማራ ብዙሃን መገናኛ ድርጅትም ሆነ የኢትዮጵያ ብርድካስቲንግ ኮርፖሬት ቦታዉ ድረስ ተገኝተዉ በሁለቱ የቴሌቪዥን ፕሮግራሞች ሰፊ ሽፋን ተሰጥቷል። ከአሜሪካ ሃገር ካለው ጆን ሆፒንግ ይኒዥርሲቲ ጋር በሚሰራው ስራ የተለያዩ ተመራማሪዎች ከአሜሪካ ሀገር እየመጡ በመስራት ላይ ይገኛሉ።

ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት

የሥነ-ምግባርና የጥበብ ድምፅ

አቶ ሐይማኖት ጌታቸው የማህበረሰብ ራዲዮ ዳይሬክተር

የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲና የአካባቢው ማህበረሰብ ኤፍ ኤም 97.7 ራዲዮ ጣቢያ በአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንገዳት በሚገኙ የክፍተኛ ትምህርት ተቋማት የመጀመሪያዉ የክፍተኛ ትምህርት ተቋም እና የማህበረሰብ ራዲዮ ጣቢያ ነዉ። ራዲዮ ጣቢያው ሰኔ 25 ቀን 2008 ዓ.ም በይፋ ተመርቆ የተለያዩ ፕሮግራሞችን በማስተላለፍ እንደ ዓመት እስቆጥሯል። በአሁኑ ሰዓት ጣቢያው ከጧት ከ1:00 እስከ 4:00 3:00 እንዲሁም ከቀኑ 10:00 እስከ ምሽት 2:00 በቀን በሁለት ምዕራፍ ለሰደስት ሰዓታት የመደበኛ ስርጭት መርሃ ግብር እድርጎ የተለያዩ ፕሮግራሞችን ወደ አድማጭ በማድረስ ላይ ይገኛል።

የራዲዮ ጣቢያው ዳይሬክተር አቶ ሐይማኖት ጌታቸው የራዲዮ ጣቢያው ተደራሽነት በጣም ከፍተኛ እንደሆነ ተናግረዋል። ለተደራሽነቱ መስፋት ደግሞ የራዲዮ ጣቢያው የእንቱና ታወር 2500 ሜትር ከፍታ ላይ በሚገኘው በደብረ ማርቆስ ከተማ የኢትዮጵያ ቱሊቬዥን ማሰራጫ ማማ ላይ የተቀመጠ ሲሆን ይህም አጋጣሚ ከሌሎች ማህበረሰብ ራዲዮ ጣቢያዎች በተለየ መልኩ አብዛኛውን የምስራቅ ጎጃም ወረዳዎችን ተደራሽ ያደረገ ሲሆን በአዲስ አበባ መስመር እስከ ፍቺ ከተማ በባህርዳር መስመር ደግሞ እስከ ምዕራብ ጎጃም ወንበርማ ወረዳ እንዲሁም መርዓዊ ድረስ እንዲሁም በሆር ጉድፍ ወለጋ አካባቢዎች ተደማጭ እንዲሆን እድርጎታል።

የራዲዮ ጣቢያው በቋሚ ሰራተኞችና በበጎ አድራጎት የማህበረሰብ ክፍሎች ሥራውን እያከናወነ ይገኛል። በአሁኑ ሰዓት በጣቢያው አስራ አንድ ቋሚ ሰራተኞችና ከ20 በላይ በጎ አድራጎት ሰራተኞች ይገኙበታል። በጎ አድራጎት ሰራተኞች ከተማሪዎች፣ ከመምህራን፣ ከአስተዳደር ሰራተኞችና ከሌሎችም የማህበረሰብ ክፍሎች የተውጣጡ ናቸው።

እንደ አቶ ሐይማኖት ገለጻ ራዲዮ ጣቢያው የዩኒቨርሲቲውንና የአካባቢውን ማህበረሰብ ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ ሁኔታ መሰረት እድርጎ የሚሰራ ሲሆን በአካባቢው ማህበረሰብ ውስጥ ያሉ ማህበራዊ እጾችን በመለየት መብታዊ እርዳታ በማድረግ የመቅረፍ ሥራ ይሰራል። የግንባቤ ችግሮች ካሉም ችግሮችን በመለየት የመፍትሄ ሃሳቦችን ያቀርባል። በአሁኑ ሰዓት ራዲዮ ጣቢያው በዩኒቨርሲቲውና በአካባቢው መስተዳድር እንዲሁም በማህበረሰቡ መካከል የመተራረብ ስሜት በመፍጠር እንደ ድልድይ ሆኖ እያገለገለ ይገኛል።

ራዲዮ ጣቢያው የዩኒቨርሲቲውንና የአካባቢውን ማህበረሰብ ከማገልገል በተጨማሪ ሃገራዊ ተልዕኮዎች ላይም የራሱን ተሳትፎ እያደረገ ይገኛል። ይኸውም የኢትዮጵያ ማህበረሰብ ራዲዮ ጣቢያዎች ማህበር አባል በመሆን በዋና ፀሀፊነት እያገለገለ ይገኛል። ይህም በማህበረሰብ ራዲዮ ብርድካስተሮች የጋራ ችግር ዙሪያ በመወያየት የመፍትሄ ሀሳብ በማፈላለግ ልምዶችን የመለዋወጥ መድረክ ፈጥሮላታል።

የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲና የአካባቢው ማህበረሰብ ኤፍ ኤም 97.7 ራዲዮ ጣቢያ ባለቤትነትና ተገልጋይ የሆነውን የዩኒቨርሲቲውንና የአካባቢውን ማህበረሰብ ፍላጎት በማንፀባረቅ የራዲዮ ጣቢያው መሠረታዊ መገለጫ ባህሪ ሲሆን ዋነኛ ዓላማውም የማህበረሰቡ ሁለንተናዊ ልማትና እድገት ማምጣት ነው። ራዲዮ ጣቢያው ማህበረሰባዊ ሚናና ተልዕኮውን በብቃት ይወጣ ዘንድ የብርድካስት አገልግሎቱ የመረጃ ሠጭ፣ አስተማሪና አዝናኝ ፕሮግራሞችን እቅድ፣ ዝግጅትና ይዘት መብታዊና ሥነ-ምግባራዊ መርህ እንዲሁም ሕግን በመከተል የተቀረፁ ናቸው።

ራዲዮ ጣቢያው ሁለት ዓይነት ፕሮግራሞችን እየሠራ ለአድማጭ ያደርሳል። እነዚህም የቀጥታ ሥርጭትና የትንብር ፕሮግራሞች ናቸው። በቀጥታ ሥርጭት አድማጭ በቀጥታ የሥልክ መስመር እየገባ ሃሳቡን የሚያስተላልፍበት እንደኛው የፕሮግራም ዘውግ ነው። ለመደበኛ የስርጭት መርሃ ግብር ከተቀረፁት ፕሮግራሞች መካከል አብዛኛዎቹ የትንብር (የተረጎ) ስርጭት ፕሮግራሞች ናቸው። ከፕሮግራሞች በተጨማሪ የአካባቢውን ማህበረሰብ በትኩስ መረጃ ተደራሽ ለማድረግ በሳምንት ሁለት ቀን የዜና ሰዓት በመመደብ በሰራተኞች የተዘጋጁ ዝርዝር ዜናዎች እንዲሁም ከተለያዩ የምስራቅ ጎጃም ወረዳዎች የሚላኩ ዜናዎችንና መረጃዎችን በማሰባሰብ መልሶ ወደ ማህበረሰቡ በማድረስ ይሰራል።

በራዲዮ ጣቢያው የተቀረፁ ፕሮግራሞች መላ ሀብተሰብና ድምጻቸዉ ያልተሰማ የማህበረሰብ ክፍሎች የሚናገሩበትና የሚሳተፍበት እንዲሆን ምቹ መደላድል ፈጥሯል። በዚህም ራዲዮ ጣቢያው የችግር ፈቺነት ሚናን በማጎልበት የአስተሳሰብ ልዕልናን ለማገዝ የላቀ እቅም ሆኖ ያገለግላል። ይህንንም ተግባራዊ ለማድረግ የአቻ የሚዲያ ተቋማት አፈጻጸሞችን በመዳሰስ ከጥንካሬና ከድክመቶች ትምህርት በመውሰድ በየጊዜው ተደማጭነትና ተወዳዳሪነትን ለማጎልበት

ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት

▶ የሚናገረው ሚና ጉልህ በመሆኑ የተለያዩ የማህበረሰብ ራዲዮ ጣቢያዎችን ተሞክሮ በመውሰድ በየጊዜው የፕሮግራሞችን ጥራት በማሻሻል ላይ ይገኛል።

ጣቢያው የማህበረሰቡን ህይወት ሊያሻሽሉ የሚችሉ በግብርና፣ በትምህርት፣ በጤና፣ በወጣቶች፣ በህግ፣ በኪነ ጥበብ እና በሌሎች ዙሪያ ፕሮግራሞች እየሰሩ አየር ላይ እያዋሉ ይገኛል። ከሚያስተላልፋቸው ፕሮግራሞች መካከል የወጣቶች ፕሮግራም አንዱ ነው። በዚህ ፕሮግራም የወጣቶችን ማህበራዊ፣ ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ ጉዳዮችን የሚያስሰኝ ሆኖ ከክፍተኛ የትምህርት ተቋማት ተመርቀው በጥቃቅንና እነስተኛ እንተርፕራይዎች ተደራጅተው ራሳቸውንና ቤተሰባቸውን የተየሩ ወጣቶች ያጋጠማቸውን ችግሮችና የመፍትሄ አቅጣጫዎች እያሳዩ፣ ተሞክሮ ያላቸው ወጣቶች በእኩል ቀርበው ልምዳቸውን በማካሄድ ለሌሎች ወጣቶች ተነሳሽነት ለመፍጠር በመስራት ላይ ይገኛል።

ራዲዮ ጣቢያው የማህበረሰብ ራዲዮ እንደመሆኑ መጠን ማህበረሰቡ በተጥታ የሚላተፍበት፣ ማህበረሰቡን የሚመሰክቱ ጉዳዮችን ከማህበራዊ ሳይንስና ስነ-ሰብሳቢ ኮሌጅ በሶሲዮሎጂ ትምህርት ክፍል ጋር በጋራ በመሆን በየሳምንቱ በተጥታ ስርጭት ውይይትም እየሰሩ ይገኛል። በዚህም ጎጆ ልማዳዊ ድርጊት የሚባሉትን ያለዕድሜ ጋብቻ፣ የተጓዛዛ ድግስ፣ ተስካር፣ ሰርግ ወዘተ በተጥታ ማህበረሰቡን በማወያየት አየር ላይ ውለዋል። ለላው ጉዳይ ልመና የሚያስከትለውን ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ጫናዎች፣ ቤተሰብ ላይ ያለው ሥነ-ልቦናዊ ተፅዕኖ፣ የፍቺ መጠን መጨመር የሚያስከትለው ማህበራዊ ችግር ለማህበረሰቡ በተጥታ ውይይት ሰፊ ግንባቢ ተሰጥቶበታል።

እንደ ዳይሬክተሩ ገለጻ ራዲዮ ጣቢያው በተጣይ ደግሞ በተለያዩ የትምህርት ክፍሎች የተሰሩ የምርምር ወጤቶችን ተመራማሪው በእኩል ተገኝቶ ለተደራሽ

የማህበረሰብ ራዲዮ ተከላኪያን በሥራ ላይ

የማህበረሰብ ራዲዮ ጋዜጠኞች በስተዲያ ሥራ ላይ

ለላው ደግሞ የሌሎች ፕሮግራም ሲሆን በዚህ ፕሮግራም በገጠር እና በከተማ የሚገኙትን ሴቶች ያላቸውን ማህበራዊ፣ ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ ጉዳዮችን የሚያስሰኝ ፕሮግራም ሲሆን ተሞክሮ ያላቸው ሴቶች በእኩል ቀርበው ልምዳቸውን እያቀረቡ የሚገኙ ሲሆን በተለይም በጎጃም አካባቢ የሌሎችን የስራ ጫና ለመተንተን ያለዕድሜ ጋብቻን በማስተላለፍ ሴቶችን ማስተማር ህብረተሰቡን ማስተማር መሆኑን ጉዳዩ ከሚመክታቸው አካላት ጋር በጥምረት እየሰሩ ይገኛል።

አካላት የሚቀርቡበት፣ የተሰሩ ጥናቶች ወደ ተግባር ተቀይረው የማህበረሰቡን ችግር የሚፈቱበት አካላዊ ላይ ተከታታይ ፕሮግራሞችን ይሰራል። በንግድ አሰራር ባለሙያውንና ነጋዴውን የሚያገናኝ እንዲሁም ወጣቶችን ስለ ሥራ ፈጠራ የሚያስተምር አጠቃላይ አካባቢያዊ፣ ክልላዊ፣ ሃገራዊና ዓለማተፋዊ የኢኮኖሚ እንቅስቃሴዎችና አሰራሮችን ሊተነትኑ የሚችሉ ሌሎች ፕሮግራሞችን በመጨመር የቀን ስርጭቱን ወደ 10 ሰዓት ለማሳደግ አቅድ ይዟል።

**የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲና የአካባቢዉ ማህበረሰብ
ኤፍ ኤም 97.7 ራዲዮ ያደምጡ!**

ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት

የማህበረሰብ አገልግሎት ሰበሰቡ

አቶ ዘመኑ ታረቆኝ
የማህበረሰብ አገልግሎት ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር

በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት ምክትል ፕሬዝዳንት ዘርፍ የሚመራው የማህበረሰብ አገልግሎት ዳይሬክቶሬት በውስጡ የማህበረሰብ ልማት፣ የስልጠናና ማማከር፣ የልዩ ችሎታና ተስፋ ማበልጸጊያ ማዕከል እና የሰራ ራጠራ ማዕከል ንዑስ ዘርፎችን ያካተተ ዳይሬክቶሬት ሲሆን በ1 ዳይሬክተር፣ በ4 መኮኒኖች፣ በ1 የማህበረሰብ አገልግሎት ባለሙያና በ1 ጸሐፊ ሥራውን በማከናወን ላይ ይገኛል። ዘርፉ የ 2009 በጀት አመት እቅድ በማቀድ እና የትኩረት አቅጣጫዎችን በመለየት ወደ ተግባር የገባ ሲሆን በበጀት አመቱ በርካታ ሥራዎችን አከናውኗል።

በማህበረሰብ ልማት ዘርፍ በጥራ ወንዝ ተፋሰስ ልማት ፕሮጀክት የተከናወነ ተግባራት በምናደብት ጊዜ በስናን ወረዳ በየጠድ ቀበሌ የሚከናወን ዘላቂታዊ የተረጎሙ ሃብት ልማት ስራ፣ ከግብርናና ተረጎሞ ሃብት ኮሌጅ ጋር በመተባበር የተከናወነ ተግባራት ተጠቃሽ ናቸው። ይኸውም ከ4000 በላይ ችግኞች የዩኒቨርሲቲውና የአካባቢውን ማህበረሰብ በማሳተፍ የችግኝ ተከላኝ የእንክብካቤ ስራ ተከናውኗል። በተጨማሪም በተፋሰሱ ስታቶ 34 አርሶ አደሮች ቦረቦርን ለማዳን በተከናወነ ተግባር የእንሰሳት መና በማምረት ተጠቃሚ ማድረግ ተችሏል።

ሌላው ደግሞ የተቀናጀ የስንዴ ዘር ብዙት ፕሮጀክት ሲሆን ይህ የልማት ስራ በደብረ ኢልያስ እና ባሶሊቦን ወረዳዎች ለሚገኙ አምስት ማህበራት የሚደረግ የእቅድ ግንባታ ድጋፍ ነው። የተቀናጀ የስንዴ ዘር ብዙት ማህበር በጎይ ፣ ጥጃ ጎጥር፣ ልምጭም፣ የጉግ እና ደገም ጉጦች በአጠቃላይ 1354 ሰዎች በድህረ ምርት አሰባሰብና አያያዝ እንዲሁም የግብይት ስርዓት

ዙሪያ ሙያዊ ድጋፍ በመደረጉ ጎይ እና ጥጃ ጎጥር ማህበር በ2008/2009ዓ.ም ምርት ዘመን ከተሸጠ መስራች ዘር 94,539.52 ኩንታል ማግኘት ተችሏል።

የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ በማህበረሰብ አገልግሎት ውስጥ የእግር እብጠት በሽታን የመከላከል እና የማከም ሥራ ስርቷል። በርካታ የእግር እብጠት በሽተኞች በሚገኙት ገጠራማው የሃገሪቱ ክፍል ህክምናውን ለመስጠት ባስተመጠው አቅጣጫ መሰረት ህመምተኞችን የማከም ሥራ ተሰርቷል። እግር እብጠት በሽታን እንደማንኛውም በሽታ ለማከም የሚያስችል ስልጠና ከተሰጠ በኋላ በጎሳ በጎሳ ወረዳ አባ ሊባህና ጤና ጣቢያ 30 በሽተኞች በስናን ወረዳ ረቡዕ ገበያ ጤና ጣቢያ 48 በሽተኞች በድምሩ 75 በሽተኞች ህክምናው አግኝተዋል።

ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ አዳዲስ የማህበረሰብ ልማት ፕሮጀክቶች ቀርጾ እየሰራ ይገኛል። ከየኮሌጆች፣ ተቋማት እና ት/ቤቶች የተውጣጡና ከምርምር ወደ ፕሮጀክት የተቀየሩ የማህበረሰቡን ችግር ለመቅረፍ የተመረጡ በድምሩ 11 ፕሮጀክቶችን 1,558,319 ብር በመመደብ በምስራቅና ምዕራብ ጎጃም ዞኖች የተመረጡ ወረዳዎች ላይ ተግባራዊ እየተደረገ ይገኛል። ከፕሮጀክቶች መካከልም የድንች ዘር አመራረት እና አያያዝ፣ የትርስ ጥበቃና እንክብካቤ፣ የፊሊክስ ትምህርትን በሸርቸዋል ላብ የማስተማር ዘዴ፣ ባዮጋዝ በመጠቀም የታዳሽ ሐይል ማስፋፋት፣ ትራትማን የመከላከል፣ የህይወት ክህሎት ስልጠና፣ ያል ዕድሜ ጋብቻ መቀነስ፣ የፍትህ ጥራትን ማሻሻል ፕሮጀክት (የአዋቂ ምስክርነት)፣ የፍራፍሬ እና ችግኝ ጣቢያ፣ እነስተኛና ጥቃትን ሊንተርፕራይዎች ለድህነት ቅንሳ ያላቸውን አስተዋጽዖ ማጎላት እና የጎዳና ላይ ህፃናት እንክብካቤ ናቸው።

የማህበረሰብ አገልግሎት የሥልጠናና ማማከር ሥራዎችን ይሰራል። ከማህበረሰቡ በተጥታ በስልጠና የሚፈቱ ችግሮች ቀርበው በስልጠና መፈታት የሚችል መሆኑ ከታመነበት የሚመለከታቸውን ባለሙያዎች በተናጠል ወይም በቡድን ከየኮሌጆች፣ ት/ቤቶች እና ተቋማት የሥልጠና ፍላጎት አንጻር የዳሰሳ ጥናት ከአካሄዱ በኋላ ወደ ስልጠናና ማማከር ዘርፍ ተልኮ ጥናቱን ከሰራው አካል ጋር በመወያየት ሥልጠናዎች የሚሰጡበት ሰነድ ይዘጋጅላቸዋል። ከአስልጣኞች ጋር ተገቢውን ውል በመያዝ ስልጠናው ከተሰጠ በኋላ የደንበኞችን እርካታ በመሰካት ስልጠናው ያመጣውን ለውጥ ለመመዘን ጥረት ተደርጓል። በስልጠናና ማማከር ዘርፍ ዩኒቨርሲቲው ከሃምሌ 1/2008 ዓ.ም ጀምሮ በ15 ርዕሰ ጉዳዮች ላይ ኮሌጆች፣ ትምህርት ቤቶችንና ተቋማትን በማሳተፍ ከተለያዩ አካላት ለተውጣጡ 1,564 ሰልጣኞች ስልጠና ተሰጥቷል።

ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት

የማህከር አገልግሎት በሥልጠናና ማህከር ዘርፍ በምስራቅ ጉጃም ዞን ከሚገኙ የወረዳ ከተሞች መካከል በደንበኝ ለማህከር፣ አምበር፣ አማኑኤል፣ ረቡዕ ገበያ፣ እና በምስራቅ ጉጃም ዞን ማረሚያ ቤቶች ነፃ የሆነ ድጋፍ አገልግሎት መስጫ ማዕከላትን በመክፈት አገልግሎቱን ይሰጣል። በተጨማሪም በደብረ ማርቆስ ከተማ አስተዳደር ሁለገብ የምክር አገልግሎት መስጫ ማዕከል በመክፈት በሆን፣ በጤና፣ በንግድና ተዋግጅ ሥራዎች እንዲሁም በስነ ልቦና ነፃ የማህከር አገልግሎት በመስጠት ላይ ይገኛል። በሁሉም የምክር አገልግሎት መስጫ ማዕከላት አገልግሎቱን የሚያገኙት በገቅተኛ የኑሮ ደረጃ ላይ የሚገኙ ሴቶች፣ ህፃናት እና ሌሎች ተጋላጭ የህብረተሰብ ክፍሎች ሲሆኑ ከሌምሌ 1/2008 ዓ.ም ጀምሮ በሰባቱ የምክር አገልግሎት መስጫ ማዕከላት 133 ሰዎች ተጠቃሚ እንደሆኑ የማህበረሰብ አገልግሎት ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር አቶ ዘመነ ታረቀኝ ገልጸዋል።

በዌራ ወንዝ ተፋሰስ የታተፉ አርሶ አደሮች የእንሳት ሙና ሲሰጡ

ለተማሪዎች ብሎም ለእኩባቸው ማህበረሰብ ስለሥራ ፈጠራ ግንዛቤ በመፍጠር የስራ ፈጠራ ባህል እንዲጻፍ ለማድረግ፣ ለተመራቂ ተማሪዎችና በእኩባቸው ለተደራጁ ሥራ አጥ ወጣቶች የሥራ ፈጠራ ክህሎት ስልጠና ተሰጥቷል። እንዲሁም ለጥቃቅን፣ እንስተኛና መካከለኛ ኢንተርፕራይዎች፣ ለንግዱ ማህበረሰብ እና ለማህበራት ስለ ሥራ ፈጠራ ክህሎት፣ ስለ ገበያ ትስስር፣ ስለደንበኞች አያያዝ፣ ስለ ሂሳብ መዝገብ አያያዝ፣ በንግድ ስራ አቅድ አዘገጃጀት፣ ሥራ ለመጀመር፣ ለማስተዳደር፣ ለማስፋፋት እና ለማግኘት የሚያስችሉ ስልጠናዎች ፍላጎትን ወይም በጥናት የተለዩ ክፍተቶችን መሰረት በማድረግ ስልጠናዎችን በመስጠት በማህበረሰብ አገልግሎት ዳይሬክቶሬት ስር የሥራ ፈጠራ ልማት ማዕከል ጥቅምት 2009 ዓ.ም. ተመሰርቷል።

በዚህም መሰረት ስልጠናዎችን በራስ አቅም ለመስጠት እንዲቻል የማህበረሰብ አገልግሎት ዳይሬክቶሬት ከአማራ ክልል የሥራ ፈጠራ ማስተባበሪያ ማዕከል ጋር በመተባበር በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ካሉ ኮሌጆች፣ ትምህርት ቤቶች እና ተቋማት ለተወጣጡ 36 መምህራን የሥራ ፈጠራ የአሰልጣኞች ስልጠና ሰልጥነው ሰርተፊኬት እንዲያገኙ ተደርጓል። ከምስራቅ ጎጃም ዞን ተክኒክና ሙያ ኢንተርፕራይዝ ልማት መምሪያ ጋር በመተባበር ከክፍተኛ ትምህርት ተቋማት ተመርቀው በምስራቅ ጎጃም ዞን ከሚገኙ የተለያዩ ወረዳዎች ለተወጣጡ እና ሥራ ለመጀመር ለተደራጁ 138 ወጣቶች የሥራ ፈጠራ ስልጠና እንዲያገኙ ተደርጓል። እንዲሁም ዩኒቨርሲቲው እያስገነባው ካለው አዲሱ የጤና ሳይንስ ኮሌጅ ጋር ተያይዞ ካላ ተክፍሏቸው ከይዞታቸው ለተነሱ አርሶ አደሮች የወደፊት ሥራቸው የተሻለ እንዲሆን ለማገዝ ለ20 አርሶ አደሮች ስልጠና እንዲሰጡ ተደርጓል።

በሥራ ፈጠራ ልማት ማዕከል የስራ ፈጠራ ክህሎትና በስራ ፈጠራ የአሰልጣኞች ስልጠና በዚህንክና ኢኮኖሚክስ ኮሌጅ ከአማራ ክልል የስራ ፈጠራ ማስተባበሪያ ማዕከል ጋር በመተባበር ለ196 ሰልጣኞች የ13 ተናት ስልጠና ተሰጥቷል።

የልዩ ችሎታና ተሰጥሎ ማበልጸጊያ ማዕከል በዩኒቨርሲቲው ሲቋቋም ዓላማው በእኩባቸው ልዩ ችሎታና ተሰጥሎ ያላቸውን ታዳጊ ተማሪዎች አቅማቸውን የሚያሳዩበት አድል በመፍጠር ለትምህርት ጥራት ብሎም ለሀገር አድገት ጠቃሚ እንዲሆኑ ማድረግ ነው። ማዕከሉ ልዩ ችሎታና ተሰጥሎ ኖሯቸው ድጋፍ ባለመኖሩ ምክንያት አቅማቸውን መጠቀም ያልቻሉትን ግብዓት በማሟላት፣ በማሰልጠን፣ በማህከርና በመከታተል በዩኒቨርሲቲውና በእኩባቸው ህብረተሰብ መካከል የእውቀት ሽግግር እንዲኖር ያመቻቻል። ማዕከሉ በደብረ ማርቆስ ከተማ ከሚገኙ የመንግስትና የግል የመጀመሪያና 2 ኛ ደረጃ ተማሪዎችን በመመልመል በሳይንስና ተክፍሎጂ የፈጠራና የማሳመድ እና በስነ ፅሁፍ ዘርፍ 44 ተማሪዎችን ተቀብሎ በማስተናገድ ላይ ይገኛል። ማዕከሉ ተማሪዎች የሚለማመዱበትና የሚሰሩበት ሰፊ የወርክሾፕ መስሪያ ሲኖረው ከሳይንስና ተክፍሎጂ በአርዳታ የተገኙ 10 ኮምፒውተሮች፣ 6 UPS ፕሪንተር፣ እንዲሁም ለክፍሉ በቂ ፈርኒቸሮች ተሟልተውለታል።

ድጋፍና ግንኙነትን በተመለከተ ዩኒቨርሲቲው በጀት በመመደብ ተማሪዎች የሚፈልጉትን ግብዓት በማሟላት የበለጠ እንዲበረታቱ አድርጓል። በተጨማሪም የገቢ ማስገኛ ፕሮጀክት ሰነድ ተዘጋጅቶ የተለያዩ ባለድርሻ ሎሳት እንዲሳተፉበት ጥረት እየተደረገ ነው። ስራውን ከማስተዋወቅ እንግርም ከደብረ ማርቆስ ከተማ ወረዳ ትምህርት ጽ/ቤት እና ከትምህርት ቤቶች ጋር የምክር መድረክ በማዘጋጀት ስለ ልዩ ችሎታና ተሰጥሎ ግንዛቤ በመፍጠር፣ የተሰሩ ሥራዎችን በማሳየትና በመግለፅ እንዲሁም ወደፊት የጋራ ስራዎች ላይ አቅማቸውን በማስተዋወቅ ድጋፍና ከትትሉ በተሻለ ሁኔታ ላይ ይገኛል። ከዚህም በተጨማሪ የማዕከሉን ዓላማና ሥራዎች ለማስተዋወቅና ሌሎችም ልምድ እንዲያገኙ ለማድረግ ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ባቋቋመው የማህበረሰብ ሬዲዮ እና በአማራ ተለቢቸርን በተለያየ ጊዜ እውቅና ለመፍጠር ተሞክሯል። በተጨማሪም ተጨማሪ ተማሪዎችን በምስራቅ ጎጃም ዞን ካሉ ትምህርት ቤቶች በመመልመል አጠናክሮ ለማስቀጠል ታትጿል።

ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት

የሀዲስ ዓለማየሁ ስጭር የህደወት ታሪክ

ሀዲስ ዓለማየሁ

በሐይማኖት ዋሴ (ዶ/ር)

ጨዋታው፣ ፍየል በግ መጠበቅን ወዘተ እያወሳ የሚያምቅ ትዝታውን ያጫወተበት ታሪክ አለ። ሀዲስ በእናቱ አባት ከ6 ዓመቱ እንስቶ 15 እስኪሞላው የዜማ ትምህርት ዘለቀ። በተለይ ጸመድንን በአግባቡ ማጠናቀቅም ጭምር ይነገራል። ይህ የዜማ ችሎታ ያለው ሀዲስ ቅኔ ለመማር ያቀናው ወደ አባቱ የትውልድ ስፍራ ደብረ ኤልያስ ነበር። እከታትሎም ወደ ደብረ ወርቅና ዲማ በመጓዝ የቅኔ ትምህርቱን በአግባቡ አጠናቅቋል።

የቅኔጤን ትምህርት እንደጨረሰ የመምህራን ዳኔ ተከትሎ በ 1918 ዓ.ም እዲስ አበባ ይገባል። መምህሩ የቅዱስ ገብርኤል አለቃ ሆነው ጎላ ላይ ተሹመዋል። ሀዲስ እንደት ቀዳዳውን እንዳገኘ አይታወቅም። መቼም የዕድል እካሄዱ ምስጢር ነውና እዲስ አበባ እንደገባ አምስት ኪሎ ቅድስት ማርያም እካባቢ ከሚገኘው የሲዊድን ሚሊዮን፣ የመካነ ኢየሱስ ት/ቤት ገባ። በአማርኛና በግዕዙ ሀገራዊ ትምህርት የገባው ሀዲስ፣ የዘመኑን የእስካላ ትምህርት አዘዘው ሚሊዮን ትምህርት ቤት ሲጀምር አንድ ብሎ ነበር። እንግሊዘኛ ቋንቋ መማር የጀመረበት ጊዜ ነው። ከርዕሰ መምህሩ አንስቶ እስከ ቤላ አስተማሪዎች ድረስ የሲዊዲን ተወላጆችን ነበሩ። ሁለቱን ዓመት በትምህርት ቆይቶ ከ3ኛ ክፍል ጀምሮ እስከ 6ኛ ድረስ የተማረው ግን ተፈሪ መኮንን ነው። እዚያው ተፈሪ መኮንን እያለ ነው ሀዲስ የጎላ ጎላ የነፍሱ ጥሪ የሆነው የስነ ጽሁፍ አድባር ዙሪያውን የሆረው። በወቅቱም ተውኔት በመግፍና በትወና ልዩ ፍላጎቱ የተስተዋለው። የአውሮፓውያንን የነጻነት ስራ ለማንበብ የቻለበት ጊዜ ነው። የትምህርት ዓመቱ ሲገባደድ በግርማዊነታቸው ዐፄ ኃይለስላሴ ፊት ተማሪዎች የራሳቸውን ተውኔት አቅርበው ይተውናሉ። ሀዲስ በእነዚህ ተውኔቶች በተዋናይነት ከመድረክ ውሏል። መምህራኑም ሆነ ተማሪዎች ወደውለት ነበር። በመድረክ የበኩር ስራ የሆነውን ተውኔት ሃይለበኛና የወደጎላ ጋብቻ ይላል ርዕሱ። ለተውኔቱ መዝሙርም ጽፎለት ነበር፤ እንዲሁም ይላል፡-

ሀዲስ ዓለማየሁ በ1902 ዓ.ም ተወለደ። ሃገረ ውላዳ ብሔረ ነገዱ ጎጃም ጎዛምን ነው። በዚያን ጊዜ የዘመን ቀመር በውል አይመዘገብም። በወላጅ፣ በዘመድ ዘንድ ከድርሳን አይውልም። ብቻ የሀዳር በሽታ ጊዜ፣ እንቱኔ በሽቷት ጊዜ ወዘተ... እየተሰኘ ለትውስታ ያህል የጊዜው ሁነት እንዲያያዝበት ይደረጋል። በዚህም የተነሳ የሀዲስን ዕድሜ እንዳንድ ሠንደች ከፍ ለሎቹ ደግሞ ዝቅ ያደርጉታል። ብቻ የሀዲስ እናት ወ/ር ደስታ ዓለሙ የሀገሌ ጦርነት ጊዜ የ7 ዓመት ልጅ ነበርክ ብለውታል። የሀገሌ ጦርነት የተካሄደው ደግሞ በ1909 ነበር። ሲሰላም ልክ 1902 ዓ.ም ላይ ያርፋል። ቀኑ 7 ወሩ ጥቅምት ነው የተወለደበት፣ ቦታው ደግሞ በደብረ ማርቆስ አውራጃ በጎዛምን ወረዳ ልዩ ስሟ እንደዳም ኪዳነምህረት ተወለደ።

ሀዲስ ከነህን ቤተሰብ ነው የተወለደው። አባቱ አለቃ ዓለማየሁም እዚያው ጎጃም ከደብረ ኤልያስ ነው የመጡት። እንደዳም መጥተው ከደስታ ዓለሙ ጋር ተጋብተው ብዙም አልቆዩም። ሀዲስ ገና የሁለት ዓመት ህፃን እያለ አባቱ ወደ ኢሉባቡር (ኢሉአባቦራ) ሄዱ። እርሳቸው ወንጌል ለማስተማር፣ በተዋህዶ ዕምነት ለመስበክ ተገብው እዚያው ኢሉባቦር የብዙ መንደሮች ምዕመናን በአበነፍስነት አገልግለዋል። አለቃ ዓለማየሁ በተለይ የዜማ አዋቂ ሊቅ ነበር። ተማሪዎች የዜማ ችሎታቸውን የሚያስመሰክሩት እሳቸው ፊት ብቻ ነበር ይባላል።

ሀዲስ ታዲያ ለእናቱና ለአባቱ እንድ ነው። በእናቱ ቤተሰቦች ቤት በእናቱ እንደተከታታይ ነው ያደገው። የእንደዳም የልጅነቱ ወቅት እንደ ጠዋት ጀምበር የጣፈጠ ነበር። ከእኩዮቹ ጋር

- ተነሱ ታጠቁ ኢትዮጵያውያን፤
- እንጀምር ስራ በስመ አብ ብለን፤
- ርቀው ሄደዋል ጓደኞቻችን፤
- እንድንደርስባቸው በጣም ተፋጥነን፤
- አሁን በብርሃን ጨለማ ሳይሆን፤
- ወደ ጎላ ቀርተን አውሬ እንዳይበላን፤
- ኢትዮጵያ አገራችን፤
- ስለ ነፃነትሽ ይፈላል ደማችን። . . . እያለ በተውኔቱ ውስጥ መዝሙሩ ይፈላል።

ስለተውኔቱ በ1922 ዓ.ም ብርሃንና ሰላም በተሰኘ የአማርኛ ጋዜጣ ላይ ተጽፏል። ይህ የፈጠራ ስራም ሀዲስን ከብላቴን ጌታ ጎሩይ ወልደስላሴና ከፍታሄ ንጉሴ ጋራ በበኩር ጸሀፊ-ተውኔቱ ያስጠቅሰዋል።

ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት

ትምህርት አለ በሚባልበት ቦታ ጥላውን እየተከተለ የሚገዛው ሀዲስ ጥገና ምንጊዜ ከስድስት እስከ ስምንት ወራት የመምህርነት ስልጠና ወስዶ ከተመረቀ በኋላ ለዘጠኝ ወራት ያህል የመጀመሪያ የእንግሊዘኛ ሆሂደትን ከቆጠረበት የሲዊድን ሚሲዮን አስተምሯል። ሀዲስ ወደ ጎጃም በ1925 ዓ.ም. መጀመሪያ ላይ ተመለሰ፤ መገኛ ቡብረታኒያ ቆንጽላ ጽ/ቤት በፀሀፊነት ተቀጠረ። ሁለት ዓመታትን እንደሰራ ጽ/ቤቱ ይዘጋል። ህንፃው ወደ መንግስት ትምህርት ቤትነት ሲቀየርም ሀዲስ በርዕሰ መምህርነት ያስተዳደረው ዘንድ ይጠየቃል። ትምህርት ቤቱ ከ1ኛ እስከ 3ኛ ክፍል ሆነ። ብዙ ጊዜውን በመቆጣጠርና በአስተዳደር ስራ አልቆየም። በ 1927 ዓ.ም ወደ ደብረ ማርቆስ ተዛውሮ የ4ኛና 5ኛ ክፍል አስተማሪ ሆነ። ይህ የሆነው የወልወል ግጭት በተጀመረበት ጊዜ ነበር። የጦርነት ወራና የፋሽስት ኢጣልያ ወረራ ጭጋጋን እየጣለ ነበር። የሀገሩ መደረር ክፋኛ ያንገበገበው ወጣቱ ሀዲስ ህዝቡን መቀስቀስ የመጀመሪያው ሃላፊነቱ ነበር።

ያ ሀዲስ አበባ ተጽፎ ለመድረክ የበቃውና በአስቸኳይ ካዘጋጀው ቀስቃሽ ተውኔት ጋር ሆኖ በሰንተራ ሜዳ ስም ከተሰየመው አዳራሽ ውስጥ ታዩ። በእርግጥ ሀዲስ አዲስ አበባ በነበረ ጊዜ የሃገራውን ጥበቃና የወደ ጎሳ ጋብቻ የተሰኘውን ተውኔቱን ጥቂት መሻሻሎች አድርጎበት ነው ያዘጋጀው? ከዚህ ጋር የተረፈው ተውኔት በወቅቱ በነበሩት የጎጃም ጠቅላይ ግዛት ገዢ ራስ እምሩ ኃይለስላሴ አርበኝነትን የሚተሰትስ ተውኔት ይዕፍ ዘንድ በጠየቁት መሰረት የተዘጋጀ ሲሆን “የኢትዮጵያና የጣልያን ጦርነት በአድዋ” የሚል ርዕስ ነበረው። ተውኔቱ የጀግንነት ትዕይንት ያለው ፉኩሬው ሰውን በሰሜን የሚነቅል ነበር። ዓመተ ምህረቱ 1927 ነበር። የጣልያን ቆንሲል ይህን ተውኔት ባዩ ጊዜ በመካከል አድርጦ ሊወጣ መሞከሩ ተፅፏል። ሀገር ስትወረር ቁጣ የሚለብሰውን ድንበሩ ሲሰበር እንደ ንብ የሚተመውን ኢትዮጵያዊ በተውኔቱ ያሳየው ሀዲስ “መሀሩ እንጂ ግብሩ አላለም” እንዳሉት ፈዘኛ ቁስ ሳይሆን ለሌላው የተናገረውን ራሱ የሚያሟላ የመርሐ ዕድት ወይም የፕሪንስፕል ሰው ነበር። በመሆኑም ሀዲስ ሁሉን እርግፍ አድርጎ በተራ ወታደርነት የኢትዮጵያን ሰራዊት ተሳታፊ ወደ ትግራይ ሄደ። በራስ እምሩ አዝማችነት በሸሬ በምዕራብ ወላኝ በነበረው ፍልሚያ በሰለክላካ አውደ ግንባር ነው የተሰለፈው።

በዘመናዊ መሳሪያ እስካፍንጫው ታጥቆ የመጣው የፋሽስት ጣልያን ወራሪ ሀይል የመርዝ ጢስ ሳይቀር በመጠቀሙ የኢትዮጵያ ሰራዊት ወደ ጎሳ በማፈገፈግ ሂደት ውስጥ እንዳለ ራስ እምሩ ሀዲስን ወደ ሱዳን ሄዶ ለደረጣው ሂደትና ለአርበኞች የሚያስፈልጉ ቁሳቁሶችን እንዲገዛ አዘዙት። ከሰራዊቱ ተከዜ ወንዝ አካባቢ ተለይቶ ወደ ሱዳን ሄደ። በኢትዮጵያና ኪንያ የወሰን ከተማ ሞያሌ ላይ ለእንግሊዝ በአስተርጓሚነት ይሰራ ከነበረው የሃንስ አብዱ ጋር ሃምሳ ወታደሮች አጅበውት ሀዲስን ገዳራ ሱዳን አድርሰውት ተመለሱ። በግንቦት ወር ሱዳን መዲና ካርቱም የገባው ሀዲስ የታዘዘውን እስኪያሟላ እሳው እስከ ነሀሴ ወር መሰንበቱ ግድ ነበር።

አገዛዥ ራስ እምሩ ኃይለሥላሴ እንግሊዝ ሃገር ሲሄዱ እግረ መንገዳቸውን ካርቱም በነበሩበት በባላቱን ጌታ ሀሩይ ልጆች በፍቃድ ስላሴና በሲራክ እምነትን ደብዳቤ ይልኩለታል፤ ደብዳቤው ሀዲስ ራስ እምሩን በኢሉባቡር ጎራ እንዲቀላቀላቸው የሚያሳስብ ነበር። የገባውን ጭጥና አስጭኖ ሀዲስ ነገ ዛሬ ሳይል በመስከረም ወር በ1929 ዓ.ም ጉታ ከተባለው ቦታ ደርሶ የአርበኝነቱን ትግል ተቀላቀለ። የደረጣው ሂደት እንደ ቋያ እሳት በኢትዮጵያ አጠቃላይ ስፍራዎች ላይ እየተዛመተ ነው። ወቅቱ የፋሽስት ኢጣልያ የሚችለውን በገንዘብና በሹመት እየደለለ ህዝቡን በመከፋፈል እርስ በርስ ማጋጨት የያዘበት ጊዜ ነበር። የጎሳ ክፍፍሉን፣ የጥላቻ ስብከቱንም ተያይዞት ነበር፤ እና ሀዲስ የተሳታፈው የአርበኞች ስብስብ ጦርነት የገጠመው ለጣልያን ካደረገው ከወሰደው ገዢ ደጃዝማች ሀብተማሪያም ገብረ እግዚአብሔር ሰራዊት ጋር ነበር። አስኪሪና የባንዳ ሰራዊት በተጨማሪ ከኢርትራ ተልኮላት ነበር። ዓብይ የጦርነት ውሎ የነበረው ጉያ ከተሰኘው ቦታ ላይ ነበር። በእርግጥ ብዙ ሰው አለቀ፤ ኢትዮጵያውያን እርስ በርስ ሲተላለፉ ማየት ለሀዲስ እጅግ አሳዛኝ ልብን የሚሰብር ጦርነት ሆነ። በመጨረሻም የጉያ ጦርነት በራስ እምሩና በእነ ሀዲስ የአርበኞች ወገን አሸናፊነት ተደመደመ እና ጉባኤቸውን ወደ ጅማ አደረጉ። ከጉያ ወደ ጅማ መንገድ ላይ እያለ የኢትዮጵያ ለቅሶ በሚል የፃፈው ግጥም ልቡን ያቆሰለውን የከህደትና የባንዳነትን ስሜትን ያሳያል።

ዘር እየዘራ ሲመጣ ጠላት፤
 ከማታለል ጋር ከወሸት ስብከት፤
 ባጠመደዉ ወጥመድ እንድትገቡለት፤
 ተንኮሉን ስታዉቁ መስጋችሁ እውነት፤
 በግ ካራጁ ጎሳ እንደሚጎተት፤
 ትጎተታላችሁ እናንተም ለሞት።
 እየ ወይኔ ልጆቼ እየ ወይየ
 ከዳችሁን ወየ ።

በጉዞ ላይ እያለ ጉኖ ላይ እንደደረሱ ጅማ በፋሽስት ጣልያን አጅ መውደቱን ሰሙ። እሳው ነበር ሌላ የነገነት ተፋላሚ አርበኞች የተሳታፉባቸውና ወደ ከፋ የገሰገሱት። ጌራ ከተሰኘው ቦታ ላይ ሲከታተላቸው ከነበረው ወራሪ የፋሽስት ጣልያን ጦር ጋር ገጠሙ። የኢትዮጵያ አርበኞች በሰለ አልቀናቸውም።

ቀን ሲከፋ ቀን ሲከዳ
 ዘመድ ይሆናል ባዳ
 ቀን ሲከፋ ሲቸግር
 አገር የሰው አገር

ይላሉ በገና ደርዳሪዎች ስለዚህ ቀን ከፋብንና ቀን ከዳንና የጋራ ጠላታችንን ድል መትተን አገራችንን ነፃ ለማድረግ በምንገቃው ጦርነት ይተባበሩናል ብለን ሙሉ እምነታችንን ያሳረፍንባቸው ወገኖቻችን ወደው ይሁን ተገደው የጠላት ረዳቶች ሆነው ወገን፤ ከጠላታችን ጋር በምናደርገው ረጅም ጦርነት ሸሸን ተገን ሆኖ ለመጨረሻ ድል ያበቃናል ብለን የተማመንበት ደናችንም በየዋህነት ለጠላት መሳሪያ ለሆኑት ባንዳዎች መሸሸጊያ ሆኖ አስወጋን ሲሉ ነበር ያኔ የሆነውን ብዕረኛው የገለፁት።

ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት

የከፋው ገዢ የሸዋው ሳህለስላሴ የልጅ ልጅ ደጃዝማች ታዩ ጉልላትም ከጣልያን እጅ ወደቁ። ወደ ኋላ ያፈገፈገው የነ ራስ እምሩ፣ የነ ሀዲስ የአርበኞች ሰራዊት በጎጂ ወንዝ ዙሪያ በፋሽስት ጣልያን ሰራዊት ተከበው የጦር እስረኞች ሆኑ። የከፋ ቀን ጥላው ሰፋ፣ ከፋ። ሀዲስ ከቦንጋ አዲስ አበባ ከዚያም ወደ ጣልያን ማጎሪያ እስርቤት ተወሰደ። ደጃዝማች ታዩና ራስ እምሩ ለገዢው ወደ ጣልያን በአውሮፕላን ተጋዙ።

በመጀመሪያም ሀዲስ ወደ ጅማ ከሌሎች አርበኞች ጋር ተወስዶ ከአራት ቀናት በኋላ ከልጅ ይልማ ድራሳና ከሌሎች ጋር ራስ እምሩ ወደ ተጋዙበት ጣልያን ተላኩ። እዚያ ጣልያን በምዕራባዊያን ሚዲትራሊያን ባህር ታንዛ በተሰኘች ደሴት ውስጥ ለሁለት ዓመት ከእስር ወራት ተገዞ ቆዩ። ከዚያም ቻርድኒያ አጠገብ ከምትገኘው ይታሪቅ ከተሰኘች ደሴት ውስጥ ተዛወረ። እዛም ነበር ሀዲስ ስር በሰደደ የሳል በሽታ የተለከረው። በደክተሮች ትዕዛዝ ወደ ካሊፎርኒያ በተላከበት ወትት ከሌሎች ጋዜጠኛ ኢትዮጵያውያን ጋር ተገናኘ። ከእነሱም መካከል ግርማቸው ተከለሃዋሪያት ይገኙበታል። ጣልያን በመስከረም ወር 1945 ዓ.ም ድል መሆኗን በዓለም አቀፍ ደረጃ ብትቀበልም ጣልያን ውስጥ ጦርነቱ አላለቀም ነበር። እንዲያውም ጣልያን ድል ከሆነች በኋላ ለ11 ወራት መንግስት አልነበራትም። ሀዲስና ሌሎች በገዢው ላይ የነበሩት፣ የተገኙትና ከገዢው የተለቀቁት በብሪታንያና በካናዳ ሰራዊት ነበር።

ጣልያን ከኢትዮጵያ ምድር ከተባረረ ከሶስት አመታት በኋላ 1936 ዓ.ም ነበር የተመለሱት። በወትቱ የክብር አቀባበል ሲደረገላቸው ግርማዊነታቸውን ጨምሮ ብዙ ህዝብ ተገኝቷል። ሀዲስ ወዲያው በፕራስና በፕሮፓጋንዳ መምሪያ ስር ተመደቡ። ይህ ያኒ የፕራስና ፕሮፓጋንዳ ሚኒስቴር በኋላ ማስታወቂያ መርሃ ሚኒስቴር የተባለው ነው። በቦታው ብዙም ያልቆየው ሃዲስ ለ6 ወራት ያህል ስርቶ ውጭ ጉዳይ ተቀጥሮ አመት ያልሞላ ጊዜ አገልግሎት የካቲት ወር 1937 ዓ.ም ላይ የኢትዮጵያ ቁንጽል በአየሩሳሌም ሆኖ ተሾመ። በእንግሊዝ ስር በነበረችው አየሩሳሌም ለሁለት አመታት ያህል ስርቷል።

በጣልያን የገዢው ዓመታት ሀዲስ ብዕሩ አልሰነረም። ወደ ስነ ግጥም ያተኮረው በዓፄ ኃይለሥላሴ ቃል ተገብቶለት ነበር። በዲፕሎማሲ ስራ አየሩሳሌም በነበረበት ጊዜ በሰነዕሁፋ ዘርፍ ያበረከተውና የተመዘገበ ነገር የለም። ነገር ግን የሀይወቱ ምዕራፍ ወደ ጋብቻ የተረገመበት ነበር። እዚያው አየሩሳሌም ያደገችውን ወ/ሪት ከበበጸሐይ በላይን አገባ። ሀዲስ በአጭር ጊዜ ውስጥ በውጭ ጉዳይ ዲፕሎማሲያዊ ስራ ባላየው ልዩ ችሎታና ከሁለት ሳቢያ ሀገራዊ ጉዳይን ወክሎ በዓለም አቀፍ መድረኮች እንዲሳተፍ ብቸኛ አጩ አደረገውና ከአየሩሳሌም ወደ አትላንቲክ ሲቲ ከዚያም ወደ ዩናይትድ ስቴትስ ተላኩ። በዚያም የዓለም አቀፍ የቴሌኮሙኒኬሽን ጉባኤ ተካፋይ ብቸኛ ልዑክ ነበር። በዚህም የተነሳ በሰዓታት ልዩነት የተለያዩ ስብሰባዎችን መሳተፍ ግዴታው ሆነ። ከጦርነቱ በኋላ ሀዲስ የዕድገት ፈለግ ለመከተል መፍገምገም በያዘቸው ኢትዮጵያ ሁሉን ነገር ከመጀመሪያው መጀመር ነበረበት።

ከቴሌ ኮሙኒኬሽን ጉባኤ በኋላ እዚያው ዩናይትድ ስቴትስ እንዲቆይ ተደረገ። በራስ እምሩ ኃይለስላሴ ሚኒስትርነት የሚመራውና በዋሽንግተን የመጀመሪያው ቆንጽላ በሆነው ጽ/ቤት ፀሐፊ በመሆን ተመደቡ። ከዚያ ቆንጽላ ውስጥ እያለም በተደራቢ በኒውዮርክ የተባበሩት መንግስታት ንዑስ ጉባኤ የኢትዮጵያ ተወካይ ሆኑ። ወደ ኒውዮርክ በተደጋጋሚ ለረዥም ጊዜያት ለስብሰባ ይጠራ ስለነበር እዚያው ለመቆየት ወሰኑ። በተባበሩት መንግስታት ድርጅት ውስጥ የነበረው ሃላፊነት ሲታለልለት በዋሽንግተን ቆይታው ሀዲስ በአሜሪካን የኒሽርሲቲ የዓለም አቀፍ ህግ ትምህርት በማታወ ፕሮግራም ለሁለት ዓመታት ያህል ተከታትሏል። ወደ ውድ ሀገሩ በ1943 ዓ.ም ተመልሶ በዋና ዳይሬክተርነትና በምክትል ሚኒስትርነት ማዕረግ በውጭ ጉዳይ መስሪያ ቤት ለ6 ዓመታት ያህል አገልግሏል።

ሀዲስ የዲፕሎማሲ የሥራ ዘመኑ በዚህ አልተገታም። ከ 1949 እስከ 1953 ዓ.ም ድረስ በተባበሩት መንግስታት ድርጅት የኢትዮጵያ አምባሳደር በመሆንም አገልግሏል። በዚህ የዲፕሎማሲ ቆይታው ሀዲስ ነፃ ሀሳብ ያለው መሆኑን ያሳያል። ከላይ ወደ ታች ትዕዛዝ ተቀብሎ ማስተላለፍ እንዳይችል ተደርጎ በተሰራው የስልጣን ተቀረጽ ውስጥ ሀዲስ ሀገራዊ ጥቅምን ባገናዘበ መልኩ ለየት ያሉ አጭሞች እንዲወሰዱ የሞከረበት ጊዜ እንዳለ ድርሳናት ቢገልፁም ተሳክቶታል ለማለት ግን አያስደፍርም። በኒውዮርክ የተባበሩት መንግስታት ድርጅት የኒውክሌር መሳሪያዎችን ለጦርነት እንዳይውል የሚያገድና "የኢትዮጵያ ውሳኔ" የሚል ስም የተሰጠውን ረቂቅ በማቅረብና ከአዲስ አበባ ባለስልጣናት ዘንድ ግጥም የነበረውን ተቃውሞና ረቂቁን እንዲከሰስ ያደረገውን መጥቀስ ይቻላል። ኢትዮጵያ ለዓለም አቀፍ ምስጢራዊ ቅንብር አዲስ በመሆኗ ብዙ መማር አለባት ባይ ነው ሀዲስ። ከዚህ ባሻገር ግን የተባበሩት መንግስታት የኢኮኖሚ ኮሚሽን ወይም አሲኤ አዲስ አበባ እንዲመሰረት በማድረግ ረገድ ዲፕሎማቱ ሀዲስ ወሳኝ ሚና ተጫውቷል።

ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት

የታህሳስ ግርግር እየተባለ በሚጠራው በዐ% ኃይለስላሴ ላይ የመፈንቅለ መንግስት መከራ በተደረገ ጊዜ ሀዲስ ኒውዮርክ ነበር። የተባበሩት መንግስታት የሀላፊነት መደቡን እንደተወው ሀዲስ በ1953 ዓ.ም መጀመሪያ ላይ የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ተብሎ ቢሾምም ብዙም ሳይቆይ እንደገና ዐ% ኃይለስላሴ ደርበው ከያዙት ስልጣን አንዱ በሆነው የትምህርት ሚኒስቴርነት ተመደበ። ሀዲስ በሚኒስቴርነት በተሾመ በጥቂት ጊዜያት ውስጥ በአዲስ አበባ የአፍሪካ የትምህርት ሚኒስቴሮች ጉባዔ ተደረገ። በዚህ ጉባዔ ተሰብሳቢዎቹ በ25 ዓመታት ውስጥ ከአፍሪካ ምድር መሃደምነትን ለማጥፋት ቃል የገቡ ሲሆን ሀዲስም በበኩሉ የኢትዮጵያን ዕቅድ አቀረበ። በሀዲስ የቀረበው ዕቅድ መሰረተ-ትምህርትን በፍጥነት ለማስፋፋት ያለአግባብ የሚፈለውን በጀት ወደ ትምህርቱ ዘርፍ እንዲውል የሚጠይቅ በመሆኑ በብዙዎቹ ሹማምንት ዘንድ በከፊት አይን ነበር የታየው። የሀዲስን የትምህርት ዕቅድ ከወዲሁ ለማጨናገፍ ዕቅዱን በቃል አድንቆ በጀቱን በሚስጥር ለመቀረጥ ያተዱት ባለስልጣናት ገፋበት፤ ተሳካላቸው። በዚህም ሁኔታ ልቡ የሻከረው ሀዲስ ከሃላፊነቱ በገዛ ፍቃዱ ለመልቀቅ ጥያቄውን አቀረበ። የትምህርት ሚኒስቴርነቱ ሹመትም በወራት ዕድሜ ብቻ ተቋጧ።

በ1953 ዓ.ም መጨረሻ ላይ በታላቋ ብሪታንያና በአዘርላንድ የኢትዮጵያ አምባሳደር ሆኖ በግርማዊነታቸው ተሾመ። ለ3 ዓመታት በዚያው የሃላፊነት ስራ ቆይቶ በ 1958 ዓ.ም ወደ አዲስ አበባ እንዲመለስ ተጠየቀ። በወቅቱ በሀገራዊ ጉዳይ ላይ ታች ሲል የቆየው ሀዲስ በግል ሀይወቱም ሀዘንና ችግር ያደረሰበት ወቅት ነበር። ልጆችን ለማፍራት አምላክ ፈቃዱ ባይሆንም በፍቅር ተሳስበው ከጎኑ ሳትለይ የኖሩት ባለቤታቸው ወ/ሮ ከበበሐይ በላይ ከዚህ ዓለም በምት ተለየችው። ለሀዲስ ይህ ክስተት ልብ የሚሰጠር ሀዘን ነበር። አምባሳደር ከቡር ሀዲስ ወደ አዲስ አበባ እንደተመለሰ የኒዥርሲቲ አካባቢ ይኖሩበት የነበረውን ቤታቸውን በሚስታቸው በከበበሐይ ስም ለሀገሩት ማሳደጊያ ይሆን ዘንድ ለከተማዋ ምክር ቤት ለገለጸ። ሀዲስ ከባለቤቱ ሞት በኋላም ለላ ሴት ሳያገባ እስከመጨረሻው ዘልቋል። ፍቅር እስከ መቃብር ይሏል እንደ መጽሀፍ። የኑሮ አጋሩ በምት መነጠቁ ብቻ ሳይሆን የራሱም ጤንነት ጉዳይ በመልካም ይዞታ ላይ አልነበረም። ሀዲስ ወደ አዲስ አበባ ሲመለስ ለአንድ ሁለት ዓመታት እንዲያርፉ ከሚል የዶክተር ትዕዛዝ ጋር ነበር።

ከቡር ሀዲስ ወደ አዲስ አበባ በተመለሱበት ጊዜ በኢትዮጵያ መንግስት ውስጥ የተሰደሰ ለውጦች እየተደረገ ነበር። ንጉሱ ጠቅላይ ሚኒስቴርን ሰይመው ጠቅላይ ሚኒስቴር ደግሞ ሚኒስትሩን የሚሰይሙበት ሂደት ነበር። እና ጠቅላይ ሚኒስቴር ፀሀፊ ትዕዛዝ ሁለተኛው ከቡር አቶ ሀዲስን ሚኒስትሮች ምክር ቤት እንዲቀላቀል ጠየቋቸው። በመጀመሪያ ላለመቀበል አንገራግር ነበር፤ ጎሳ ግን በወዳጆቻቸው ከፍተኛ ግፊትና ጉትጎታ የልማትና ዕቅድ ሚኒስቴር ሆነው የሀላፊነቱን ቦታ ተረከቡ።

እስከ 1961 ዓ.ም ማለትም ለ3 ዓመታት በዚህ ሀላፊነት ካገለገለ በኋላ አሁንም በበጀት ምደባ ምክንያት በገዛ ፈቃዱ ለመልቀቅ ተገደደ። ከዚያ በኋላ ባሉት ዓመታት እስከ የካቲት አብዮት ድረስ በህግ መወሰኛ ምክር ቤት በአባልነት አገልግሏል። ከቡር ሀዲስ የኢትዮጵያ ጠቅላይ ሚኒስቴር እንዲሆንም በደርግ ተጠይቆ እንደነበር የሚታወስ ሲሆን እሱም ሀገሪቱ የምትመራበት ፕሮግራም በሌለበትና በልምድና በትምህርት የበለፀጉ ሰዎች እስር ቤት ባሉበት ሁኔታ የማይቻል መሆኑን በመግለፅ አለመስማማቱን በትዝታው አስተምሟል። ወደ ሠራዊት አባልነትና ወደ ምድብ ስራው እንዲመለስ መጠየቁም የአደባባይ ሚስጥር ነበር።

ሀዲስ ዓለማየሁ በድርሰት ሥራዎቹ ለሁለት ከበቁት የሚጠቀሱት ሃበሻና የወደጎላ ጋብቻ፤ ትምህርትና የተማሪ ቤት ትዝታዬ፤ ተረት ተረት የመሰረት (1948)፤ ፍቅር እስከ መቃብር (1958)፤ ወንጀለኛው ጻኛ (1974)፤ የህልም እዣት (1980)፤ ትዝታ (1985)፤ እና መልዕክት ለወዳጆቹ (2009) ናቸው። ሀዲስ ዓለማየሁ ለሃገሩ ባደረገው ሁለንተናዊ እስተዋዕል የአዲስ አበባ የኒዥርሲቲ የክብር ዶክትሬት ሰጥቶታል።

ቢዝነስ ልማት

የቢዝነስ ልማት ስትሚንግ ጥራት

ዶ/ር ሳይህ ካሳ
በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የቢዝነስ ልማት
ምክርቤት

ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ አራት ምክትል ንግድ ደብዳቤዎች ያሉት ሲሆን ከእነዚህ ውስጥ የቢዝነስ ልማት ምክትል ፕሬዚዳንት እንዲሁም ሆኑ። ቢዝነስ ልማት ምክትል ንግድ ደብዳቤዎች ጽ/ቤት በስፍ የመንቀረብ አገልግሎት ለሌሎች ለማግኘት የሚችሉ ናቸው። የፍላጎት ቆይታ ማስጠንቀቂያ ጽ/ቤት፣ የአይ.ሲ.ቲ ዳይሬክቶሬትና የግቢ ውበት ዳይሬክቶሬት አቅጥሮ ይሁናል። የዘርፍ ጽ/ቤት የዩኒቨርሲቲውን ገቢ ማመንጫ ስራዎች በማቋቋም፣ ለንግድ ልማት ስራዎች በማድረግና በመከታተል የዩኒቨርሲቲውን ተልዕኮዎች መደገፍ የሚያስችል ተጨማሪ ገቢ ማመንጫ የሚያስችሉ ስራዎችን ያስፈልጋል።

የቢዝነስ ልማት ዘርፍ ዩኒቨርሲቲው የተማሪ ቅበላ አቅሙን በማሳደግ በስትራቴጂክ ዕቅድ ያስተመጠውን ግብ ለማሳካት የሚያስችሉ የመማሪያ ክፍሎች፣ መኖሪያዎች፣ ቤተ-መጻገፍት፣ ቤተ-መ-ከራና ተያያዥ ህንፃዎችን መጠቀም የሚያስችሉ የመሠረተ ልማት ስራዎችን በማቀድና በማስፈጸም በኩል ትልቅ ኃላፊነት ይዞ እየተወጣ ይገኛል። ለአብነትም በ2009 የበጀት ዓመት በ 2008 ዓ.ም እና ከዚያ በፊት የተጀመሩ የተለያዩ ግንባታዎች በጤና ሳይንስ ካምፕስ 21 ህንፃዎች፣ በቡራ ካምፕስ 11 ህንፃዎች፣ የተማሪ መኖሪያዎች፣ የመማሪያ ህንፃ፣ የቤተ-መጻገፍት፣ የተማሪዎች መመገቢያ አዳራሽና ቢሮ እንዲሁም ከህንፃዎች ጋር የተያያዙ የልብስ ማጠቃለያና ጊዜያዊ የፍላጎት ቆይታ ማስጠንቀቂያ ስራዎች በተያያዙት የጊዜ ገደብ በጥራት እንዲሠሩ ያሳስባሉ ክትትልና ቁጥጥር እየተደረገ ይገኛል።

ከዚህ በተጨማሪም በዋናው ካምፕስ በመሠረት ላይ የሚገኙ የአስተዳደር ህንፃ፣ የመምህራንና ተማሪዎች ላውንጅ፣ አዳራሽና ሁለት ባለአራት ፎቅ የመማሪያ ህንፃዎች ስራ እንደዚህ በተያያዙት ጊዜ በጥራት እንዲፈጸሙ የተጠናከረ ክትትልና ቁጥጥር እየተደረገ ይገኛል። በዋናው ግቢ ከሚሠሩ ትላልቅ ግንባታዎች በተጨማሪ 9 የተማሪ ዘመናዊ መጻጃ ቤቶችና ሁለት የጥበቃ ማማዎች በ2008 የበጀት ዓመት ተጀምረው በዚህ ዓመት በመጠናቀቅ ለአገልግሎት ዝግጁ የተደረጉ ሲሆን ሌሎች ለመምህራንና ሠራተኞች አገልግሎት የሚውሉ 4 ዘመናዊ መጻጃ ቤቶችና ለጥበቃ አገልግሎት የሚውሉ 5 ተጨማሪ የጥበቃ ማማዎች በዚህ ዓመት ተጀምረዋል።

ዩኒቨርሲቲው ያለበትን የመጻጃ ቤት ችግር ለመቅረፍ ተደም ሲል ያስጀመረው የፍላጎት ቆይታ ማስጠንቀቂያ /Treatment plan/ በዚህ ዓመት ተጠናቆ ለስራ ዝግጁ የተደረገ ሲሆንም ባለው የውሃ ችግር ምክንያት ተሉ ስራ ማስጀመር አልተቻለም። ይህን ችግር ለመቅረፍም በዋናው ግቢ ጥልቅ የውሃ ጉድጓድ ቁፍር ለማስቆራረር ለአማራ ውሃ ስራዎች ኮንትራክቱን ድርጅት ኮንትራቱን በመስጠት ስራው ተጀምሯል። እንዲሁም የሌሎች ሁለት ካምፕሶችን የመጠጥ ውሃ ችግር ለመቅረፍ ቡራ ላይ ጥልቅ የውሃ ጉድጓድ ቁፍር እንዲሁም ለጤና ካምፕስ ውትርን ላይ ሁለት ጥልቅ የመጠጥ ውሃ ጉድጓድ ቁፍሮች ተጀምረዋል። በግንባታው ዘርፍ የኮንትራት ውል አስተዳደር ክትትልና ቁጥጥር በተጠናከረ መንገድ እየተደረገ የሚገኝ ሲሆን በቀጣይ ዓመት ሊሠሩ ለታቀዱ ንግድዎች ማለትም የማስተማሪያ ሪፈራል ሆስፒታል በጤና ካምፕስ፣ እንዲሁም በዋናው ካምፕስ የአይ.ሲ.ቲ ኮምፕሌክስ፣ የድህረ-ምረቃ መማሪያ ህንፃና የሌሎችም ግንባታዎች የዲዛይን ስራ ሂደት ተጀምሯል።

የመማር ማስተማሩን እንዲሁም የአገልግሎት አሰጣጡን ለማዘመን በዩኒቨርሲቲው የአይ.ሲ.ቲ ዳይሬክቶሬት ተቋቁሞ የኮምፒውተር /ኮሪንተር/ ፎቅ ኮ/ፒ/ ጥገና፣ ለቢሮዎችና ለክፍሎች የኒትወርክ ዝርጋታ እንዲሁም ስራን ሊያቃልሉ የሚችሉ የተለያዩ ሶፍትዌር ስራዎች ተሠርተዋል። ለምሳሌ:- office 365, Help desk, office SIP, የንብረት አያያዥን ለማዘመን የሚያስችል የንብረት አስተዳደር ሶፍትዌር ተሠርተው ወደ ሥራ እየገቡ ይገኛል። የዩኒቨርሲቲውን ዌብሳይትም ሁሉን አቀፍ በማድረግ በተሻለ መልኩ ተተርፎ ወደ ስራ ገብቷል። የሬድድድ-ሪ ለውቶሚኒን ስራ ተሠርቶ የተጠናቀቀ ሲሆን በተመረጡ ትምህርት ክፍሎች ላይ በሙከራ ላይ ይገኛል። የአይ.ሲ.ቲ አገልግሎትን የበለጠ ውጤታማ ለማድረግ የአይ.ሲ.ቲ መሠረተ ልማት መዘርጋት ቅድሚያ ሊሰጠው የሚገባ ተግባር ሲሆንም ዩኒቨርሲቲው ካለበት የበጀት እጥረት አኳያ በዚህ ዓመት ያልጀመረውና ለቀጣይ በዕቅድ የተያዘ ተግባር ነው።

ቢዝነስና ልማት

የፍላጎት ቆሻሻ ማስወገጃ

► ከዚህ በተጨማሪ ዘርፍ ግቢውን ማብቃት ውብና ማራኪ ለማድረግ ተገቢውን ትኩረት ሠጥቶ በመስራት ላይ ይገኛል። ለዚህም የተለያዩ የአበባና ውበት ስጭ የዛፍ ዝርያዎች የተተከሉ ሲሆን እነዚህን የመንከባከብ ስራ ተጠናክሮ ተጥሏል። እገር በቀልና የውጭ የዛፍና የአበባ ዝርያዎችን ችግኝ ጣቢያ በማቋቋም፣ በማፍላትና በመትከል ግቢውን በማስዋብ ላይ የሚገኝ ሲሆን ከዚህ አልፎም ለአካባቢው ማህበረሰብ በማሠራጨት ላይ ይገኛል። ለዚህም በአካባቢው ያሉ የጤና ተቋማትና የተለያዩ መስሪያ ቤቶች እንዲሁም በማህበረሰብ አገልግሎት የተለያዩ ተፋሰሶች ላይ የተተከሉ ችግኞች በአብነት ተጠቃሽ ናቸው። ከዚህ በተጨማሪም በ2009 የበጀት ዓመት የግር ዘር ማግኘት ጣቢያ በማቋቋም የተለያዩ የግር ዝርያዎችን በማግኘት ላይ የሚገኝ ሲሆን እነዚህ የግር ዝርያዎችም በተለያዩ ተፋሰሶች የሚሠሩ የተፈጥሮ ሃብት ጥበቃ ሥራዎችን ለማጠናከር እንዲተከሉ ለአካባቢው የልማት መስሪያ ቤቶች የሚሠራጨ ይሆናል። በግቢ የተተከሉ የአፕል ዝርያዎችን የመንከባከብና የማስፋፋት ስራም በዘርፉ ትኩረት ተሠጥቶት በዕቅድ ተይዞ ተግባራዊ እንቅስቃሴዎች በመደረግ ላይ ናቸው።

በቢዝነስና ልማት ዘርፍ የሚሠሩ ስራዎች መማር ማስተማር፣ ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎትን በመደገፍ፣ በኩል የሚጫወቱት ሚና ወሳኝ ሲሆን ለአካባቢው ማህበረሰብ የስራ ዕድል ፈጠራ፣ በቴክኖሎጂ ስርጭት፣ በግብዓት ስርጭትና በመሳሰሉት በኩል ተገቢውን ሚና በመወጣት ላይ ይገኛል።

ትምህርት ለእንደ እገር የዕድገት መሠረት ነው። ለዚህም የኒቨርስቲዎች ገበያው የሚፈልገውን የተማሪ የሰው ኃይል በማፍራት በኩል ትልቅ የሆነ ሃገራዊ ኃላፊነት የተጣለባቸው ተቋማት ናቸው። ይህንን ኃላፊነታቸውን ለመወጣት መንግስት ከሚመድብላቸው በጀት በተጨማሪ የራሳቸውን የውስጥ ገቢ ማመንጨት ወሳኝ ነው። ይህም አሠራራቸውን ለማዘመን የሚያስችሉ የአይ.ሲ.ቲ መሠረተ ልማቶችን በማስፋፋትና ለአይ.ሲ.ቲ ተገቢውን ትኩረት በመስጠት፣ ለመማር ማስተማሩ አስፈላጊ የሆኑ የህግ ግንባታና መሠረተ ልማቶችን ተገቢውን ትኩረት ሰጥቶ በጊዜና በጥራት በመፈጸምና የመማሪያ አካባቢዎችንም ውብና ማራኪ በማድረግ የሚፈጸም ሲሆን እነዚህና ተያያዥ ተግባሮች ውጤታማ በሆነ መልኩ ለመፈጸም የእንደ ዘርፍ ብቻ ማይሆን የሁሉም የጋራ ርብርብ የሚጠይቁ ጉዳዮች ናቸው።

የመብራት መስመር ዝርጋታ

ልማትን በተግባር

የመንቅረር ስግር ሲንዲስትሪት ሲንተርንጊዶዝ

በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የመንቅረር አግሮ ሲንዲስትሪት ሲንተርንጊዶዝ በከፍተኛ ትምህርት አዋጅ ቁጥር 650/2001 እንቀጽ 66 ንዑስ እንቀጽ 1 መሰረት በዩኒቨርሲቲው የስራ አመራር ቦርድ መጋቢት 2005 ዓ.ም. በማቋቋሚያ ደንብ ቁጥር 01/2005 መሰረት ተቋቋመ።

ሲንተርንጊዶዙ የግብርናና አግሮ-ሲንዲስትሪት ልማትን የአገሪቱ ፖሊሲዎች፣ ስትራቴጂዎች፣ አዋጆች፣ ደንቦችና መመሪያዎች መሠረት አድርጎ ይፈጸማል። ሲንተርንጊዶዙ በሚያመነጨው ገቢ የዩኒቨርሲቲውን የመማር ማስተማር፣ ምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት ስራ ያጠናክራል። በግብርና የልማት መስክ በመሰማራት በሰብል፣ አትክልት፣ ፍራፍሬ፣ ቅመማቅመምና የእንስሳት ምርት ስራዎችን ይሰራል። የእካባቢ ጥበቃና የደን ልማት ስራ ያከናውናል፤ የግብርና ምርት ውጤቶች በግብዓትነት በመጠቀም የአግሮ ሲንዲስትሪትዎችን ያቋቋማል። ለአገር ውስጥና ለውጭ አገር ገበያ የሲንዲስትሪት ውጤቶችንም ያቀርባል። አዳዲስ የአሠራር ስልቶችንና የተሻሻሉ የምርት ማገደጊያ ቴክኖሎጂዎችን ያመነጫል፣ ያሻሽላል፣ ይጠቀማል፣ ለገበያ ያቀርባል። በተጨማሪም የምክር፣ የሰልጠና እና የፕሮጀክት ቀረጽ አገልግሎት ይሰጣል፤ እንዲሁም ከዓለማዊ ጋር የተገናኙ የገቢ ማስገኛ ምርቶች፣ አገልግሎቶችና የቢዝነስ ስራዎች ያከናውናል።

ሲንተርንጊዶዙ ከተቋቋመበት መጋቢት 2005 ዓ.ም. ጀምሮ በምስራቅ ጉጃም ዞን ባሶሊበን ወረዳ ድንጋም ተበሌ ወንቱ የእርሻ ልማት ፕሮጀክት 1000.07 ሄክታር መሬት ለሰብል፣ ለእንስሳት እርባታና ለደን ልማት፣ በሱራ እርሻ ልማት ፕሮጀክት 55 ሄክታር መሬት ለሰብል ልማት እንዲሁም በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ገቢ ውስጥ በእንስሳት ሃብት ልማት ሥራዎችን እየሰራ ይገኛል።

ሲንተርንጊዶዙ በሦስት የአስተዳደር ስራተኞች፣ በአራት ከፍተኛ ኢክስፐርቶች፣ በአራት ረዳት ባለሙያዎች፣ በ13 የጥበቃ ስራተኞች እና በሦስት የትራክተር አፕራቲሮች በአጠቃላይ በ27 የሰው ኃይል በኮንትራት በመቅጠር ወደ ስራ ሲገባ በግብርና ኢንቨስትመንት ላይ በመሰማራት ወደ አግሮ-ፕሮሰሲንግ ዘርፍ በማሳደግ የዩኒቨርሲቲውን የውስጥ ገቢ አቅም ለማጎልበት በአስር ሚሊየን ብር የመነሻ ካፒታል የተመሰረተ ሲንተርንጊዶዝ ነው። በእንስሳት ሃብት ልማት ዘርፍ በውተት ልማት፣ በፍየል እርባታ፣ በገንዘብ እርባታና በከብት ማድለብ ሥራ እየተሳተፈ ይገኛል። በአሁኑ ወቅት ሲንተርንጊዶዙ በቴክኒካል እና አስተዳደራዊ የስራ መደቦች ላይ የተለያዩ የሙያ ስብጥር እና የትምህርት ዝግጅት ያላቸው 236 ቋሚ ስራተኞች አሉት። በተጨማሪም በዓመት 2560 የቀን ስራተኞችን በመቅጠር በተለያዩ ፕሮጀክቶች ላይ እንዲሰሩ በማድረግ ለማህበረሰቡ የስራ እድል በመፍጠር ላይ የሚገኝ የልማት ድርጅት ነው።

የሰሊጥ እርሻ

ሲንተርንጊዶዙ ባለፉት አራት አመታት በወንቱ እርሻ ልማት ፕሮጀክት እና በሱራ እርሻ ልማት ፕሮጀክት ላይ ምርት በማምረት በአጠቃላይ በአራት አመት ውስጥ 26,430,954.50 ብር በላይ ጥቅል ገቢ ማግኘት ተችሏል። እንዲሁም ሰብልን በስፋት ከማምረት በተጨማሪ ለእካባቢው ምቹ የሆኑ ዝርያዎችን ከማላመድ አንጻር በርካታ ተግባራት ተከናውነዋል። ለእካባት ያህል በ2005/2006 ምርት ዘመን በወንቱ ፕሮጀክት የማሾን ሰብል ለእካባቢው ተስማሚ መሆኑን ለማረጋገጥ በ1.6 ሄክታር መሬት ላይ የሙከራ ስራ በማከናወን ውጤታማነቱ ተረጋግጦ በ 2006/2007 ምርት ዘመን በ70 ሄክታር ማሳ ላይ በመዘራት 482 ኩንታል ምርት ማምረት ተችሏል። እንዲሁም በ2006/2007 ምርት ዘመንም በወንቱ ፕሮጀክት የተለያዩ ዝርያ ያላቸው የለውዝ፣ አኩሪ እተር፣ ሰሊጥ፣ ማሾ፣ ቦላቱ፣ ጤፍ፣ ማሽላና በቆሎ ሰብሎችን ለእካባቢው ተስማሚ መሆናቸውን ለማረጋገጥ የሙከራ ስራዎች ተከናውነዋል። ከነዚህም ውስጥ በእካባቢው ውጤታማ የሆኑትን የቦሎቱ፣ የሰሊጥና የማሾ ዝርያዎችን በማምረት ላይ ይገኛል።

የውተት ላም እርባታ

ቢዝነስና ልማት

▶ ኢንተርፕራይዙ በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ዋና ገቢ ውስጥ የወተት ልማት ፕሮጀክት በማቋቋም በ23 የሆሊስታይን ፍራንሮያን ዝርያ ባላቸው ጊደሮች ዘመናዊ የእንስሳት አርባታና የወተት ልማት ስራ በመጋቢት 2005 ዓ.ም. ስራ ጀምሮ በአሁኑ ሰዓት 98 ከብቶችን እያረባ ይገኛል። ከ45 የወተት ላሞች በተገን በአማካይ 400 ሊትር ወተት በማምረት ለዩኒቨርሲቲውና ለአካባቢው ማህበረሰብ የጥሬ ወተት እና የወተት ተዋጽዖዎች ማለትም አይብ! ቅቤ! እርጎ! ክራሙ የወጣለት ወተት ለሽያጭ በማቅረብ እንዲሁም ኮርማ በመሸጥ በድምሩ ባለፉት አራት አመታት ውስጥ 2,103,327.56 ብር ጥቅል ገቢ ማግኘት ተችሏል።

ኢንተርፕራይዙ ከሚያከናውናቸው የእንስሳት ልማት ፕሮጀክቶች ውስጥ የእንስሳት ማድለብ ስራ አንዱ ነው። በዚህም መሰረት ዘመናዊ ማድለቢያ ቦታ በማዘጋጀት ሳይንሳዊ የዳልጋ ከብት እድላልብ ስርዓትን በመከተል ከ2006 ዓ.ም. እስከ 2009 ዓ.ም. ድረስ 5,436,073.51 ብር የሚገመት ጥቅል ገቢ ማግኘት ተችሏል። ኢንተርፕራይዙ ከከብት ማድለብ ስራ በተጨማሪ የቱራ አገልግሎት በመገንባት ለደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች ምግብ ቤት ስጋ በማቅረብ በጠቅላላው ከዘርፉ 6,137,970.2 ብር አግኝቷል።

ኢንተርፕራይዙ በወንቱ እርሻ ልማት ፕሮጀክት በሃምሌ 2006 ዓ.ም. በ104 ፍየሎች ዘመናዊ የፍየል አርባታ ፕሮጀክት በማቋቋምና በአሁኑ ሰዓት የፍየሎችን ብዛት ከ300 በላይ ማድረስ ተችሏል። በተመሳሳይ ኢንተርፕራይዙ በግንቦት 2007 ዓ.ም. 53 የዋሽራ ዝርያ ያላቸውን እናትና አውራ በጎች በመግዛትና በዋናው ገቢ ዘመናዊ የበግ አርባታ ፕሮጀክት በመቅረጽ ዘርፉን ውጤታማ ለማድረግ እንቅስቃሴ እያደረገ ይገኛል።

ኢንተርፕራይዙ ከሚያከናውናቸው የግብርና ዘርፍ ፕሮጀክቶች በተጨማሪ ሌሎች የአገልግሎትና ቢዝነስ ስራዎችን ይገኝባታል። ኢንተርፕራይዙ ባለፉት ዓመታት ለደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች የምግብ ጥሬ ዕቃዎችና የማገዶ እንጨት በማቅረብ 85,945,454.2 ብር ጥቅል ገቢ ማግኘት ችሏል። ከተገኘው ገቢ በላይ ጥራት ያለው የምግብ ግብዓት በማቅረብ የመማር ማስተማር ስርዓቱን ሰላማዊ እንዲሆን አስችሏል።

የቤሎ አርሻ

የፍየል አርባታ

ቢዝነስና ልማት

• ኢንተርፕራይዙ በዘመናዊ ማሽኖች እና በሰለጠኑ ባለሙያዎች የተደራጀ የሆነው፤ የፎቶ ኮፒና ማባዣ አገልግሎት የሚሰጥ ፕሮጀክት በ2007 ዓ.ም. በማቋቋም ለደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የመማሪያና የማጣቀሻ መጻሕፍትና ሞጁል የማባዣና የፕረዛ፤ ሚስፕራዊነቱ የተጠበቀ የፈተና ብዙነት፤ እንዲሁም የዲጅታል መታወቂያ ካርድ ህትመት አገልግሎቶች በመስጠት 1,601,338.29 ብር ገቢ የተገኘ ሲሆን የዩኒቨርሲቲውን የመማር ማስተማር ሂደት በማሳለፍ ከፍተኛ ድጋፍ እያደረገ ይገኛል።

ኢንተርፕራይዙ በአስር ሚሊዮን ብር መነሻ ካፒታል ስራውን በመጀመር በግብር ተግባራትን ያከናወነ ሲሆን አሁን የደረሰበትን አጠቃላይ የካፒታል ደረጃ ለማወቅ ኮሚቴ ተዋቅር የሆኑት ቆጠራ በማድረግ ላይ ነው። አጠቃላይ ሀብቱ ከሰላሳ ሚሊዮን ብር በላይ እንደሚሆንም ይገመታል። በአጠቃላይ ኢንተርፕራይዙ በተሰማራባቸው የስራ ዘርፎች ከጊዜ ወደ ጊዜ ለውጦችን እያስመዘገበ የሚገኝ አዳጊ የመንግስት የልማት ድርጅት ነው።

ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የሚያከናውናቸውን የማስተማር፣ የምርምርና የማህበረሰብ አገልግሎት ከማገዝ አንጻር ኢንተርፕራይዙ ከፍተኛ ሚና ይጫወታል። የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች በልዩ ልዩ የእንስሳት እርባታ መስኮች የተግባር ስልጠናና ጉብኝት በማከናወን በንድፈ-ሃሳብ ትምህርት ያገኙትን እውቀት በተግባር እንዲያከናውኑ በማድረግ የእውቀት እና የክህሎት አትማቸውን እንዲያሳድጉ ድጋፍ አድርጓል። ሌላው የዩኒቨርሲቲው ተማሪዎች የመጀመሪያ ድግሪ የማሟያ ጽሁፍ በኢንተርፕራይዙ ፕሮጀክቶች ላይ እከናውነዋል። በተጨማሪም አንድ የዩኒቨርሲቲው መምህር የሶስተኛ ዲግሪ የምርምር ጽሁፍ በኢንተርፕራይዙ ፕሮጀክቶች ላይ እየሰራ ይገኛል።

ኢንተርፕራይዙ ለአካባቢው ማህበረሰብ እየሰጠው ያለው አገልግሎት ከፍተኛ ነው። ይኸውም የተሻሻለ ዝርያ ያላቸውን ኮርማዎች ለአካባቢው ማህበረሰብ በማሰራጨት፣ የተሻሻለ የማሾ ምርጥ ዘር በምስራቅ ጉጃም ዞን ገብርና መምሪያ በኩል በአካባቢው አርሶ አደሮች በማድረስ፣ በደብረ ማርቆስ ከተማ ለሚገኙ በግብርናው ዘርፎች ለተሰማሩ ጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዎች ስልጠና በመስጠት፣ በግብርናው ዘርፍ ለተሰማሩ የአካባቢው ባለሃብቶች የማሾ ዘር በማሰራጨት የአመራሪት ስርዓታቸው ገበያ ተኮር እንዲሆን በማድረግ፣ በወንቱ እርሻ ልማት እካባቢ የእህል ወፍራ በመትከል በአካባቢው ለሚገኙ ነዋሪዎችና ባለሃብቶች በተመጣጣኝ ዋጋ አገልግሎት በቅርበት በመስጠት፣ በአገሪቱ የሚገኙ የተለያዩ ዩኒቨርሲቲዎች በኢንተርፕራይዙ ፕሮጀክቶች ላይ ጉብኝትና የልምድ ልውውጥ ሲያደርጉ የዩኒቨርሲቲውን እና የኢንተርፕራይዙን መልካም ገጽታ ግንባታ በመስራት ከፍተኛ ሚና ተጫውቷል።

የመንቀረር አግሮ ኢንዱስትሪ በ2009 ዓ.ም. በጀት ዓመት ለተማሪዎች ምግብ አገልግሎት ኮሚቴ የሰጠ አቅርቦት፣ ለኢንተርፕራይዙ ካፌ ከተረበ ስጋ፣ ከወተትና የወተት ተዋጽዖ ውጤቶች፣ ከስጋ ተረፈ ምርት፣ ከኮርማዎች ሽያጭ 1,865,949.90 ብር ያልተጣራ ገቢ ማግኘት ችሏል። ከተለያዩ ሰብሎች ሽያጭ 2,077,970.96 ብር ያልተጣራ ገቢ ማግኘት ችሏል። ከአገልግሎት ዘርፍ ቢዝነስ ስራዎች ደግሞ ለደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች የምግብና ሌሎች አገልግሎቶችና አቅርቦቶች ማለትም ከአንጀራ፣ ከተለያዩ የባልትና ውጤቶች ሽያጭ ከማገዱ እንዲሁ ሽያጭ ከህትመትና ፎቶ ኮፒ አገልግሎቶች ሽያጭ፣ ከሰትና ካፍቲሪያ ኪራይ 23,905,376.20 ብር ጥቅል ገቢ ማግኘት ተችሏል።

በ2009 ዓ.ም. በሰብል ልማት ዘርፍ በወንቱ እርሻ ልማት ፕሮጀክት 493.45 ሄክታር ማሳ በመዝራት 3,500.3 ኩንታል ጥራቱን የጠበቀ ምርት ማምረት ተችሏል፣ እንዲሁም በቡራ እርሻ ልማት ፕሮጀክት 41.25 ሄክታር መራት በበቆሎ፣ በበርበራና በስንዴ ሰብል በመሸፈን 2,014.93 ኩንታል ምርት ማግኘት ተችሏል።

በእንስሳት ሀብት ልማት ዘርፍ ደግሞ በቀን አንድ ላም በአማካይ የወተት ምርታማነትን 11.5 ሊትር በማድረስ 57,769 ሊትር ወተት ማምረት ችሏል። ለእንስሳት መኖ አገልግሎት የሚውል 1 ሐክታር ቁሚና 7 ሄክታር ጊዜያዊ የመኖ ማልማት ስራዎች ተከናውነዋል። በአጠቃላይ በዘጠኝ ወራት ውስጥ ብቻ 27,849,297.06 ብር ያልተጣራ ገቢ ተገኝቷል።

ኢንተርፕራይዙ ወደፊት የምርትና አገልግሎት ዘርፍ ስራዎች ልዩ ትኩረት ሰጥቶ መስራቱ እንደተጠበቀ ሆኖ የዶሮ እርባታ ፕሮጀክት ቀረጸ የተጠናቀቀ ቢሆንም ወደ ተግባር በመቀየር ረገድ ኢንተርፕራይዙ ልዩ ትኩረት ሰጥቶ እንደሚሰራ ተብራርቷል። የመኖ ማቀናበሪያ ፕሮጀክት ቀረጸን በማጠናቀቅም ወደ ተግባር የመቀየር ስራ ትኩረት እንደተሰጠው አስታውቋል።

ቴክኖሎጂ መር ዘመናዊ አሰራር ለዩኒቨርሲቲዎችን

የተማሪዎች ዲጂታል ላይብራሪ

በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የአይ.ሲ.ቲ ዳይሬክቶሬት ከሚያከናውናቸው ተግባራት መካከል የአውቶሚሽን ስራዎችን፣ የኔትወርክ አገልግሎትን እና የአይ.ሲ.ቲ እቃዎች በመጠገን ደንበኛ ተኮር የሆነ አገልግሎት ለዩኒቨርሲቲው መምህራን፣ ሰራተኞች እንዲሁም ተማሪዎች ይሰጣል።

ዳይሬክቶሬቱ በዩኒቨርሲቲው የተለያዩ ክፍሎች ውስጥ የሚሰሩ ስራዎችን በዘመናዊ መንገድ እንዲሰሩ ከማድረግ አንጻር የሚያከናውናቸው ብዙ ተግባራት አሉ። ከነዚህም መካከል የንብረት አስተዳደር ስርዓት፣ የኢሎኒንግ ማኔጅመንት ሥርዓት፣ የሄልፕ ዴስክ ስርዓት፣ የመረጃ ቋት፣ የድምጽና የቪዲዮ ጥሪ፣ የኔትወርክ መቆጣጠሪያ ሥርዓት፣ የመምህር መገምገሚያ ሥርዓትና PF Sense ይገኙበታል።

ንብረት አስተዳደር ሲስተም (Property management system) በዩኒቨርሲቲው ውስጥ ካሉ ክፍሎች እንዲሁም የሆነውን የንብረት ክፍል አስተዳደር ስራ በዘመናዊ መንገድና በቀላሉ ለመከወን ያስችላል። የተሰራው ሲስተም ለንብረት ክፍል ተጠቃሚዎች በተደራጀ መልክ ለማስያዝ፣ በአያንዳንዱ ተጠቃሚ በውስት ላይ ያሉ ንብረቶችን ለማወቅ፣ ንብረት ክፍል ውስጥ ያሉ ንብረቶችን ለማወቅ፣ ተጠቃሚዎች በስማቸው ያሉ ንብረቶችን online እንዲያዩ፣ በክፍሉ ውስጥ ግልጽነት የተሞላበት አሰራር እንዲኖር እና ክፍሉ የሚፈልጋቸውን የተለያዩ ሪፖርቶችን በቀላሉ ለማውጣት ከፍተኛ ጥቅም አለው።

ወረቀት አልባ የቢሮ ግንኙነት (Paperless office communication system) በዩኒቨርሲቲው ውስጥ የሚደረገውን የወረቀት (የደብዳቤ) ግንኙነት በማስተረት ወደ ዲጂታል ደብዳቤ በመቀየር የደብዳቤ ግንኙነቱን የተቀላጠፈ ለማድረግ ያገዛል። ይህ ሥርዓት ደብዳቤዎችን በዲጂታል መልኩ ማስቀመጥ ሲፈልጉ ደግሞ በቀላሉ ለማውጣት፣ ደብዳቤዎች በወቅቱ ለሚፈለገው አገልግሎት ለማድረስ፣ ደብዳቤ በመጻፍ የሚወጡ ንብረቶችን (ፕሪንተር፣ ወረቀት፣ ሸልፍ አቃፊ ወዘተ) እና የሰው ሃይል (ተላላኪ) ለመቀነስ ይረዳል።

ኢሎኒንግ ማኔጅመንት ሥርዓት (E-learning management system) በበይነ መረብ (ዌብ ቢዝኔ) አፕሊኬሽን ሲሆን ማንኛውም ሰው በየትኛውም ቦታና ሠዓት መማርና ማስተማር የሚያስችል ሥርዓት ነው። ይህ ሥርዓት የመማር ማስተማር ስራውን ዘመናዊ ለማድረግ ያገዛል። ይህ የቴክኖሎጂ ሥርዓት መምህሩ ለተማሪዎች በቀላሉ ለመማር ማስተማር የሚያገለግሉ ግብዓቶችን ለማድረስ፣ ተማሪዎች የአላይንሜንት መልሶችን ለመምህርቻቸው በቀላሉ ለመላክ፣ አንላይን ፈተናዎችና አላይመንት መስጠትና ማረም እንዲሁም የፈተና ውጤቶችን ከመልሳቸውና ከመምህሩን አስተያየት ጨምሮ ማላየት፣ መምህሩን የተማሪዎችን ተከታታይ ምዘና ውጤት ወትቱን ጠብቀው ለማሳወቅ እና ተማሪዎች የግል ምዘና ውጤታቸውን ለመከታተል እንዲሁም ጊዜ ለመቆጠብ ከሚሰጣቸው ጥቅሞች መካከል ለአብነት መጥቀስ ይቻላል።

ሄልፕ ዴስክ ሥርዓት (Help Desk System) በዩኒቨርሲቲው ውስጥ ያሉ የሥራ ክፍሎች ችግር ሲገጥማቸው በተለይም ኮምፒውተር፣ ፕሪንተር፣ ኮፒ ማሽኖች ብልሽት ሲያጋጥማቸው ለአይ.ሲ.ቲ ዳይሬክቶሬት ለችግራቸው መፍትሄ ለመጠየቅ ቢሮ ድረስ መሄድ ሳያስፈልጋቸው ቢርከቸው ቁጭ ብለው ጥያቄ የሚያቀርቡበትና የተሠጡ መፍትሄዎችን የሚከታተሉበት ጊዜ ቆጣቢ ተልጣፋ አገልግሎት ለመስጠት የሚያስችል ሥርዓት ነው።

የመረጃ ቋት (Resource Center) ሰዎች የተለያዩ ሶፍትዌሮችን በተለያዩ ወቅት ከኢንተርኔት አውርደው ይጠቀማሉ። ነገር ግን ሶፍትዌሮችን ለመፈለግና ከኢንተርኔት ለማውረድ ለሁሉም ሰው ቀላል ስላልሆነ እንዲሁም አንድ አይነት ሶፍትዌሮችን የተለያዩ ተጠቃሚዎች በተደጋጋሚ በማውረድ የኢንተርኔት ፍጥነቱን እንዳይሻግ በማሰብ ይህን የመረጃ ቋት ማዘጋጀት አስፈላጊ ነው። ስለሆነም ለዩኒቨርሲቲው ማህበረሰብ አስፈላጊ የሆኑ ጠቃሚ ሶፍትዌሮች በክፍሉ ስራተኞች አማካኝነት በየጊዜው የመረጃ ቋቱ ላይ እንዲጨመሩ በማድረግ ተጠቃሚዎች የሚፈልጉትን ሶፍትዌር በቀላሉ ማግኘት እንዲችሉ ማድረግ ያስችላል። የኢፍቲፒ ሰርቨር አድራሻ resource.dmu.edu.et ይሆናል።

የድምጽና የ ቪዲዮ ጥሪ (Office sip) የተለያዩ ክፍሎች የሚያደርጉትን ኮሚዩኒኬሽን ከመደበኛ የስልክ አገልግሎት ውጭ በቀላሉና ያለምንም ወጭ ከኮምፒዩተር ወደ ኮምፒዩተር፣ ከኮምፒዩተር ወደ ሞባይል እንዲሁም ከሞባይል ወደ ሞባይል በመደዋወል መገናኘት እንዲችሉ ያደርጋል። በዚህ ሥርዓት የምናገኛቸው አገልግሎቶች Instance Messaging(Chat)፣ Audio Call፣ Video Call & File Transfer ናቸው።

ቢዝነስ ልማት

► የኔትወርክ መቆጣጠሪያ ሥርዓት (DMU Nagios) በዩኒቨርሲቲው ውስጥ ያለውን የኔትወርክ ሁኔታ በማንኛውም ጊዜና ቦታ ላይ ሆኖ ለመከታተል የሚያገዝ ስርዓት ነው። በዩኒቨርሲቲው ውስጥ ያለውን የኢንተርኔት አገልግሎት በተላላው ለማስተዳደርና ያለበትን ሁኔታ ለማወቅ ትልቅ ድርሻ አለው። ከዚህም በተጨማሪ ያለውን የኔትወርክ ፍጆታ ሪፖርት ማየት ያስችላል።

የመምህር መገምገሚያ ሥርዓት (teacher evaluation system) በዩኒቨርሲቲው ውስጥ የሚሰሩ መምህራን ውጤት በተማሪዎች እንዲሞላላቸው የሚሰችል ሥርዓት ነው። ይህ ሥርዓት ሁሉም ተማሪ ለመምህሩ የገምገማ ውጤት ሲሞላ ጊዜ እና ንብረት ቆጣቢ በሆነ መልኩ ስለሆነ ጠቀሜታው የጎላ ነው።

PF SENSE ሰፍትዌር የተለያዩ አገልግሎቶችን የሚሰጥ ሲሆን በዩኒቨርሲቲው ለፋየር ዎል (Firewall) ፣ ለዲኤች.ሲ.ፒ ስርዥር /DHCP/፣ እና ለዲኤንኤስ ስርዥር /DNS/ በማገልገል ላይ ይገኛል።

የደብረ ማርቆስ የኒቨርሲቲ የአይ.ሲ.ቲ ዳይሬክቶሬት የዩኒቨርሲቲውን ተልዕኮዎች ለማሳካት ያለው አስተዋፅዖ ከፍተኛ ቢሆንም ዳይሬክቶሬቱ የሚፈልጋቸውና ለዩኒቨርሲቲው ስኬት ሊሆኑ የሚችሉ መሰረተ ልማቶች በሚፈለገው መልኩ ሲሟሉ የኒቨርሲቲው በአይ.ሲ.ቲ ዘርፍ የሚጠበቅበትን ስኬት በተላላው ማምጣት ይቻላል። የዩኒቨርሲቲው አይ.ሲ.ቲ ዳይሬክቶሬት ሌሎች የኒቨርሲቲዎች በፐርፎክስ ታትፍው ኔትወርክ ዝርጋታና ኮንሬግሬሽን ለማሰራት ያወጡትን ወጭ በራሱ ባለሙያዎች በማሰራት በፐርፎክስ ቢታተፍ ሊወጣ የሚችለውን በሚለያን የሚቆጠር ገንዘብ ማስተካከል ተችሏል።

በአይ.ሲ.ቲ ዳይሬክቶሬት የሚዘረጉ ሥርዓቶች በሙሉ የዩኒቨርሲቲውን ገፅ ሲቀይሩ የሚችሉ ናቸው። ስለዚህ ተገቢውን ስልጠናና እውቀትና የመፍጠር ስራ በመስራት በገንዘብ ችግር ምክንያት ወደ ስራ ያልገቡ ወደ ሥራ እንዲገቡ በትጋት እየተሰራበት ይገኛል። ምንም እንኳን የዩኒቨርሲቲው አይ.ሲ.ቲን ለማጠናከር የተለያዩ ሙከራዎችን ቢያደርግም በተለያዩ ጊዜ የሚያጋጥመው የበጀት እጥረት እና የአይ.ሲ.ቲ መሰረተ ልማቶች የሚጠይቁት በጀት ከፍተኛ መሆን እስካሁን መስራት አልተቻለም። ቢሆንም ወደፊት ደረጃውን የጠበቀ የአይ.ሲ.ቲ መሰረተ ልማቶች የሚሰሩበት መንገድ ተፈጥሮ የሚሰጡት አገልግሎቶችን አሁን ካሉበት ደረጃ ከፍ በማድረግ ዳይሬክቶሬቱ ለዩኒቨርሲቲው እቅዶች መሳካት ያለውን ሚና ይጫወታል።

የተማሪዎች የአይ.ሲ.ቲ ቤተ-መክራ

የግቢ ውበት ለሥራ ቦታ ተመራጭነት

ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የመጣ ሰው መጀመሪያ የሚያስደምመው ነገር ቢኖር የግቢው ውበት ነው። ግቢው በአረንጓዴ የሃገር ቦታና የውጭ ዝርያ ባላቸው ዕዕዎት ተውሏል። አገልግሎት የማይሰጡ የወዳደቱ ነገሮችን በመጠቀም የግቢውን ውበት ለማሳመር ጥቅም ላይ ውሰው ሲታይ ደግሞ አይን ይማርካሉ። ዩኒቨርሲቲው መጀመሪያ በአንገድነት ለመጣ ሰው አገልግሎት ላይ የዋሉ የሲዲና የመኪና ጎማዎችን በመጠቀም የተሰሩ የፒኮክ ቅርፆች ለማየት ቆም የማይል አይገኝም። ዩኒቨርሲቲው የግቢውን ውበት ለመጠበቅ ምቹና ለሥራ ተስማሚ የሥራ አካባቢን ለመፍጠር ከፍተኛ የሆነ ሥራ እየሰራ ይገኛል። የግቢውን ውበት ለመጠበቅ ከሚካሄዱ ዘርፈ ብዙ ሥራዎች መካከል ሥራውን የሚሰራ ባለቤት ማቋቋም ዋናው ነው። የግቢ ውበት ዳይሬክቶሬት በማቋቋም በዳይሬክተር የሚመራ የግቢውን ውበት ለመጠበቅና ለማስጠበቅ ተግባር የሚሰራ ዘርፍ ዩኒቨርሲቲው አቋቋሟል። የግቢ ውበት ዳይሬክቶሬት የግቢውን ዕዳት በመጠበቅ፣ የአካባቢ ጥበቃ እንዲሁም የችግኝ ማፍላትና መትከል ሥራዎችን የሚሰራ ዘርፍ ነው።

ከዚህ በፊት ልዩ ልዩ ግብዓቶችን ለማሟላት ባህር ዳር፣ አዲስ አበባና ሌሎች አካባቢዎች ድረስ በመሄድ ደውጣ የነበረውን ውጭ በማስቀረት በዚህ

በከተማችን ውስጥ የተለያዩ ለችግኝ ዝግጅትና እንክብካቤ የሚያስፈልጉ ግብዓቶችን በነፃ በመስጠት የሚያገዙ አጋር አካላትን ቁጥር በመጨመር የሚጠይቀውን ክፍተኛ ጊዜ፣ ገንዘብና ጉልበት መቆጠብ ተችሏል። አገልግሎታቸውን ጨርሰው የወዳደቱ ቁሳቁሶች የዘይት ጀሪን፣ ጣሳ፣ የሲሚንቶ ክረጢቶች የመሳሰሉትን በተለያዩ መልኩ በማዘጋጀት በትንሽ ቦታ ብዙ አትክልት የሚመረቱበትን ዘዴ ለመጠቀም ተችሏል። በግቢው ውስጥ የወዳደቱ ቁሳቁሶችን በመጠቀም የተለያዩ በጣም ውብ ቅርፃ ቅርፆችን በመስራት በአንድ በኩል ውበት መስጠት በሌላ በኩል የግቢውን ዕዳት በመጠበቅ ሁለቱን በአንድ አጣምሮ መስራት ተችሏል። እንዲሁም የግቢውን ዕዳት ለመጠበቅ እንደ ድንጋይ፣ ፊር፣ የመስታወት ስባሪ፣ የህንፃ ፍርስራሽ፣ የግንባታ ተረፈ ምርት ያሉትን ነገሮች በመሰብሰብ በዚህ ዓመት 13 ሚትር ከብ ቆሻሻ እንዲፀዳ ተደርጓል።

የግቢ ውበት ብቻውን አይሰራም፤ ከትምህርት ክፍሎች ጋር በቅርበት የመማር ማስተማርን ሃይት በተግባር በመደገፍ ሥራዎችን ያከናውናል። የትምህርት ጥራትን ከፍ በማድረግ በኩል በተግባር የተደገፈ ትምህርት ለ230 የሆልቲልቸርና የዕዕዎት ሳይንስ ተማሪዎች በመስጠት የትምህርት ጥራት አጋርነቱንም እያሳየ ይገኛል። የግቢ ውበት ከትምህርት ባሻገር ለምርምር ምቹ የሆነ ቦታም እየሆነ መጥቷል። ለዚህም ማሳያ የሚሆነው ለምስት የባዮ ቴክኖሎጂ ትምህርት ክፍል መምህራንና የእንስሳት እርባታ ትምህርት ክፍል የማስተርስ ተማሪዎች ምርምር የሚሰሩበትን ምቹ ሁኔታ በመፍጠር ምርምራቸውን እየሰሩ ይገኛሉ።

ቢዝነስና ልማት

የግቢ ውበት ዳይሬክቶሬት የተለያዩ ዕድሜዎችን ችግኝ ያዘጋጃል፤ ያከፋፍላል፤ ይተክላል፤ ይንከባከባል እንዲሁም ስለእንክብካቤው ስልጠና ይሰጣል። በ2009 ዓ.ም የችግኝ ማፍላት ሂደት 31,484 ሀገር በቀል የደን ዕድሜዎች ችግኞች፣ 9,670 የውጭ የደን ዕድሜዎች ችግኞች እና 23,260 የጊጥና የእባባ ዕድሜዎች ችግኞች ለማፍላት ችሏል። የሚፈሉት ችግኞች በዋናነት የጊጥ፣ የጊጥ፣ የፍራፍራና የቅመማ ቅመም ዕድሜዎች ሲሆኑ በተለይ ሀገር በቀል የሆኑ ዝርያዎችን በብዛት በመትከል ዝርያቸውን ጠብቆ ማቆየት ላይ ያተኮረ የተከላ ስርዓት በመከተል ፋይዳቸው ከጊጥነት፣ ከጊጥነት ወይም ፍሬ ከመስጠት በዘለለ ለመድሃኒትነትና ለቅመማ ቅመም አገልግሎት የሚውሉ ዝርያዎችም በብዛት ይገኙበታል።

የግቢው ችግኝ ጣቢያ

የግቢው ውበት ለዕድሜዎች እንክብካቤና ለችግኝ ዝግጅት የሚውል 120 ሜትር ከብ የሚሆን የተፈጥሮ ማዳበሪያ (ኮምፖስት) አዘጋጅቷል። በተመሳሳይ የተለያዩ የሳር ዝርያዎችን በማሰባሰብ ራሱን የቻለ ችግኝ ጣቢያ አቋቋሟል። በኢሊና የአየር ንብረት ለውጥ ሳቢያ በተከሰተው ውርጭ ምክንያት ደርተው የነበሩ እድሜዎችን ልዩ ትኩረት በመስጠትና በመንከባከብ መልሶ እንዲያገገሙ ተደርጓል።

ዳይሬክቶሬቱ የዩኒቨርሲቲውን ተልዕኮ በማሳካት ረገድ ከፍተኛ ድርሻ ያበረከተ ሲሆን በተለይ በማህበረሰብ አገልግሎት፣ በትምህርት ጥራት፣ በምርምርና የሙከራ ስራዎችን በመስራት ጉልህ ድርሻ ከመውጣቱም ሌላ ለተግባር ትምህርት መስጫ የለሙ አትክልቶችን በዝቅተኛ ዋጋ ለዩኒቨርሲቲው ማህበረሰብ በማቅረብ ዝርያቸው እንግዳ የሆኑትን ሳይቀር ማስለመድ ተችሏል።

የግቢ ውበት ለግቢው ማህበረሰብ ብቻ ሳይሆን ለአካባቢው ማህበረሰብም በጣም ከፍተኛ ሊባል የሚችል ፋይዳ አበርክቷል። በጣም ውስብስብ፣ አስተያሚ ጭቃ እና አባራ የነበረውን ግቢ ወደ ሳቢ፣ ማራኪና ውብ የስራ አካባቢ መቀየር ከመቻሉ በተጨማሪም የችግኝ ጣቢያዎቹ ለተማሪዎች ምቹ የተግባር ትምህርት መቅሰሚያ እና የምርምር (ሙከራ) መስሪያ ማዕከል በመሆን እያገለገሉ ይገኛሉ። የዩኒቨርሲቲው በርካታ ሁለንተኛ ጠቀሜታ ያላቸው ሀገር በቀልና የውጭ ዝርያ የሆኑ የጊጥና የደን ዕድሜዎች ችግኞችን በማዘጋጀት ለህብረተሰቡ በግባ በማደል የማህበረሰብ አገልግሎት ሰጥቷል። የዩኒቨርሲቲው የግቢ ውበት ዳይሬክቶሬት መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ተቋማት ግቢያቸውን ውብ፣ ሳቢና ማራኪ ማድረግ በማስቻሉ ህብረተሰቡ ለዩኒቨርሲቲው ያለውን አመሰክኮት በማሻሻል በበርካታ መድረኮች ላይ የዩኒቨርሲቲውን በበጎ ምላሌነት ተጠቃሽ እንዲሆን አስችሏል።

ብዙ ጊዜ የግቢ ውበት ስራዎች የከፍሎ ብቻ ሳይሆን ተደርገው ይታሰባሉ። የግቢ ውበት ለሥራ ቦታ ተመራጭ ስለሆነና ምርታማነትንም ስለሚጨምር ፋይዳቸውን በዓይኑ ተመልክቶ በመማረክ አዕምሮውን ከማስደለት ጀምሮ ከአባራና ከጭቃ የጸና የስራ አካባቢ ለማግኘት ሁሉም የግቢው ማህበረሰብ የኔ ብሉ በባለቤትነት ቢጠብቃቸውና ቢንከባከባቸው ዘላቂ አገልግሎት ማግኘት ይቻላል።

ግንባታ ፕሮጀክት

ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ በርካታ የግንባታ ስራዎችን በዋናው ግቢ፣ በጤናና በቡሬ ካምፓሶች እያስገነባ ይገኛል። በዚህ ዓመት የሆተልና ቱሪዝም፣ የኢንተርፕራይዥን ማሰልጠኛ፣ ተጨማሪ የመማሪያ ክፍሎች፣ የተማሪዎች መዝናኛ፣ እንዲሁም የጥልቅ መጠጥ ውሃ ጉድጓድ ቁፋሮ ሥራዎች ወደ ግንባታ ገብተዋል።

የግንባታዎችን ጥራት በተመለከተ ከአማካሪው እና ከተቋራጩ ባለሙያዎች ጋር በመሆን ናሙና በመውሰድና በቤተ-ሙከራ የግብዓት ጥራት በማረጋገጥ የኢንጅነሪንግ ህጉ በሚፈቅደው መሰረት መስራታቸው ይታያል።

የግንባታ ፕሮጀክት ጽሁፊት ቤት የሚሠሩ ስራዎች በተያዘላቸው ውል መሠረት ለግንባታው ጥብቅ ቁጥጥርና ክትትል በማድረጉ በዩኒቨርሲቲው ሊደርስ የሚችል አላስፈላጊ ወጭ እንዲሁም የሐብት ብክነት ማስተካከል ችሏል። ዩኒቨርሲቲው በግንባታ ፕሮጀክት ጽ/ቤት ባለሙያዎች አማካኝነት ዲዛይን እና ተያያዥ ስራዎችን መሥራት በመቻሉ ለአማካሪ ድርጅት ሊያወጣ የሚችለውን በሚለያን የሚቆጠር ወጭም ማስተካከል እንደተቻለ ተገልጿል። በመማር ማስተማር፣ በምርምርና ማህበረሰብ አገልግሎት ስራዎች ላይም በመሳተፍ የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የኢንጅነሪንግ ተማሪዎች የተግባር ልምምድ እንዲያገኙ ተደርጓል።

በዋና ግቢ በመገንባታ ላይ ያለ የሠራተኞች መዝናኛ

የግንባታ ፕሮጀክት ጽ/ቤት ባለሙያዎች በራሣቸው ዲዛይን ተያያዥ ሠነዶችን አዘጋጅተው የፕላንና ዲታይት መሆኑን ቢሮ፣ የመምህራንና ሠራተኞች መዘናኛ ቤት፣ ተጨማሪ የጥበቃ ማማ፣ የተማሪዎች መመገቢያ አዳራሽ፣ የምግብ ማከማቻ ህንፃ እና የሐዲስ አለማዮሁሐውልት የሚቆምበት አደባባይ ተሰርቷል። ከዚህ በተጨማሪም የግንባታ ፕሮጀክት ጽ/ቤት ዲዛይን አዘጋጅቶ በጨረታ ወጥተው እንዲገነቡ የፀደቁትን ሥራዎች የውል አስተዳዳሪ ስራ ይሰራል። በውላቸው የተጠናቀቁና ውላቸውን ያደረጉ ግንባታዎችን የመጨረሻ ክፍያ በአማካሪው ድርጅት ኤም ኤች ኢንጅነሪንግ ተሠርቶ እንዲቀርብ ተደርጓል። በውላቸው መሰረት መስራት ያልቻሉትንም ይጠይቃል፤ ይከላል። ከነዚህም ውስጥ ከዩኒቨርሲቲው በብልጫ በወሰዱት ፖዘብ ክስ እንዲመሰረት የተደረጉት ኢንተርኮንቲኔንታል አሱባለው ኮንስትራክሽን፣ ታዲያም ኢንጅነሪንግ፣ የአብስራ ህንፃ ስራ ተቋራጭ እና ሳሙኤል ምናሰ ህንፃ ስራ ተቋራጭ ይገኙበታል።

የአደራሽ ግንባታ በዋና ግቢ

ግንባታ በቡሬ ካምፓስ

በ2010 ዓ.ም የሚጀመሩ አዳዲስ ግንባታዎች ዲዛይን ቀደም ብሎ እንዲሰራ መደረጉ የግንባታ ፕሮጀክት ጽሁፊት ቤት ጥራትን ከማስጠበቅ አንጻር ሁሉም ተቋራጮች የሚገነባቸው ህንፃዎች በዲዛይንና በወጣላቸው ደረጃ መሠረት እንዲሰሩ ያስችላል።

አስተዳደር

የተማሪዎች አገልግሎት ትኩረቶች

ደብረ ማርቆስ የኢሸርሲቲ ካሉት አራት ምክትል ፕረዝዳንቶች እንዲ የአስተዳደርና ተማሪዎች ጉዳይ ምክትል ፕረዝዳንት ዘርፍ ሲሆን ከሥሩ ስድስት ዳይሬክቶራቶችንና አንድ ጽ/ቤት በመያዝ በዶ/ር ዘውዱ ወንድይፍራው ይመራል። የተማሪዎች አገልግሎት፣ ግዥ አስተዳደር፣ ፋይናንስና በጀት አስተዳደር፣ የዩኒቨርሲቲው ጥበቃና ደህንነት እና የሰው ሃብት ሥራ አመራር ዳይሬክቶራቶች እንዲሁም በአዲስ አበባ የደብረ ማርቆስ የኢሸርሲቲ ጉዳይ አስፈጻሚ ጽ/ቤት ናቸው። ዘርፉ ከሚያከናውናቸው ዘርፈ ብዙ ሥራዎች መካከል በ2009 ዓ.ም አብርሃን የተማሪዎችን አገልግሎት ታሰቃኛችኋለች።

ዶ/ር ዘውዱ ወንድይፍራው የደብረ ማርቆስ የኢሸርሲቲ አስተዳደርና ተማሪዎች ጉዳይ ምክትል ፕረዝዳንት

የተማሪዎች አገልግሎት ዳይሬክቶራት እየሰጠ ያለውን አገልግሎት ጥራትና ቅልጥፍና ከጊዜ ወደ ጊዜ በማሻሻል ተማሪዎች ተገቢ የሆነ አገልግሎት በመስጠት በዩኒቨርሲቲው ቆይታቸው ያለችግር ትምህርታቸውን ተከታትለው በሰውነት፣ በክህሎት፣ በአመሰግኘትና በስነ-ምግባር የታነው ዜጎች ሆነው እንዲወጡ ከፍተኛ ጥረት እያደረገ ይገኛል። ስለሆነም ከፍሎ ተማሪዎች ጥራት ያለው ምግብ በተገቢው ሁኔታ እንዲያገኙ፣ ምቹና ደህንነቱ የተጠበቀ የመኝታ አገልግሎት እንዲኖራቸው እና ትርፍ ጊዜያቸውን የሚያሳልፉባቸው የመዝናኛ ቦታና የስፖርታዊ ውድድሮችን በማዘጋጀት፣ የምክር አገልግሎት በመስጠት እና የተማሪዎችን ጤና በመጠበቅ አገልግሎቱን ይሰጣል።

የዩኒቨርሲቲው ማህበረሰብ በተለያዩ መድረኮች ስለሰላማዊ መማር ማስተማር ተከታታይነት ያለው ውይይት በማድረግ ከከፍተኛ እስከ መካከለኛ አመራር በመተባበር የግቢውን ደህንነትና ሰላም ይጠብቃል። የተማሪዎች አገልግሎት ዳይሬክቶራት ከግቢ ፀጥታና ደህንነት ዳይሬክቶራት ጋር በመተባበር የተለያዩ የተማሪ አደረጃጀቶችን በመጠቀም በየማደሪያ ህንፃዎች ተማሪዎችን በማደራጀት በዩኒቨርሲቲው ውስጥ ሰላማዊ የመማር ማስተማር እንዲኖርና ራሳቸው የሰላም ዘብ እንዲሆኑ ለማድረግ ተችሏል። በተጨማሪም ተማሪዎች ከግቢ ውስጥ ጽዳት ዳይሬክቶራት ጋር በመተባበር በተማሪዎች የማደሪያ ህንፃዎች አካባቢ የተለያዩ አትክልቶችን በመትከል ከማስዋብ ባለፈ ተማሪዎች በባለቤትነት እንዲከባከቧቸው ማድረግ ተችሏል። ከዚህ ጋር ተያይዞም ተማሪዎች የጽዳት ፕሮግራም በማውጣት የግቢውንና የአካባቢውን ንጽህና የመጠበቅና ከአካባቢው ማህበረሰብ ጋር መልካም ግንኙነት እንዲኖራቸው ተከታታይ ስራ እየተሰራ ነው።

ተማሪዎች በዩኒቨርሲቲ ቆይታቸው ለመጡለት አላማ ሙሉ ጊዜያቸውን እንዲያውሉ በመከታተልና ለሚገጥሟቸው የስነ-ልቦናም ሆነ ሌሎች ችግሮችን ለመፍታት በባለሙያ የተደገፈ የምክር አገልግሎት እንዲያገኙ በማድረግ በትምህርታቸው ላይ ተጽዕኖ እንዳይደርስ እየተደረገ ነው። ተማሪዎች ምስጋና በስነ-ምግባር የታነው በማድረግ እንዲሁም ችግር ያለባቸውን ተማሪዎች በመምከርና አስተማሪ የሆነ የአርምት አርምጃ በመውሰድ እንዲስተካከሉ እየተደረገ ይገኛል። ተማሪዎች በትርፍ ጊዜያቸው በግቢ ውስጥ የሚዝናኑባቸውን አገልግሎት ሰጪ ድርጅቶች በመከታተልና በመደገፍ ጥራት ያለው የመዝናኛ አገልግሎት እንዲያገኙ ከማድረግ በተጨማሪ ተማሪዎች በተለያዩ የስፖርት ዓይነቶች የውስጥ ለውስጥ ውድድር እንዲያደርጉ በማድረግ ጊዜያቸውን በአልባል ቦታ እንዲያጠፉ እየተደረገ ይገኛል። ዳይሬክቶራቱ የካይዘን አስራርን ተግባራዊ በማድረግ፣ የሰው ሰራዊት በመገንባት እና በBSC የታዘዘ አስራር በመከተል ለተማሪዎች የሚሰጡ አገልግሎቶችን ጥራትና ቅልጥፍና እሻሽሏል።

የተማሪዎች አገልግሎት ቢጋራ መግባባት ላይ የተመሰረተና ለሰው ግንኙነት የሆነ የሰው ኃይል እንዲኖርና ጥልቅ ክትትልና ድጋፍ በማድረግ ድክመት ያሳዩ ክፍሎችን ለመደገፍና ለማብቃት ከፍተኛ ጥረት በመደረጉ ውጤታማ መማር ማስተማር እውን እንዲሆን አግቧል።

የተማሪዎች የምግብ አገልግሎት

አስተዳደር

“ራስ ወዳድ በሆኑ ጥቂት ግለሰቦች የሚመዘበረው የመንግስትና የህዝብ ሃብት ዛሬ እኛን ነገ ልጆቻችንን የሚበድል ህገ-ወጥ ተግባር በመሆኑ በጋራ እንታገለው”

የዲ.ሚ. ዩ. የሥነ-ምግባርና ፀረ-መ-ስና መከታተያ ዳይሬክቶሬት

ወ/ሮ ኃጃም አበበ

የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የሥነ-ምግባርና ፀረ-መ-ስና መከታተያ ዳይሬክቶሬት

የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የሥነ-ምግባርና ፀረ-መ-ስና መከታተያ ዳይሬክቶሬት በፕራዲግም ጽ/ቤት ስር ካሉ ዳይሬክቶሬቶች አንዱ ሲሆን ሶስት ዓባይ ተግባራት ያከናውናል። እነዚህም የግንዛቤ ማስጨበጫ ስራ መስራት፣ የቅድመ መ-ስና መከላከል ሥራዎችን ማከናወንና አጥፊዎችን በህግ ተጠያቂ ማድረግ ናቸው። ከግንዛቤ ማስጨበጫ ሥራዎች ረገድ በ2009 የበጀት ዓመት ለከፍተኛ አመራሩ፣ ለካሊጅ ሃላፊዎች፣ ለግዥና ፋይናንስ ስራተኞች፣ ለግንባታና በሌሎች ከባድ የመ-ስና ችግር በሚከሰትባቸው መስኮች ላይ እንዲሁም በመልካም አስተዳደርና አገልግሎት አሰጣጥ ዙሪያ የ2 ቀን ስልጠና ተሰጥቷል። እንደዚሁም ለተማሪዎች በራሪ ወረቀቶችን በማሰራጨት የዩኒቨርሲቲውን መተዳደሪያ ደንብ እንዲያውቁና በመመሪያውና በደንቡ መሠረት አክብረው እንዲሄዱ የግንዛቤ ማስጨበጫ ስራ ተሰርቷል። ለ2009 ዓ.ም ተመራቂ ተማሪዎችም በስነ-ምግባርና ፀረ-መ-ስና ዙሪያ ስልጠና ተሰጥቷል።

ሁለተኛው ዓባይ ተግባር የቅድመ መ-ስና መከላከል ስራዎችን ማከናወን ሲሆን በዚህ ረገድም በዩኒቨርሲቲው ውስጥ ያሉ ለመ-ስና ለኪራይ ሰብሳቢነት ተጋላጭ የሆኑ የስራ ክፍሎች ተለይተው የመ-ስና መከላከል ስትራቴጂክ

ዕቅድ ተዘጋጅቶ አረጋግጠውም እየተከታተለ የሚገመገም የስነ-ምግባርና የፀረ-መ-ስና ካውንስል ተቋቁሞ ለትግበራ ሁኔታዎች ተመቻችተዋል።

የዚህ ስትራቴጂክ ዕቅድ አካል በሆነ መልኩም በተለይ የስራ ክፍሎች ማለትም በንብረትና ጠቅላላ አገልግሎት ዳይሬክቶሬት፣ በፋይናንስ አገልግሎት ዳይሬክቶሬት፣ በሰው ሃብት ልማት ዳይሬክቶሬትና በዕቅድ ዝግጅትና ግምገማ ዳይሬክቶሬት የዳሰሳ ጥናት እየተካሄደ ይገኛል። ከዚህም በተጨማሪ የቅድመ መ-ስና መከላከል ስራውን የበለጠ ለማሳለፍ ይቻል ዘንድ የዩኒቨርሲቲውን የሀብት አጠቃቀም ለማሻሻልና መ-ስናን ለመከላከልና ግልፅነትና ተጠያቂነትን ለማረጋገጥ የከፍተኛና መካከለኛ አመራሩ የሃብት ምዝገባ ተካሂዷል።

የዳይሬክቶሬቱ ሶስተኛ ዓባይ ተግባር የመ-ስና ወንጀል ፈፅመው የተገኙ አካላትን በህግ ተጠያቂ እንዲሆኑ የቅድመ ምርመራ ስራ ማከናወን ሲሆን በዚህ ዓመት ሰባት ጥቆማዎች ቀርበው ስድስቱ በተጨማሪም ችግር የተገኘባቸው ክፍሎች ማስተካከያ ሲወሰድባቸው እንደኛው ጥቆማ ደግሞ በተጨማሪም ችግር አልተገኘም። በተጨማሪም ባለፈው የበጀት ዓመት ለፌደራል ስነ-ምግባርና ፀረ-መ-ስና የተላኩ ሶስት ጥቆማዎች እየተከታተለ ይገኛል።

የስነ-ምግባርና የፀረ-መ-ስና መከታተያ ዳይሬክቶሬት የዩኒቨርሲቲውን ተልዕኮ ከማሳካት አንጻር መ-ስናና ብልሹ አሰራሮችን፣ የስነ-ምግባርና የመልካም አስተዳደር ችግሮችን እና የአገልግሎት አሰጣጥ ችግሮችን በስልክ፣ በቃል፣ በፅሁፍና በአስተያየት መስጫ ሳጥኖች መረጃዎችን በመቀበል ለሚመለከተው ሃላፊና የስራ ክፍል በማቅረብ ችግሮች እንዲስተካከሉ በማድረግ ከተረበት ጥቆማዎች ተጨማሪ ምርመራ የሚያስፈልጋቸው ሆነው ሲገኙ ለፌደራል ፀረ-መ-ስና ምርመራ ክፍል እንዲላኩ ያደርጋል። ዳይሬክቶሬቱ የህግ የበላይነት፣ የተጠያቂነትና የግልፅነት አሰራር እንዲዳበር እየሰራ ይገኛል። ከዚህ በተጨማሪም መ-ስናንና ብልሹ አሰራርን ለመከላከል የግንዛቤ መፍጠር ስራን በመስራት መ-ስናንና ብልሹ አሰራርን በመከላከል ዩኒቨርሲቲው ተልዕኮውን እንዲወጣ የበኩሉን አስተዋፅኦ እያበረከተ ይገኛል።

በአጠቃላይ የሥነ-ምግባርና ፀረ-መ-ስና መከታተያ ክፍሉ የህግ፣ የስነ-ምግባር፣ የአሰራር ጥሰት ሲከሰት ከማስተካከያ ሃላብ ጋር ጥሰቱ እንዲስተካከል ለፕራዲግም ያቀርባል። ጥሰቱ ከፍተኛ ከሆነ ለተጨማሪ ምርመራ ለፌደራል ፀረ-መ-ስና ምርመራ ክፍል ያሳውቃል። ጉዳዩም አልባት እንዲያገኝ ይከታተላል። የስነ-ምግባርና የፀረ-መ-ስና መከታተያ ክፍሉ የዩኒቨርሲቲው አመራርና ሌሎች ማህበረሰብ በሚያደርጉት የጋራ ጥረት የዩኒቨርሲቲውን ሀብትና በጀት ለተፈለገው ዓላማ እንዲውል በማድረግ የዩኒቨርሲቲውን ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ ይሠራል።

የውስጥ ኦዲት አግባብነት ላለው የሃብት አጠቃቀም

በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የመንግስትን ውስን ሀብት ለተገቢው ጥቅም ለታለመለት አላማ በማዋል ለብክነትና ብልሹ አሰራር እንዳይጋለጥ የውስጥ ኦዲት መመሪያን ተከትሎ መረጋገጥ አለበት። በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የውስጥ ኦዲት ዳይሬክቶሬት ዋና ዓላማም የዩኒቨርሲቲው ስራ አመራርና ሠራተኞች ኃላፊነታቸውን በብቃት መወጣት እንዲችሉ በተዘረጋው የውስጥ ቁጥጥር ስርዓትና በስራ ላይ ባሉት ህጉችና የአሠራር ስርዓቶች መሠረት ስራዎች መከናወናቸውን ኦዲት አድርጎ ማረጋገጥ ነው። የተዋቀረው ዘመናዊ የኦዲት አተገባበር ሂደትን በመከተል የተቋሙን አሠራርና የውስጥ ቁጥጥር ስርዓት በመገምገም ስጋትንና የሥጋት ተጋላጭነትን በመፈተሽ ለመስሪያ ቤቱ ተጨማሪ አስተያየት ለማስጠየቅ የሆነ ሥራ ሊያከናውን የሚችልበትን ዘዴ ለስራ አመራሩ የምክር አገልግሎት በመስጠት ለዩኒቨርሲቲው ራዕይ መላካት አስተዋጽኦ ያደርጋል።

የውስጥ ኦዲት የታተዱ አቅዳሾችን መነሻ በማድረግ በፋይናንስ ኦዲት፣ በክፍያ ኦዲት እና በንብረት ኦዲት ክፍሎች የተለያዩ ተግባራትን የሚያከናውን ሲሆን ከነዚህ ውስጥም በዩኒቨርሲቲው የዳህሳ ጥናት በማዘጋጀት ከፍተኛ የስጋት ተጋላጭነት ያለባቸውን የገዢ፣ የንብረት አስተዳደር፣ የጠቅላላ አገልግሎት፣ የፕሮጀክት ጽ/ቤት፣ የሰው ሃብት ስራ አመራር፣ እና የጠቅላላ አገልግሎት ላይ ኦዲት ተከናውኗል። የውስጥ ኦዲት ገቢና ወጪ አያያዝ፣ ቋሚና አላቂ ንብረቶች አጠቃቀም እና አወጋገድ በአዋጅ፣ ደንብና በንብረት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 9/2003 መሰረት እየተፈጸመ መሆኑን ያረጋግጣል።

ከዚህ በተጨማሪ መደበኛ ካርታልና የፕሮጀክት በጀት ሂሳብ በዋናው ገቢ፣ በካምፓሶችና በሁሉም ኮሌጆች የገቢ ሂሳብ፣ የወጪ፣ የዝውውር አሰራሮች ሥርዓትን ተከትለው እየተፈጸሙ መሆናቸውን ኦዲት በማድረግ ለዩኒቨርሲቲው የንብረት አጠቃቀም ላይ የበኩሉን አስተዋጽኦ እያበረከተ ይገኛል።

በዩኒቨርሲቲው ብልሹ አሠራርን ለመከላከል ለከፍተኛና መካከለኛ አመራሮች እንዲሁም ለፈፃሚዎች በስራ ላይ ያሉትን የመንግስት ህጉችና የአሠራር ስርዓትን በተመለከተ ግንዛቤ የማስጨበጥ ሥራ በመስራት የውስጥ ቁጥጥር ስርዓቱን በመገምገምና የተጋላጭነት ቦታዎችን በመፈተሽ የምክር አገልግሎት ይሰጣል። የውስጥ ኦዲት አገልግሎት ዩኒቨርሲቲው ከአሁን በፊት ከነበረው የዝርዝር ምርመራ ዘዴ /Vouching Approach/ ወጥቶ የስጋት ተጋላጭ /Risk based Audit/ እና ስልታዊ የኦዲት ዘዴ /System based Audit approach/ ተግባራዊ በማድረግ ላይ ይገኛል።

በመጨረሻም የመንግስት ውስን ሀብት ለታለመለት ዓላማ እንዲወልድ፣ ከብክነትና ብልሹ አሠራር አልፎ ለግል ጥቅም እንዳይወልድ፣ ቀልጣፋ፣ ውጤታማና ሊኮናሚያዊ በሆነ መንገድ መጠቀምና ከሁሉም በላይ መንግስት በተለያዩ ጊዜያት የሚያወጣቸውን ህጉች፣ አዋጆች፣ ደንቦችና መመሪያዎች በማክበር ሁሉም ትኩረት ሊሰጠው የሚገባ ጉዳይ ነው። ስለዚህ ዩኒቨርሲቲው ከፍተኛ፣ መካከለኛ አመራሮችና በየደረጃው ያሉ ሃላፊዎች የመንግስት ሀብት ከብልሹ አሰራር የፀዳ እንዲሆን በቁርጠኝነት፣ በታማኝነትና በኃላፊነት መስራት እንዳለባቸው ተገልጿል።

ከ2001 ዓ.ም ጀምሮ ከደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ሰተሙረቃችሁ ምሩቃን በሙሉ የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ምሩቃን ማህበር (Debre Markos University Alumni Association) ስሰተሙሰረተ ስባዕ በመሆን ማህበሩን ስሁኑኑ መቀሳቀዕ ተቸሳሳቸዩ። ስባዕ ሰመሆን የዩኒቨርሲቲውን ድረ-ገጽ ወይም የፌስ ቡክ ገጽ ሳይ ስንሳይን ስንዲሁም የህዝብ ግንኙነትና ኮሚዩኒኬሽን ዳይሬክቶሬት ስሱሚኒ ማኒጅመንት በስካዕ በመቀረብ ስባዕ ይሁኑ።

ተማሪዎች

ተማሪዎችን ያሳተፈ ሰላማዊ ትምህርት

ተማሪ እይላቸው ጌታቸው የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የተማሪዎች ህብረት ፕሬዝዳንት

በደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የተማሪዎች ህብረት ከተቋቋመበት ግንቦት 1999 ዓ.ም ጀምሮ በየጊዜው በሚካሄድ ምርጫ የህብረቱ ተወካዮች ስራቸውን ሲያከናውኑ ቆይተዋል። በዚህም መሰረት ተማሪዎች በራሳቸው ፍላጎት የራሳቸውን መብትና ጥቅም ያስከብሩልናል ያሏቸውን የተማሪዎች ህብረት ተወካዮች ሰኔ 14/2008 ዓ.ም. መርጠዋል። በመሆኑም የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የተማሪዎች ህብረት በ2009 በጀት ዓመት የሀገራችንን ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ አቅም፣ የዩኒቨርሲቲውን ነባራዊ ሁኔታ፣ የተማሪውን መሰረታዊ ፍላጎቶችና የህብረቱን የመፈጸም አቅም ግምት ውስጥ ያስገባ እቅድ በማቀድ በርካታ ስራዎችን በመስራት ሰላማዊ የመማር ማስተማር ሂደት እንዲፈጠር አድርገዋል። በተዘጋጀው እቅድ መሰረትም በክረምቱ መርሃ ግብር የሚሰጡትን ተማሪዎች እያገለገሉና የዝግጅት ምዕራፎችን እያከናወኑ ከቆዩ በኋላ ነባርና አዲስ ተማሪዎችን ተቀብለው የእንኳን ደህና መጣችሁ ፕሮግራም አዘጋጅተዋል። በመተጠልም የትምህርት ዘመኑ ሰላማዊ እና የተረጋጋ ሆኖ ይተገልጻል ዘንድ ከጥቅምት 14-15/2009 ዓ.ም.ድረስ ለአዲስ ተማሪዎች ስለገቢው ነባራዊ ሁኔታና በሀገራችን ወቅታዊ ሁኔታ ላይ ገለጻ በመስጠት የመጀመሪያ ቀን የመጀመሪያ ክፍል "First Day First Class" እንዲጀምር የበኩላቸውን አስተዋጽኦ አበርክተዋል።

በተቋሙ ውስጥ የስፖርትና መዝናኛ ቦታዎችን በማመቻቸት ተማሪዎች አልባል ቦታ እንዳይውሉ ህብረቱ በራሱ ኃላፊነት ከዚህ በፊት የነበሩትን አገልግሎት የጨረሱ የዲ.ኤስ.ቲቪ (DSTV) ካርዶችን በመሙላት የቴሌቪዥን ክፍሎችን በማስጠገን የዲ.ኤስ.ቲቪና የቴሌቪዥን አገልግሎት እንዲያገኙ አድርጓል። በዩኒቨርሲቲው ውስጥ የተለያዩ ስፖርታዊ ውድድሮች ውስጥ ለውስጥ እና ከሌሎች ዩኒቨርሲቲዎች ጋር እንዲካሄዱ በማድረግ እንዲሁም ተማሪዎችን የሚያዝናና እና የሚያስተምር ተከታታይነት ያለው በየሳምንቱ እሁድ የሪፖርታላት ውድድር በማካሄድ ተማሪዎች በስነ-ምግባር ታገው በዕውቀትና በክህሎት እንዲታዩ የበኩላቸውን አስተዋጽኦ አበርክተዋል።

ተማሪዎች በስነ-ምግባር የታገጡ ዜጋ ሆነው እንዲወጡና የሀገራችንን ባህል፣ ወግና ትውፊት ለቀጣይ ትውልድ ሳይዛባ የሚያስተላልፍ ትውልድ ለማፍራት ከዩኒቨርሲቲው የተማሪዎች አገልግሎት ጋር በመቀናጀት በተማሪዎች ላይ የሚታየውን የአልባበስ፣ የፀጉር አቆራረጥ፣ ጠጥቶና ለምሽቶ መግባት የመግሰሉትን ለመከላከል በተማሪዎች ላይ የግንዛቤ ረጠራ ተሰርቷል። የዩኒቨርሲቲውን ተልዕኮ ከማግኘት አንጻር የትምህርት ልማት ስራዊትን

ትምህርት ለአንድ አገር ኢኮኖሚያዊ፣ ማህበራዊ እና ፖለቲካዊ እድገት ያለው አስተዋጽኦ እጅግ የላቀ ነው። በመሆኑም ሀገራችን ኢትዮጵያ ወደ እድገት ጎዳና ለምታደርገው ግስጋሴ ትምህርት ያለውን ፋይዳ በመረዳት ለትምህርት ትልቅ ትኩረት ተሰጥቶ እየተሰራበት ይገኛል። በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ውስጥ የሚገኙ ተማሪዎች በዕውቀት፣ በክህሎትና በአመለካከት የዳበሩ ሆነው እንዲወጡ ዘርፈ ብዙ ሃላፊነቶችን ይጠይቃል። ተማሪዎች በሀገራቸው ማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ ጉዳዮች ውስጥ በመሳተፍ የመማር ማስተማር ሂደቱ የተቃኘ፣ ዲሞክራሲያዊ፣ እኩልነት ሃሳብን የተላበሰ እንዲሆን ይተጋሉ። የተማሪዎችን ችግር ለመፍታት በተማሪዎች የተወከሉ አካላት አስፈላጊነት ታምናበት የመማር ማስተማር ሂደቱ ላይ በተማሪዎች የተወከለ አካል ተጥተኛ ተሳታፊ ቢሆን ውጤታማነቱ የላቀ ስለሚሆን የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የተማሪዎች ህብረት ተቋቋሟል። የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የተማሪዎች ህብረት በሀገራችን እየተሰጠ ያለው ትምህርትና ስልጠና የተማሪ የሰው ሃይል አቅርቦት ችግር ያገናዘበ ዘላቂ መፍትሄ የሚያስገኝ እንዲሆን በየናኑ ተደራጅቶ ተማሪዎች ከምንጊዜውም በላይ የበኩላቸውን አስተዋጽኦ የሚያበረክቱበትና የዜግነት ድርሻቸውን የሚወጡበት መድረክ ከፍቷል። በዚህም ፡-የዲሞክራሲ፣ የልማትና የሰላም ስትራቴጂዎችንና ፕሮግራሞችን በመቅረጽ ለውጥ ለማምጣት በሀገራችን ህዝቦች የአንድነት ስሜት ለማዳበር አብርና ተቻችሎ የመኖር ባህልን በማጠናከር ለፈጣን እድገት ምቹ ሁኔታዎችን በመፍጠር ረገድ የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ተማሪዎች ህብረት የማይተካ ሚና እንዳላቸው የተማሪዎች ህብረት ፕሬዝዳንት ተማሪ እይላቸው ጌታቸው ተናግሯል።

ተማሪዎች

▶ ለማጠናከር በዩኒቨርሲቲው የአመራር ፎረም ላይ በሚቀርቡ ሪፖርቶች ላይ በንቃት በመሳተፍ የበኩላቸውን አስተዋጽኦ አበርክተዋል።

የተማሪዎችን የትምህርት ልማት ሰራዊት ግንባታ ከማገዝ አንጻር ከየኮሌጁ ሁለት ወንድና አንድ ሴት ተማሪዎችን በማስመረጥ 21 አባላት ያለው ኮሚቴ አዋቅረው በየትምህርት ክፍሉ የማጠናከሪያ ትምህርትና የሶፍትዌር ስልጠና እንዲያገኙ በማድረግ ተማሪዎችን በፈጠራና ምርምር አቅማቸውን የማዳበር ስራ ተከናውኗል።

ከዚህ በተጨማሪ ተማሪዎች የአካዳሚክ ኮሚሽን /AC/ እና የዲፖርትመንት ካውንስል /DC/ አባል በመሆን በየኮሌጁ በተማሪዎች ላይ በሚወሰኑ ውሳኔዎችና በሚታዩ ጉዳዮች ላይ በጋራ ውሳኔ እንዲሰጡ የተደረገ ሲሆን በተጨማሪም ተማሪዎች ከአንደኛ ዓመት ጀምሮ እርስ በርስ እንዲረዳዱና ሴት ተማሪዎች እንዲታገቡ ከፍተኛ ጥረት ተደርጓል። የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የተማሪዎች ህብረት የማህበረሰብ አገልግሎትም ይሰጣል። ከዚህ አንጻር ህብረቱ በ2009 ዓ.ም የግቢውንና የአካባቢውን ቆሻሻ የማጽዳት ዘመቻ፣ በነጻ የህግ አገልግሎት፣ ከ1-8ኛ ክፍል ላሉ ተማሪዎች የማጠናከሪያ ትምህርት፣ የችግኝ ተኮላ እና የአረጋገጫን ሰብል ስብሰባ በማካሄድ ህብረተሰቡን ለማገዝ ጥረት ተደርጓል።

ተማሪዎች የአረጋገጫንን ሰብል ሲሰበሰቡ

በከበባትና ማህበራት ዘርፍም የተማሪዎችን ተሰጥዖ፣ ክህሎት፣ የፈጠራና ምርምር አቅም የሚያዳብሩ፣ የዩኒቨርሲቲውን ገፊት የሚገቡ፣ የአካባቢውን ማህበረሰብ የሚያስተምሩ፣ እንዲሁም የመንግስት የትኩረት ፖሊሲዎችን የሚያስፈጽሙ 12 ማህበራትና 16 ከበባት በማቋቋም ዘርፈ ብዙ ተግባራትን በመስራት ላይ ይገኛል። በተጨማሪም በበጎ አድራጎት ዘርፍ ረዳት የሌላቸውን ተማሪዎች መረጃ በመስጠት ከስርዓተ ያታና ኢች አይ ቪ ኤድስ ዳይሬክቶሬትና አካል ጉዳተኛ ተማሪዎች ዳይሬክቶሬት ጋር በመተባበር 450 ተማሪዎችን በመመልመል እርዳታ በየውሩ እንዲያገኙ አስችሏል። ያልተመለመሉ ረዳት የሌላቸው ተማሪዎች የህብረቱ የገቢ አሰባሳቢ ኮሚቴ በማቋቋም

የተሰጥዖ ውድድር ሲካሄድ

የተለያዩ የገቢ ማሰባሰቢያ ስልቶችን በመንደፍና ስፖንሰር በማፈለግ ለትምህርት አስፈላጊ የሆኑ ቁሳቁሶችንና ለአልባሳት የሚያስፈልጋቸውን ገንዘብ በመስጠት ተማሪዎች ትምህርታቸውን እንዲያቋርጡ ለማድረግ ከፍተኛ ጥረት ተደርጓል።

የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የተማሪዎች ህብረት የዩኒቨርሲቲውን የቀድሞ ተመራቂ ተማሪዎች ሁለተኛ መደበኛ ጉባዔ አዘጋጅቶ ወይይት በማድረግ በተጣይ የአባላቱን ቁጥር በመጨመር የዩኒቨርሲቲውን ተማሪዎች በተለያዩ ጉዳዮች ላይ እንዲሳተፉ ለማድረግ ሰርቷል። ተማሪዎች በበኩላቸው ለዩኒቨርሲቲው 28 መጽሀፍትን በስጦታ በማበርከት እርጋናቸውን አሳይተዋል። በአጠቃላይ የደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ የተማሪዎች ህብረት በዩኒቨርሲቲው ሰላማዊ የመማር ማስተማር ሂደት ተጠናክሮ እንዲቀጥል ለማድረግ፣ ተማሪዎችን በዕውቀት፣ በእውቀት፣ በክህሎት፣ በፈጠራና በምርምር የዳበሩ እንዲሆኑ፣ በስነ-ምግባራቸው ታንግሎ እንዲወጡ በማድረግ ረገድ እየተጫወተ ያለው ሚና ከፍተኛ ነው።

ተማሪዎች የሶፍትዌር ስልጠና ሲወስዱ

ለጥሩ ውጤት የዓለማ ፅናት

የሰው ልጅ በህይወት ዘመኑ ካለበው ደረጃ ለመድረስ እንዳንዱ በምቹ ሁኔታ ውስጥ አልፎ ስኬትን ሲያስመዘግብ ሌላው ደግሞ በተቃራኒው በብዙ ውጣ ውረዶችና ችግሮች ውስጥ ያልፋል። በዚህ ውጣ ውረድ አልፎ እንዳንዱ ለውጤት ሲበቁ ሌሎች ደግሞ ተሰናክለው በመንገድ ይተሩሉ። አብርሃት መጽሔትም በ2009 ዓ.ም. አትሚ በዩኒቨርሲቲያችን በርካታ ፈተናዎችን በመቋቋም ውጤታማ የሆነ ተማሪን የህይወት ተሞክሮ ይዛ ቀርባለች።

ተማሪ ዋሴ ደሴ ይባላል። ተወልዶ ያደገው በሰሜን ጉንደር ዞን ጉንደር ዙሪያ ወረዳ ጸዮን ቀበሌ ሲሆን ለቤተሰቡ ሁለተኛ ልጅ ነው። ዋሴ እንደሚገልፀው ገና በህፃንነቱ ነፍስ ሳያውት የመጀመሪያ ባልና ሚስት የነበሩት እናትና አባቱ የእሱን ታላቅ ወንድምና እሱን እንደወለዱ መለያየት አጣ ፈንታቸው ሆነና ልጆቻቸውን እንደሌሎች ቁሳቁሶች በመከፋፈል ተፋቱ። ዋሴም ከእናትና አባቱ አብሮ እንዲያድግ የደረሰው ለአባቱ ስለነበር ገና የእናቱን ጡት ጠብቶ ሳይጨርስ በሁለት ዓመቱ ከአባቱ ጋር ሄደ። አባቱም በእኩባቢው ባህል መሠረት በአመቱ ሌላ ሚስት አገባ። እናም ዋሴ ከእንጅራ እናቱ፣ ከአባቱና በእድሜ የእሱ አኩሪ ከሆነው ከእንጅራ እናቱ ልጅ ጋር መኖር ጀመረ። የሚኖሩትም በጣም ጠባብ በሆነች ደሳሳ የሳር ጎጆ ውስጥ ነበር። ከዚች የሳር ጎጆ ውስጥ ከሰዎች ሌላ አራት በጉችና አንድ አህያ ይኖሩ ነበር። የእንጅራ እናቱና አባቱ የሚተኙበት በባህላዊ መንገድ ከተሰራ መደብ ላይ ሲሆን ዋሴና የእንጅራ እናቱ ልጅ ግን በጎችና አህያው ከታሰሩበት አጠገብ ወለል ላይ ይተኙ ነበር።

ሁለቱን ልጆች ለየት የሚያደርጋቸው ሲተኙ የሚጠቀሙት ምንጣፍ እንደመሆኑ ብላቴናው ዋሴ ከእንስሳቶች አጠገብ ያለምንም ምንጣፍና ልብስ እንዲተኛ ሲደረግ የእንጅራ እናቱ ልጅ ግን የተሟላ ምንጣፍና ልብስ ይሰጠው ነበር።

ተማሪ ዋሴ ሁሉም ጠዋት ቁርሱን የተገኘው ይሰጠውና በልቶ በጉችና አህያውን ይዞ ወደ መስክ ይሄድና ምሳ ሳያገኝ ውሎ ማታ ሲመለስ ብቻ እራቱን ያገኛል። የእንጅራ እናቱ ልጅ ግን በፈለገው ሰዓት የፈለገውን ነገር ያገኝ ነበር። ዋሴ የእንጅራ እናቱ እንግልትና ጭቆና በጣም እየበዛበት ሄደ። እንዲህ እያለ ረጅም ጊዜ አለፈና ከአለታት አንድ ቀን እሱ እንሰሳዎችን በሚጠብቅበት ተራራ (ሰሜን ጎንደር፣ ጎንደር ዙሪያ ወረዳ ፅዮን ቀበሌ) ላይ ያለችውን ሞላሊት የምትባል የእሳት ድንጋይ ለማየት እምስት ሰዎች በመኪና ወደ እሱ ሄዱና እንዲያሳያቸው ጠየቁት። እሱም እሺ አለና ይዟቸው እየሄደ እያለ ከመካከላቸው አንዱ “ትምህርት ትማራለህ?” ብሎ ሲጠይቀው “አረ ትምህርት እንኳን አላውትም” በማለት መለሰለት። “እንተ እኮ ትልት ነህ ለምን አትማርም? ትምህርት በጣም ጥሩ ነው።” እኛም ስለተማርን ነው እንዲህ በመኪና የምንሄደው። አንተም ከተማርህ እንደኛ በመኪና ትሄዳለህ። በማለት እንዲማር ገፋፋት። “እሱም የሚጠብቃቸውን በጉችና አህያውን ማን ይጠብቃል?” ብሎ ሲጠይቀው እሱ ያለበት እኩባቢ ለከተማም ሆነ ለት/ቤት ቅርብ እንደሆነና መማር እንደሚችል ገለፀለት። ይህን የሰሙት ሰዎች አሁን በመኪና እንሄድና እናስመዘግብህና ተመልሰህ ከበጉቹ ትመጣለህ ብለው ለመጀመሪያ ጊዜ በተሽከርካሪ አሳፍረው ይዘውት ሄዱና አስመዘግበው ደብተርና እስከርቢቶ በመግዛት መልሰው በጉችና አህያው ጋር አገናኙት። እሱም በጣም ደስተኛ ሆኖ ዋሴን ሲመሽ በጉችና አህያውን ይዞ ወደ ቤቱ ሲሄድ የእንጅራ እናቱ ደብተርና እስከርቢቶ ይዞ ስታየው በጣም ተናጻ “የት አባህ አመጣኸው? የት ዋልህ?” በማለት በጥያቄ አጣጥረዋቸው። ለመልስላት ከንፈሩን ሲያንቀሳቅስ እይታ በጥሬ አለችውና የያዘውን ደብተርና እስከርቢቶ በመቀማት አጠገቧ ባለው አሳት ውስጥ ከተተኛው። ዋሴ ለሚፈጠርበት በደልና ጭቆና ሁሉም የሚያለቅሰው በውስጡ እና ማታ ማታ ቤተሰቦቹ ሲተኙ ተነስቶ ነበር። ያን ቀን ግን ስሜቱን መቆጣጠር አላስችለው ያለው ልጅነቱ ተጋፋውና በአደባባይ አውጥቶ አለቀለ። ይሁን እንጂ ማንም ሊደርስለት አልቻለም ነበር። ይልቁንም የእንጅራ እናቱ ለትሰውን እይታ ለምን ዝም አትልም ብላ በድጋሚ ልትመታው ወደ እሱ ስትሄድ ሩጦ አመለጠ። የእባቱን መምጣት ስትጠብቅ የነበረችውና ሆነን ዋሴን ከፋኛ ያቁመችው የእንጅራ እናቱ የሆነውንም ያልሆነውንም ለአባቱ እንደመጣ በመናገር ጠዋት ቁርስ ቀምሶ የወጣውንና ከብቶችን ሲጠብቅ ብርድና ፀሀቶን ሲቀበል ውሎ የመጣውን ብላቴናውን ዋሴ አባቱ እንደ ከብት በመጫኛ አስሮ በእራቱ ፈንታ በመግረፍ እንደታሰረ እንዲያደር ተደርጎ እስራቱ ሲነጋ ተፈታለት።

ሲነጋም ዋሴ እንደተሰመደው በጉችና አህያውን ወደሚውሉበት ቦታ ካደረሰ በጎላ ያ እንግልት፣ ስታይና ግርፋት ሳይበግረው አሁንም ለመማር ወደ ተመዘገበበት ት/ቤት በመሄድ

ተማሪዎች

የመዘገቦችውን መምህርት ካገኛት በኋላ የሆነውን ሁሉ በዝርዝር አስረዳት። ከዚያ መምህራንም አባቱን ልታስጠራው ስትል ህፃን ዋሴ ስለረራ አይ አታስመጪው እኔ እየመጣሁ ትንሽ ትንሽ እየተማርሁ እሄዳለሁ ሲላት መምህራን የሚማርበት ሁለት ደብተሮችና አንድ እርሳስ ሰጠችው። ብላቴናው ዋሴም ሌሎች እየተማሩ እያለ ክፍለ ጊዜውን ሳይጨርስ የተሰጡትን ደብተሮችንና እርሳስ በመያዝ በጉቸንና አህያውን እንዲበሉ ወዳሰማራበት ቦታ ተመልሶ ሄደ። የተላኩት እንዳይደገም ያሰበው ዋሴ የደብተሮቹንና የእርሳሱን ማስቀመጫ ቦታ በማመቻቸት እየደበቀ ሲመቸው ሲሄድ ሳይመቸውና ይታወቅበኛል ሲል ደግሞ ሲቀር የአመቱን ትምህርት ከ121 ተማሪዎች ውስጥ የ11ኛነት ደረጃን ይዞ በማጠናቀቅ ወደ 2ኛ ክፍል ተዛወረ።

ወደ ሁለተኛ ክፍል ከተዛወረ በኋላ በአካባቢው፣ በየቤተክርስቲያኑ፣ በየሰንበተው ሰዎች ልጆቻቸውን እንዲያስተምሩ ቅስቀሳ ይደረግ ነበር። በዚያን ጊዜ ከቅስቀሳው መልስ የተማሪ ዋሴ አባት አብረው ሁለቱም ልጆች ይገቡ ሲል ሁለቱም ከገቡ በጉቸንና አህያውን የሚጠብቅ ስለሌለ የእንጀራ እናቱ የአሳ ልጅ ብቻ መግባት አለበት አለች። አባቱም ከምንም በላይ ሚስቱን ከልጅ ይበልጥ ይወዳት ስለነበርና ለሚስቱ ሚች ስለነበር ሚስቱ ያለችውን በመተበል በሃግቧ ተስማማ። በዚህ ጊዜ እንግልቱና በደሉ ሊሸከመው ከሚችለው በላይ የሆነበት ዋሴም በጣም ተበላጭቶና ተከፍቶ በዱር ሲያለቅስ ውሎ አደረ። ቀኑንና ሌሊቱን ያሳለፈበትን ዱር ተሰናብቶ በጥዋት ወደ ከተማ ገዛውን ያደረገው ዋሴ አባቱ መንገድ ላይ አግኝቶት በስሚዛ ጨንገር እየገረፈ ወደ ቤቱ ወሰደው። ዋሴ ትምህርቱን እያቆራረጠ አንድም ቀን ደስ ሳይለው ሳምንት ቀርቶ ሳምንት ሲማር 4ኛ ክፍል ደረሰ።

ተማሪ ዋሴ ይህ ሁሉ ችግር እና እንግልት ሳይበግረው የትምህርት ጥሙን ለመቀረጥ 4ኛ ክፍል ከደረሰ በኋላ ከ4ኛ-8ኛክፍል እየተማረ እያለ በጣም በርካታ ችግሮች እንደገና ገጠሙት። የትምህርት ፍላጎቱ እረፍት የነሳው ዋሴ ትምህርቱን ለመተጠል በ11 ዓመቱ የቀን ሰራተኛ ሆኖ ጭቃ ያጠቃልለው ወደ ገጠር ከተማ በመሄድ አስፓልት ዳር ላይ ይውላል። ያድራል። ከዚህ ጋር ተያይዞ ለህመም ይዳረጋል። ከአራቱና ከሰቆታው ጋር ተያይዞ የተነሳበት የጆሮ ህመም በጣም ያሰቃየዋል። የነፍስ ማሳደሪያውን ለማግኘትም ተቆርቋሪ የሌለው ብላቴና እነዚህንና የመሳሰሉትን ችግሮች እየተቋቋመ ሊስትሮ ይሰራ ነበር።

ከዚህ ጎን ለጎን ደግሞ የቀዘቀዘ የታሸገ ውሃ ከነጋዴ ተረከቦ አስፓልት ዳር መኪና ሲቆም እየሮጠ ይሸጥ ነበር። ነገር ግን እነዚህን ሁሉ ነገሮች ቢሞክርም የሚያገኘው ገቢ የአለት ጉርሱን ሊያሟላለትና ችግሩን ሊያቃልለት አልቻለም። ይልቁንም ህመሙ እያደረ እየባሰበት መጣ። ይህን ችግሩንና ስቃዩን ያየችው እናቱም ህፃን ዋሴን ለማሳከም አትም ስላልነበራት ስትቸገር የወሰደችው ለማራጭ ከቀበሌ ማህበራዊ ፍርድ ሽንጎ የድህነት በማስገባት የነፃ ህክምና አገልግሎት እንዲያገኝ ማድረግ ነበር። የነፃ ህክምና ማግኛ ማስረጃውን ከአስፃፈች በኋላም ለህክምና ከማክሰኝት ወደ ጎንደር ቸቸላ ሆስፒታል ይዛው ሄደች። ከብዙ ምልልስ በኋላ ምርመራ የተደረገለት ህፃን ውጤቱም የአጥንት ቲቪ በሽታ ሆኖ ተገኘ። ታዳጊው የተሰጠውን መድሃኒት ከወሰደ በኋላም ከበሽታው ለመዳን ቻለ። በተለያዩ ችግሮችና ህመሞች ስቃይ ውስጥ እያለፈ እንዲህ እያለ የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርቱን በማጠናቀቅ ወደ 9ኛ ክፍል ተዛወረ።

ተማሪ ዋሴ ከ9ኛ-10ኛ ክፍል ድረስ ያለውን ትምህርት በፊት ይረዳው ከነበረው ከየጎላሽት ታፈሰ ጋር በመሆን በእሱ ሁለንተናዊ ድጋፍ ከበራቱ በተሻለ መልኩ ትምህርቱን በጥሩ ሁኔታ እየተከታተለ እያለ ተማሪ ዋሴ የ10ኛ ክፍል ትምህርቱን ሳያጠናቅቅ በወላጆቹ የተተካው የጎላሽት ታፈሰ ዲቪ ደርሶት ወደ ለሚሪካን አገር ይሄዳል። ተማሪ ዋሴም መውደቂያ ስለቸገረው ወደ እናቱ ቤት እንደገና ተመለሰ። የኑርን ውጣ ውረድ በእንባተላነት ዕድሜው መጋፈጥ የጀመረው ህፃን ዋሴ ከየጎላሽት የተሰጠውን ሞባይል በ300 ብር በመሸጥ በ150 ብር እንቁላል በ150 ብር ደግሞ ዶርዎችን በመግዛት አዲስ የንግድ ስራ ቢጀምርም ውጤታማ መሆን ግን አልቻለም። ስለሆነም ቀደም ሲል ይሰራ የነበረውን ከአስፓልት ዳር ከመኪና ጋር እየተራራገው እሸገ ውሃ እና ለሰላሳ መጠጦችን እየሸጠ የአለት ጉርሱን እያሟላ ሲያገኝ እየበላ ሲያጣም ምን እያደረ በ2003 ዓ.ም የ10ኛ ክፍል መልቀቂያ ፈተና ወሰደ። ውጤቱም የመጨረሻ የመሰናዶ መገቢያ ነጥብ ሆኖ መጣለት። የ10ኛ ክፍል መልቀቂያ ፈተና ውጤትም 2.42 ሆነ። በመሆኑም ተማሪ ዋሴ በመጣለት የ10ኛ ክፍል ውጤት ወደ መሰናዶ ልግባ ወይስ በአቋራጭ ወደ ኮሌጅ ልግባ እያለ ሲያመነታ ቆይቶ የመሰናዶ ትምህርቱን ለመማር ወሰነና የተፈጥሮ ሳይንስ ትምህርት መማር ጀመረ።

የ11ኛ ክፍል ተማሪ ሆኖም በማክሰኝት 2ኛ ደረጃ አጠቃላይ መሰናዶ ት/ቤት የተለያዩ የኪነ-ጥበብ ስራዎችን ያቀርብ ስለነበር ታዋቂ ቀልደኛ በመሆን በወረዳና በዞን ደረጃ ባሉ የተለያዩ ውድድሮችም ተወዳድሮ አሸናፊ መሆን ችሏል። በዚህ ውድድር ውጤታማ መሆኑን ያየት አካላትም በተለያዩ ክበባትና ማህበራት መሳተፍ እንደሚችል መከራት። እሱም ምክራቸውን በመተበል መድረክ የመምራትና የማስታወቂያ ስራም ይሞክር ስለነበር ብሩህ ተስፋ ከሚባል ከብዙ እንዲሁም የህይወት ራራ ጤናና ፀረ-አድስ ስነ-ተዋልዶ ማህበር ላይ አባል በመሆን መሳተፍ ችሏል።

ከአሁን የዋለች ጊደር እንዲሉ በእነዚያ ስቃይና እንግልቶች! ውጣ ውረደች ያለፈው ተማሪ ዋሴ በሀይወት ጮራ ጤናና ሀረ-አድስ ስነ-ተዋልዶ መስራት በመጀመሩ አብረው የሚሰሩትን ጓደኞች ለመምሰል ሲል መቃም እና ማጨስ ግድ ሆነበትና እሱም እንደ ጓደኞቹ ማጨስና መቃም ጀመረ። በዚህ ሁኔታ የ11ኛ ክፍል ትምህርቱን ጨርሶ ወደ 12ኛ ክፍል ተዛውሮ የ12ኛ ክፍል ትምህርቱን በመከታተል ላይ ያለው ተማሪ ዋሴ ከቀድሞ ጓደኛውና የሀይወቱ አጋዥ ከነበረው ከየጋላሽት ከአሜሪካ በጓደኛው በኩል ብር ተላክሏት።

ገዳይ ሲደርስ አዳኝ ይደርስ እንዲሉ ተማሪ ዋሴ አብረውት ይውሉ የነበሩትንና የሀይወቱ እንቅፋት ሊሆነው ይችል ወደ ነበረው ወጥመድ ከጣሉት ጋር ውሎውን ቢቀጥልም የጋላሽት በላክሏት ገንዘብ ሀይወቱ እንደገና ብልጭ የምትልበትንና ወደ ብርሃን ጉዞ እንዲተዋል በማድረግ የሀይወቱ የመሻሻል ምዕራፍ ተከፈተ።

የየጋላሽት ጓደኛ የነበረው ሃብታሙ ተከሰተም የዋሴን ሁኔታ አይቶ ዋሴን ካለበት ሀይወት በመውጣት ትምህርቱን በደንብ መከታተልና ከተለያዩ ክብባቶችና ማህበራት ጋር የሚሰራውን ስራም መተው እንዳለበት መከረው። ዋሴም ሀብታሙ የሰጠውን ምክር ተቀብሎ የ12ኛ ክፍል ትምህርቱን በደንብ በመከታተል የከፍተኛ ትምህርት መግቢያ ፈተና በ2005 ዓ.ም ወስዶ 394 በማምጣት የ2ኛ ምርጫው ባደረገው የኢንጂነሪንግ ሳይንስ ዘርፍ ላይ ተመድቦ 3ኛ ምርጫው ወደ ሆነው ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ገባ። ወደ ዩኒቨርሲቲ ሲገባም ሙሉ ወጪውን የጋላሽት ሸፈነላት።

ተማሪ ዋሴ ወደ ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ ገብቶ ትምህርቱን እየተከታተለ የመጀመሪያ ወሰን ትምህርት ማጠቃለያ ፈተና ለመፈተን በዝግጅት ላይ እያለ በድንገት በጠና ታመመ።

ክፍል መግባትም ሆነ ማንበብ አልቻል አለና ትምህርቱን ለማቋረጥ ወሰነ። ሆኖም ግን በጓደኞቹና በመምህራን ምክርና ድጋፍ ፈተናውን ሳያነብ እንደምንም ብሎ ተፈተነና ወደ ተጠቆ ወሰነ ትምህርት በመሸጋገር ትምህርቱን ተጠለ።

ተማሪ ዋሴ በተለያዩ ክብባቶች ሲሳተፍ ስለነበርና የተሻለ ልምድ ስለነበረው በዩኒቨርሲቲ ቆይታው ከትምህርቱ ጎን ለጎን በሚኒ-ሚዲያ ክብብ እንዲሁም በተለያዩ ስብሰባዎች ላይ የድምፅ እቃዎችን በማስተካከልና መድረክ በማዘጋጀት መሳተፍ ጀመረ። የሁለተኛ ዓመት ተማሪ ሆኖ የተማሪዎች ህብረት አደረጃጀትን ተቀላቀለ። የተማሪዎች ህብረት ሚኒ ሚዲያ እና ኪነ-ጥበብ ክብብ ሰብሳቢ እና የተማሪዎች ህብረት ምክትል የሆነበት ግንኙነት ዘርፍ ተጠሪ ሆኖ ከ 2006 ዓ.ም እስከ 2007 ዓ.ም ሲሰራ ቆይቷል። የተለያዩ ክብባቶችና ማህበራት አባልም ነበር።

በ2008 ዓ.ም. ደግሞ የተማሪዎች ህብረት የሆነበት ግንኙነት ዘርፍ ተጠሪ ሆኖ እያገለገለ እያለ የደብረ ማርቆስ እና የአካባቢው ማህበረሰብ ራድዮ ጣቢያ ኦፍሌም 97.7 ላይ በ2008 ዓ.ም. ከረምት ወቅት በዩኒቨርሲቲው ውስጥ በመከረም የተለያዩ ፕሮግራሞችን በማዘጋጀትና በማትረብ ሲሰራ ቆይቷል። አሁንም በመስራት ላይ ይገኛል። ይህን ሁሉ ጊዜ ሲያሳልፍ ከየጋላሽት በስተቀር እንደም ረዳት ያልነበረው ተማሪ ዋሴ ወደ ህብረቱ ከገባ ጀምሮ ግን ከየጋላሽት በተጨማሪ ህብረቱና ጓደኞቹ በሚያደርጉለት እገዛና ድጋፍ ትምህርቱን በጥሩ ሁኔታ እንዲከታተል ደጀን ሁነውታል። ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲም ተማሪ ዋሴ የህብረቱን ስራ ከትምህርቱ ጎን ለጎን ደክመኝ ስለቸኝ ሳይል እንደግል ስራው በማየት የሚሰራ ስለሆነ በህብረቱ በኩል የሚጠይቀውን ነገር ከህብረቱ ምላሽ እንዲያገኝ አድርጎለታል።

ተማሪ ዋሴ የ2009 ዓ.ም. የተከናዎ-ጂ ኮልጅ የ4ኛ አመት የኢንጅነሪንግ ትምህርቱን አጠናቋል። ዋሴ እንደሚለው ማንኛውም ሰው በሀይወት ዘመኑ በችግር ውስጥ ማለፍ ስለማይቀር ሁሉም ተማሪ ያለምንም ተስፋ መቁረጥ ከሚረዳለው ግብ ላይ ለመድረስ የሚደርስበትን እንግልትና ስቃይ በመጋፈጥ ሀገሩን ተረካቢና ጥሩ ዜጋ ለመሆን መጣር እንዳለበት መልዕክቱን አስተላልፏል።

አብርሃትም ከዚህ ሀይወት በመነሳት ምንም ሳይጉልባቸው አልባሌ ቦታ እየዋሉ የትምህርት ጊዜያቸውን የሚያባክኩትን! በትንሽ ችግር ተስፋ የሚቆጠሩትን እንዲሁም ጓደኛን በትክክል ሳይመርጡ ቀርተው በተለያዩ ምክንያት ትምህርታቸውን የሚያቋርጡና ተሰናክለው ለውጤት ሳይበቁ ለሚቀሩ ተማሪዎች "በእንዲህ አይነት ችግር ውስጥ ስኬት አለ" የሚለውን መልዕክት እያስተላለፈች ከተማሪ ዋሴ ተሞክሮ በመውሰድ የዓላማ ፅናት ያላቸው ተማሪዎች በፈተና ሳይበገሩ ካሰቡበት መድረስ እንደሚችሉ ታስገንዝባላች።

Debre Markos University School of Law Gives Training on the Prevention of Early Marriage

Debre Markos University School of Law gives two days training on the prevention of early marriage to the people of Wojel and Yesenbet Kebele, Awabel Woreda. The participants of the training were kebele administrators, managers, health extension experts, police forces and some peoples drawing from security of Awabel Woreda.

Debre Markos University School of Law Vice Dean Ato Haile Andarge says that the objective of the training is to decrease the social, economic, and psychological impacts of early marriage in the zone and the country at large. The training content incorporates definition of early marriage, reasons of early marriage, impacts of early marriage, types of marriage, ways of early marriage prevention, legal rules of early marriage and other related issues.

Ato Haile in his explanation briefs about impacts and practices of early marriage at national level upon research based figures, reasons for early marriage, preventive ways of early marriage, and types of marriage by referring documents of legal rules against early marriage in line with Ethiopian rules.

Debre Markos University Institutional Quality Assurance Directorate Director Askalemariam Adamu (PhD) on her part briefs about health, social, economic, physical, emotional and other problems of early marriage. Dr Askalemariam on her explanation indicates the problems of early marriage by using research evidence and her own experiences. On her explanation, since early marriage is being practiced irrespective of Ethiopian Family Law, which prohibits marriage under 18, it is causing several physical, psychological and economical complications.

Finally Debre Markos University training and consultancy service officer Ato Basazinew Dires says that Debre Markos University is working to minimize and even to eradicate the practice of early marriage through conducting community awareness creation programmes. Thereby, collaborative effort of leaders at each hierarchy, elderly people, health professionals, security bodies, religious fathers, and other stakeholders are demanding to work against early marriage. The university works together with kebeles and make follow up on the progress of the kebeles' activities against early marriage, he added. Moreover, Ato Basazinew informs the community as Debre Markos University is giving free legal aid services, which enables them to report and request for the service against the practice of early marriage.

Space Science Society Held Annual Summit at Debre Markos University

Space Science Society of Debre Markos branch conducts general annual summit under the motto "Ethiopia could be scientific society" at Debre Markos University. On the occasion, the dean of Natural and Computational Science in Debre Markos University Ato Yilikal Bezie says that space science society is running to create people who believe in scientific innovations and technology oriented living styles. On his explanation, although the development of space science society in our country is at infant stage, we are witness of that technology has an advanced contributions to the globe. Considering this, the space science Society Debre Markos branch carries out strong effort by increasing its members and opening branch offices in Ethiopia. Ato Yilikal remarked that in order to familiarize the new generation with the scientific thoughts Debre Markos University space science society Debre Markos branch has established clubs, schooling institutions and forward constructive looking to improve and develop societal benefits earnestly.

Debre Markos University space science society representative Dr. Yihunie Hibistie on his report explains that the society in general and the young generation in particular should be committed enough to get update with new scientific innovations and get rid-off problems regarding to science and technology.

In doing so, the community at large adhere scientific outlooks, knowledge and skills so as to have scientifically and technologically minded society after all. On the same token, since the space science society aims at getting the decisive generation of the Ethiopia, it has to create individuals' who intend to use the science and technology sophisticatedly, which leads Ethiopians to be scientific society.

The Ethiopian space science society Debre Markos branch was established on February 16th 2016 with the aim of creating scientifically habited society and forwarding the significances of science and technology vividly. In order to attain the aim the space science society delivers a number of scientific researches in the stream.

Dr. Arega Mulu, Debre Markos University technology department teacher, on his turn, presents a research paper entitled with "simulation of hydrological effects of land use/ land cover change on stream flow at Gilgel Abay River basin using PRMS model and satellite images". Moreover, special talented-students from Debre Markos town and the nearby areas present their incredible scientific innovations and works during the conference.

Eventually, Ato Yilikal Bezie on his closing speech states that scientific society is about to be created by the societal optimistic consent, scientific communication and other science-oriented amenities. On this regard, every member of the society should contribute his/her own best as per of the objectives of the space science society.

Debre Markos University offers Training to Secondary and Preparatory Schools Physics Teachers

Partial view of the training

Debre Markos University department of physics gives training for Eastern Gojjam Zone Secondary and Preparatory School physics teachers. The University addresses community problems and transfers research output to the society through community services. In community service mission of the university filling the gaps and capacitating professionals in different disciplines is significant. As a result, Debre Markos University physics department teachers give training for East Gojjam zone secondary and preparatory school physics teachers on difficult areas of the subject so as to fill their skill gap. The training was on 'thermodynamics' and 'Electromagnetism'.

Mr. Bantayehu Aderaw, Debre Markos University head of department of physics, in his opening speech states that the training material given to the trainees by Debre Markos university physics department ought to be shared with the non-trained physics teachers to teach the students on the commonly agreed points similarly. In doing so, the students shall have similar knowledge, skill and attitude intellectually, he remarked.

Similarly, Debre Markos University Natural and computational Science College gives professional development training on Linking Teaching and Learning Chemistry with Research for Secondary and preparatory chemistry teachers for two days.

ሞቷል አትበሉ!

የገሃዱን ዓለም ወደ ሠው ቀይሮ ሰው እየፈጠረ፤
ማንነቱን አውቆ እድሜውን በሙሉ በፍቅር እየኖረ፤
በፍቅር ተወልዶ በፍቅር እንዲሞት እየተናገረ፤
እንዲውል አርጎታል ሀዲስ ሰውን ልጅ ነፍሱን የተማረ፤
የፈጣሪን ምስጢር በጥልቀት ተረድቶ፤
የሰውን ማንነት በውል ተመልክቶ፤
ፍጥረታትን ሁሉ በልዩና አጥንቶ፤
አዳዲስ ታላትን ሃረጎት አፍሮቶ፤
የተገጠመን አፍ እንዲናገር ከፍቶ፤
ሀዲስ ፍቅር ሠላም እንዲኖር ገንብቶ፤

ዕርዕዩን ይጻፉ (ዕዲስ...እዲስ ቅጽ 1 ቁጥር 4)

Debre Markos University works to improve the livelihood of the community

Training on harmful traditional practices to Chertekel Kebele dwellers

Debre Markos University Community Service Directorate in collaboration with School of Law, Health Science College and Social Science and Humanities College gives training on harmful traditional practices to Chertekel Kebele dwellers at Haddis Alemayehu Secondary School.

Debre Markos University Training and Consultancy Officer Ato Basazinew Dires states that the training aims to aware the community on harmful traditional practices being practiced in the community to minimize and eradicate them at large. He reminds that similar practices have been given in 2015 by the university; a training given to Libanos Kebele dwellers by 2016 has made changes towards the community.

It is noted that the training on harmful traditional practices given to Chertekel Kebele dwellers has brought awareness and let them stand against these practices. Thereby, participants of the training agreed to make discussions at every gathering to reach consensus and set binding rules and regulations that prohibit the practice of harmful traditional practices. Furthermore, Debre Markos University will evaluate, monitor and support the community in working with eradicating harmful traditional practices.

Ato Getie Wagaw, Chertekel Kebele Administrator, on his part says that the training enables to create awareness on harmful traditional practices that affect the social and economic aspect of their life. Thus, they will share their understanding to others when they meet at different gatherings. Ato Getie added that leaders of different community organizations participate in the training mention as they can work together against the harmful traditional practices uniformly. Thus, working to alleviate the problem of the community is a primary mission to the kebele.

The training was offered by Ato Wasachew Ashebir from Health Science College Public Health, Ato Abreha Mesele, School of Law and Ato Endalkachew Mulugeta from Social Science and Humanities College. They have shown personal, family and social problems of the practices to the trainees. The training shows the social, health and legal aspects of the problem. Besides, Ato Abreha states that practicing the harmful traditional exercising brings liability to the law.

Participants of the training say that avoiding harmful traditional practices would be their next activity. Religious fathers, Edir heads, School Directors and kebele Administrators who were participants of the training are missioned to work on preventing and minimizing the practice.

A Person who Never Knows Laws cannot be Free from Penalty

Debre Markos University Leaders' forum members and the community command post discussing on the current situation of the institution and national affairs

Debre Markos University Leaders' forum members and the community command post discuss on the current situation of the institution and national affairs. The discussion is held to create awareness to the community to protect themselves from damage in relation to the declared state of emergency that the country has already on.

School of Law Vice Dean Mr. Haile Andarge presents a paper entitled "Prohibited activities on state of emergency and universities" for discussion. As to Mr. Haile the state of emergency requires obeying of laws. State of Emergency and its baselines, prerequisites and reasons for declaration of state of emergency, prohibited rights, responsible bodies to declare state of emergency and time bound are among points that are raised by Mr. Haile. State of Emergency is declared by responsible government body at times of imminent problems that cannot be solved through the regular laws, Haile added.

Debre Markos University Leaders forum discuss on the paper and raise questions accordingly. Commander Asrat, East Gojjam Zone Coordinator mentioned that the discussion is designed since it is very difficult to bring clear understanding to the people using government media. The commander gives explanation and answers to the questions forwarded by members of University Leaders forum. Commander Asrat underlined that all University Community are responsible to collaborate with police in identifying criminals since universities are places where they are vulnerable for attack by irresponsible persons. Thus, University staffs should work to bring peaceful and secured teaching-learning process by providing the criminals who fired the campus.

Finally, Debre Markos University leaders forum and the command post agreed that awareness creation on state of emergency to the community should be given due emphasis since not informed about the law cannot let people free from penalty.

Debre Markos University strives to be one of the top ten universities in Africa

Debre Markos University Makes Construction Extension Agreement with Two Contractors

Debre Markos University makes two construction extension agreements to be built at Debre Markos town main campus. The two contractors, Daniel Lito Construction Contractor wins lot 4 classroom building and Safer Construction wins lot 5 entrepreneurship and business development building by 34,490,889.65 Birr and 32,487,605.80 Birr respectively to accomplish the construction within 365 days each. In addition, Safer Construction wins lot 6 hotel and tourism administration training center building by 54,202,960.35 Birr to finish it within 540 days.

Debre Markos University construction project Head Mr. Leta Hora, on his part says that construction should not be made impure quality materials since they are expected to serve for longer. Thereby, contractors should build quality buildings and bring better experience to the community that enables them to keep their reputations. Thus, construction consultants should recruit skilled professionals and complete the construction on the time provided for each. Debre Markos University Construction Project Office will also make supervision and control over the materials for the constructions, he added. The university management bodies also say that the construction contractors should work to finish their respective buildings as per the agreement with quality.

Dr. Nigusie Mitiku, Debre Markos University president and Dr. Zewdu Woodyifraw, Administration and Students' Affairs Vice President exchanging the agreement documents

Speaking at the agreement stage the president of Debre Markos University Dr. Nigusie Mitiku explains about problems faced in the constructions and contractors. He states that construction contractors should do and what should be expected from the university. Construction contractors shall keep on working energetically and keep the quality of the constructions. They have to have good reputation if they construct quality buildings. The university and the town Administration are committed to support contractors when they face problems, Dr. Nigusie suggests.

The Construction contractors speaking at the agreement stage say that they will work appropriately to finish in time and construct quality buildings. They also show their willingness on the time proposed by the University to discussion quarterly. They also ask the university to show the place where they can have quality construction materials.

Finally, Vice President for Business and Development of Debre Markos University Dr. Sayeh Kassaw indicates that the university and construction contractors will work together and evaluate their progresses regularly for the success of the projects.

Debre Markos University Community Visit Seed Genotypes Screening and Adaptation at Dejen Woreda

seed genotypes adaptation activities and its progress at Dejen Woreda

Debre Markos University Research and Publication Directorate Organizes a field visit at Dejen Woreda seed genotypes screening and adaptation centers. During the field visit, Research and Publication Directorate Director Dr. Getnet Atnafu states that East Gojjam Zone is among the productive areas of the country. Teff is one of the major crops in this area though its product and productivity is still limited. Thereby, the Directorate has been working to improve product and productivity of their crops to improve the livelihood of the community farmers by bringing productive seed genotypes. The field visit aims to consult and gather suggestions from the University community on the activities done on adaptation and screening of Teff seed genotype before its distribution to the farmers.

Mr. Assaye Demelash, Teff seed genotype Adaptation and Screening Researcher, states that traditional cultivation and not using of selected seed genotypes are among the problems that hinder productivity of the community farmers. Thereby, Debre Markos University in collaboration with Debrezeit Agriculture and Research Center have been doing adaptation activities on 36 Teff genotypes, on 49 Teff genotypes on environmental adaptability and on 26 Teff seed genotypes on national seed selection and adaptation researches by 2015, he added. Thus, duplication and dissemination of better seed of Teff genotype shall be made by comparing the production and productivity rate of those genotypes produced before two years and this year.

Participants on the field visit stating their happiness over the visit as it indicates this Teff genotype should be checked at different ecosystem for its effectiveness before it is distributed to the farmers. The research work should also be implemented at farmers' land out of the research site to see the changes.

Debre Markos University hosts a Symposium on “potentials and Challenges of Choke Ecosystem”

Dr. Belay Simane presenting his research

Debre Markos University hosts a symposium on “Potentials and Challenges of Choke Ecosystem” under the presence of honorable government higher officials, regional state higher officials, zone and Woreda Administrators, University instructors and researchers, Choke area dweller farmers and invited participants were participants at the symposium at Gozamen Hotel.

Mr. Getnet Mengesha, EPLU Department Head, states that meaningful achievements have been made through the activities done to safeguard biodiversity from various damages. Thus, the symposium is designed to put directions to protect the Choke ecosystem by providing with the community possible solutions. Protecting Choke Watershed is crucial for the region, the country, the continent and even the world at large. Choke Development Project focuses at Environment and natural resources conservation including green economy development. Therefore, due emphasis should be given to Choke Project for the realization of development at every corner of the country and for poverty reduction, he remarked.

Climate Change Planning and Mainstreaming Directorate Director and Representative of State Minister, Environment and Climate Change Sector Mr. Nurmeded Jemal, on his speech says that conserving Choke Biodiversity is among the biodiversity conservation and development regions in

cluded in the biodiversity conservation enhancement scheme. Increasing of population, deforestation, erosion, overgrazing, climate change and diseases are among the causes of biodiversity harm in Ethiopia, he underlines. Thus, Mainstreaming Incentives for Biodiversity Conservation (MIBC) in CRCTE project is being implemented in awareness creation programs to all concerned bodies. The symposium would enable to see challenges and come up with possible solutions to rehabilitate the biodiversity and ecosystem of Choke Watershed through the active involvement of all stakeholders.

Dr. Belay Simane, an author of “Building Community Resilience to Climate Change”, and an instructor at Addis Ababa University, presents his research paper entitled “Potentials and Challenges of Choke Ecosystem” to the participants of the symposium. His research work reveals the relevance, opportunities, challenges, vulnerability, how to build resilience and basic principles helpful to bring climate smart agriculture, which is a pathway towards development and ensure food security. Dr. Belay indicates that the biodiversity and ecosystem conservation of Choke should not be let for a sector or an individual rather it demands the collaborative and collective effort of every citizen at each corner. Therefore, everyone could benefit or face difficulties accordingly; Choke Watershed Development activities should not be left for tomorrow since it is a matter of life, he concluded.

Dr. Getaneh Belachew, an Instructor and Researcher at Debre Makos University presents his research work entitled “Ecological Study of the Vegetation in Choke Mountain Range, North west Ethiopia”. His study reveals the biodiversity, Challenges and possible solutions. Encroachment, overgrazing, clearing and selective cutting, firewood, and erosion are among the challenges that his research reveals. ▶

Top News of the year

His study also reveals that there are about 141 plant species categorized under 5 divisions. Dr. Getaneh's study has come across with 21 endemic plant species which are very vital for tourist attraction, medicinal purpose and for others too. Thereby,

the area has to be given due attention since it is rich enough in biodiversity which are very important for multifaceted purposes. Furthermore, Dr. Mesfin Abate and Dr. Aramide Fetene present their research papers entitled "Major intervention carried out at Choke Watershed by Debre Markos University and "Land Use and Land Cover Change on the extent of Afroalpine Vegetation of North west Ethiopia the case of Choke Mountain" respectively. Other research papers have been also

presented by the invited guests, researchers and participants. Participants make detail discussion and suggest possible solutions for what should be done next.

Farmer Shimeles Aynadis and Minywab Ferede from Bibugne Woreda, Wonber Kidus Keble and from Sinane Woreda respectively say that researchers should indicate other means of income generation so as to stop encroachment, overgrazing, cutting and other activities that affect the ecosystem and biodiversity. The government should also give due attention for the community in collaboration with the researchers so as to act accordingly.

East Gojjam Zone Administrator Mr. Temesgen Tiruneh says that the development activities at Choke watershed are crucial for development of the country, the continent and the world at large. He thanks Dr. Belay Simane for his excellent deeds for Choke area Development since the very inception. He also assured that as immediate action demands to rehabilitate Choke and make it center for Tourism.

Dr. Tewoldeberhan Gebreegziabhere on DMU Seminar

Dr. Tewoldeberhan Gebreegziabhere presenting on seminar

Debre Markos University Research and Technology Transfer Directorate organizes a seminar on "Biodiversity Conservation for Research and Sustainable Development". The seminar is presented by the distinguished guest Dr. Tewoldeberhan Gebreegziabhere to motivate DMU staffs and share his best experience. Debre Markos University, Research and Technology Transfer Directorate Director Dr. Getnet Atinafu says that participants of the seminar would share experience and ideas from the presenter, Dr. Tewoldeberhan, who has reach and amassed knowledge and experience on environment and biodiversity conservation.

On the seminar presentation Dr. Tewoldeberhan states that human species is a thinking animal

which gives foresight. In order to have sustainable food security, which is the foundation of sustainable development, people should act logically and in unity. He stated about ecological and industrial agriculture, agriculture and ecological stability, agriculture and niche simplification, Techniques used by farming communities for compensating for the loss of ecosystem components, industrial agriculture and possible solutions to ensure sustainable food security.

Anticipating future needs and carrying out research to solve food security problems and empower the local farming communities demand unanimously agreed collective and corrective actions. We have started to do so in Ethiopia, though we still need to do much more, especially in participatory research with farming communities," he said. Finally, DR. Tewolde wishes that we all, our children, grandchildren and all future generations live in our Mother Earth which has become stable because we have done the necessary research and implementation to stabilize its component ecosystem.

Debre Markos University Delegates Paid Visit on Three Foreign Universities

Partial view of DMU delegates Foreign University partners Visit

Debre Markos University delegates conducted paid visit on University of Business and Economics, Computer Science and Skills University of Poland and Hamburg Universities for 15 days with the official invitation from respective universities.

It is noted that Debre Markos University has been working actively to establish collaboration and partnership with various academic and research institutes which are found all and around the world. Thus, among others Debre Markos University has signed Memorandum of understandings (MOU) with two Polish Universities and Hamburg in Germany in the previous years with the objectives of staff and student exchanges, joint research and community service undertaking as well as material and resource sharing.

Debre Markos University Foreign Relation and Partnership Coordinator Dr. Haimanot Wasie, states that their visit was very successful for Debre Markos University as well as for twinning partners. The partner institutes have the potential and capacity harnessed over years, he added. They are also well equipped with teaching materials, laboratories and resources supplant. Hence, in the subsequent meetings they held with chancellors, professors and fellow Administrators, they tried to exchange basic ideas specifically in the way they could translate the MOU signed before practically on the ground. Precisely, with the two polish partners and Debre Markos University delegates reach

agreements to start receiving students or trainees who will satisfy the criteria required by both universities beginning from September 2017, Dr. Haimanot explained. Thereby, both universities make points to the preparation of a MOU which will articulate and address several issues; the bilateral duties and responsibilities to be expected from the host and home institutes at the time of student and staff exchange.

Debre Markos University Delegates also participate in an event went on at length at the university of computer science and skills in preparation of joint based curriculum from computer sciences and Mechatronics. Having background information of the courses offered to each partner Universities, delegates reach consensus to change curriculums each other for further feedbacks. The same assignment was also there in the area of Tourism Management. By and large Debre Markos University delegates express their belief that they got sufficient experiences and lessons from all of the three partners.

The team scheduled to visit Hamburg University in Germany as the collaboration between Hamburg and Debre Markos Universities starts since 2012 though it freezes at some point due to various reasons, Debre Markos Universities Delegates remarks. Thereby, Debre Markos University Partnership and External Relation tries to refurbish Hamburg University is believed to be one of the best strategic partner to Debre Markos University. In view of that attempts to communicate with the target people who brought the partnership inception as well as known by the contributions, made a lot to the foundation of Haddis Alemayehu Cultural institute.

Finally, Debre Markos University Delegates accredit and thank a lot the three partner universities for their warmly welcome and support during the visit that they made. It is noted that Debre Markos University will benefit a lot from the three foreign partner universities in the years ahead.

Debre Markos University celebrates March 8 colorfully

Mr. Tadesse Tenaw, Debre Markos University Academic Affairs Vice President

Debre Markos University Gender Affair and HIV/AIDS Prevention Directorate celebrates International Women's Day (March 8) colorfully through panel discussion. The panel discussion was on "Enhancing Women's Saving Culture for Our Renaissance" With the presence of invited guests and participants.

International Women's Day is being celebrated by twinning females' roles in saving culture and renaissance, he added. The enrollment of female students at higher institutions becomes half of the onstrated their population. Thus, female students become 50 percent in Debre Markos University. The increment in the enrollment of female students is not an end by itself, Debre Markos University and concerned bodies should give their respective support to produce competent and efficient female graduates.

Partial View of the panel discussion

Debre Markos University Academic Affairs Vice President Mr. Tadesse Tenaw states that women's started to be listened since they demonstrated their protest and complain on international squares because of their limited participation due to various reasons. International Women's Day (March 8) has been celebrated for their freedom and security in the world. Females have been considered as they could do nothing beyond household activities.

Mr. Adisu Mekonnen presents a paper entitled, "Females and saving culture" for panel discussion. The celebration of women's international day shall be linked with developing saving culture. According to Mr. Adisu saving with the exclusion of females cannot be meaningful and full though saving in Ethiopia reaches 21.8%. Thereby, collaborative work is demanding to develop females' saving culture as a whole. Participants asked number of questions on the paper and concerned bodies gives replies and explanation. Sustaining hiring best achiever graduates in the university, improving females' saving culture and increasing the

Top News of the year

▶ participation of females in research and community services areas in which Debre Markos University should give due emphasis, participants suggested.

Debre Markos University Gender Affairs and HIV/AIDS Prevention Directorate awards prizes to female runners of Debre Markos University who takes part in International Women's Day (March 8)

race held in the town, high grade achiever students in the year and for members of Haddis Alemayehu Cultural Studies Institute for their literary works presented during the celebration of March 8.

Finally, Vice President for Administration and Students' Affairs of Debre Markos University Dr. Zewdu Wondyifraw states that Debre Markos University works to enable females to play their own roles in research by tackling wrong assumption towards them.

Reproductive Health Festival conducted at DMU

Mr. Tadesse Tenaw, Debre Markos University Academic Affairs Vice President

Debre Markos University Women's Affair and HIV/AIDS Prevention Directorate in collaboration with Mahibere Hiwot for Social Development conducts two days Reproductive Health Festival that enables senior students to share life experiences to the fresh ones. The objective of the festival is to aware female students of the University to protect themselves from Reproductive Health problems. Female instructors and senior female students share their life experiences to first year female students.

Mr. Tadesse Tenaw, Debre Markos University Academic Affairs Vice President, states that first year students might face difficulties and challenges during their stay in the university since they are new for the university and live far from their families. Thereby, fresh students can share experiences from female instructors and senior female students that could enable them protect themselves from upcoming problems which may affect their success

and achievement. Furthermore, the University supports and encourages low achiever female students through tutor and other mechanisms, Mr. Tadesse added.

Three female instructors drawn from Social Science and Humanities College, Education and Behavioral Science Institute and Technology College respectively share their life experiences for female students. The Instructors give detail explanation on the challenges they will face. They also promised that they are voluntary to share their experiences and give support in time of challenges. Female students should also be strong and challenge the problems they might face and attend their education to be successful, instructors advised.

On the occasion, senior high grade achiever female students from each college got recognition and awards.

“The role of the University leaders and the staff at DMU is already laudable” Mrs. Lakshmi

Debre Markos University academic staffs' are Ethiopians and expatriates from different corners of the world. For this year Enlightenment magazine, Yarlagadda Lakshmi, an Indian expatriate who is working as an Assistant Professor at the department of Electrical and Computer Engineering of Debre Markos University for the past six years has her own saying about working as an expatriate in a different intercultural setting.

Yarlagadda Lakshmi

Enlightenment: Can you tell me your educational background?

Lakshmi: I finished my B.E at Gulbarga University in the year 1996, and M.Tech at Jawaharlal Nehru Technological University in the year 2007 from India. I have a total experience of about two decades in teaching and also I am about to get my Ph.D degree for which the final defence viva voce is fixed on 27/6/2017(G.C)

Enlightenment: How long do you work in Ethiopia in general and Debre Markos University in particular?

Lakshmi: I am working in Debre Markos University, Ethiopia for almost six years. I have not worked anywhere else as an expatriate other than Debre Markos University, Ethiopia. I got renewal for three times to work at DMU.

Enlightenment: What are the opportunities to work across different cultural setting?

Lakshmi: As far as I am concerned, Ethiopia is the first country from which I had an opportunity to be associated for the

past six years. Regarding the cultural settings I feel that the urban society of Ethiopia follows western culture, while the rural people have their own identity of tribal Ethiopians.

Enlightenment: What are the challenges to work at the new place and new culture?

Lakshmi: Normally Indians have the culture of adaptability to the new circumstances. However, in Ethiopia, especially at Debre Markos I don't find any difficulty in living within and outside the DMU campus. It is because people are very kind enough showing affection and respect towards Indians living here. It facilitates much of our involvement with people, and hence I don't feel much of a challenge other than improving our academic skills. We whether male or female do not feel any challenges put forth before us in Ethiopian classroom settings other than academic involvement.

Enlightenment: How do you handle your students to be successful electrical engineers?

Lakshmi: Other than little fluency of students with English communication, I don't find any difficulty in guiding them to become successful Electrical Engineers. To make them more conversant and efficient, I take classes with due illustrations with practical examples and modern techniques in the field of Electrical Engineering based on our experience.

Enlightenment: Have you faced a challenge to cope up yourself in intercultural classroom setting?

Lakshmi: I don't face any challenge with respect to the intercultural classroom settings as being Indians, we used to adapt and adjust ourselves with change of environment

Enlightenment: In your experience at DMU, how do you examine the education system of the university?

Lakshmi: With my experience, I feel that the education system here is good and liberal to improve the students grading by getting good scores. It gives more responsibility to the students especially in scoring competent marks ▶

Enlightenment: Could you explain the role of the university leader and the staff to make the work atmosphere compatible to expatriates?

Lakshmi: The role of the university leaders and the staff at DMU is already laudable, especially with expatriates and hence as such there is nothing specific to say anything about it.

▶ which is based on the continuous internal assessment system and final examinations. However, to my personal feeling it would have good impact on students if the ratio of continuous internal assessment and final exams is kept as 40:60.

Enlightenment: As an international scholar what are your research contributions for Ethiopia or the university?

Lakshmi: During my service in Debre Markos University, I have following noteworthy contributions towards research, useful for both faculty and students. I have conducted a short term workshop on latest technology in VLSI which helped them to know more about VLSI through which they gathered more information especially to work with their projects. The other I have contributed myself as a reviewer in two research proposals in the area of solving Problems in water distribution and power distribution of Debre Markos University. In addition I have been an inspiration to both students and faculty in guiding more than 25 projects and also in publishing few journal papers.

Enlightenment: What are the qualities you have to be a successful teacher?

Lakshmi: I feel that I am competent to be considered as one of the successful teachers based on few observations such as being with patience in solving the learning difficulties associated with students; approaching fellow colleagues in a social and friendlier way; and interacting with faculty and students without hurting their inner feelings.

ተማሪ የሚባለው

የነገው መምህር የነገው ፈላስፋ
 የነገው ኢንጂነር የወደፊት ተስፋ
 መርከብን ቀዛሬ የቴክኖ ባለቤት
 መሆን ተመኝተህ የተጠማህ ዕውቀት
 ነገ ትደርሳለህ ከራቀህ አቀብት
 ትወጣለህ ሰማይ ትወርዳለህ መሬት
 በተማርከው ትምህርት በቀስምከው ዕውቀት
 አይደለህ ተሟ በርታ ተራመድ ወደፊት
 ከአባት ዕውቀት ገዝተህ ለዕውቀት ስትበቃ ነው
 ዶክተር ፕሮፌሰር መምህር የምትሆነው
 ችግር ሲደርስበት ችግሩን ተጋፍጦ
 እንደቅቤ ነጥር እንደሻማ ቀልጦ
 የእሱን ተማሪነት ያላስመሰከረ
 ወጥመድን አክሸፎ ተግባሩ ያልተማረ
 በብዙ እንቅፋቶች ተመቶ ያልዳነ
 የተማረው ትምህርት የትላይ ተመዘነ!?

ከይባልጣል አዘዘው
 ከሀዲስ...አዲስ ትዕ 1 ቁጥር 5)

Hospitality Precedence at Debre Markos University

Higher education is dynamic. Its dynamism is resulted from diversity of students. Students who are joining universities are expected to have an exposure to advance their knowledge, skill and attitude. Therefore, it is crystal clear that higher education students have to be wise to come up with these domains of education. In line with this, the academic atmosphere and the hospitality of the university have a great impact on the success and failure of students. Debre Markos University gives a priority of hospitality to make all students successful and productive. Major works are doing to assure hospitality at the university. The first activity is transportation, in which new comers get the service of transportation. The university has assigned buses to give transportation services from the bus station to the main campus. This helps to minimize vulnerability to different risks and challenges. As the result of this, students can get free transportation service, preventing from additional and unnecessary expenditure as well as support from the students' union and clubs.

After students entered to the campus, they got orientation about the university and their duties and rights by higher leaders of the university and other concerned bodies. This year, Debre Markos University gives orientation to 3380 new entrant students on its service delivery. Debre Markos University subsection leaders and the community Administration Branches make awareness to the students on their respective service delivery during the orientation session. Thus, students can easily be familiar with the university and the community. Speaking at the

orientation stage, the president of the University Dr. Nigusie Mitiku says that it is great to join university after successful achievement at primary and secondary education and scoring pass mark for tertiary education. University is the place where learners can be equipped with knowledge, skills and attitude. It is not an end rather it is a gateway for achieving their objectives. Thereby, learners should use their time properly to accomplish their goals for the betterment of their future life. According to Dr. Nigusie, students should widen their knowledge, skills and attitudes by reading in libraries with the lesson they take from the class. New comers should never spend their time uselessly in their stay in the university, he added. In their study time, the university supports the students in every aspect until they graduate. Besides, the university instructors and administrative staff are very collaborative to help the students. Students are also advised to have appropriate respect for their instructors and supportive staff. Since students have different religion, culture, language and ideas, they have to tolerate and respect each other. Hence, students' have to follow the rules and the regulations of the university. Finally, Dr. Nigusie wishes them peaceful and successful academic year.

► On the other hand, Administrative and Students' Affairs Vice President Dr. Zewdu Wondyifraw, Registrar Deputy Director Mr. Birhanu Mekuria, Compound Peace and Security Head Commander Yibeltal Demsaw, Legal Service Directorate Director, Mr. Manaye Alemu, Mr. Eshetie Derb from Library and Information Service Directorate Director, and other leaders were provide orientation. Moreover, Commander Mekonnen Goshu from East Gojjam Zone Police, and Mr. Alachew Zerihun from Debre Markos Commercial Bank Branch Manager give orientation on their respective institutional services.

The other element to sustain the hospitality is the Security services. Students also get security service to protect them from robbers, accidents and other problems. To surge hospitality, the university has also avail different practical workshops, laboratory rooms, ICT lab-rooms, field visit areas and apprenticeship sites. The university has conducted deep renaissance for teachers, administrative staff and students to improve quality education and to set bases for good teaching learning environment. Furthermore, students got different life skill trainings in the university. One of the training was on good governance and anti-corruption training for prospective graduating students' focus on concept and prevention of corruption to increase their knowledge about corruption and its characteristics.

The other hospitality ensuring method is ICT software development trainings. Since modern, fast and confidential registrar data management system plays a great role for residents' hospitality, the university has developed registrar software to give any information service to students without any dalliance.

Additionally, students' sport and entertainment gets high attention from the university. Students can spend their time when they are free and finished their duties to refresh their mid with different entertainment mechanisms, which are availed in the university such as DSTV, football, Volleyball, handball, basketball, table tens, mini-media and other art related activities.

Education Development army is the other aspect to keep students successful in the campus. In order to make teaching-learning activity more productive, feasible, comfortable and relevant 67 teachers, 66 administrative staff and 20 students' education development army are organized. In addition to this, 160 administrative staff, 149 teachers and 2235 students 1 to 5 teams are formed at the university to monitor and evaluate the implementation of teaching-learning activities and to take corrective actions. In addition to this one committee, which contains 21 members was formed and follows the effectiveness of education development army.

As the result of this, hospitality is assured and there is no any security problem and wellbeing of university's community risks have been addressed early, which enables students to attend their class without any problem.

ፎቶ ዜና

ሃዲስ ዓለማዊ የባህሪ ፕናት ተቋም ዓመታዊ ዓውደ ፕናት ስነሂደ

ፎቶ ዜና

ሃዲስ ዓለማዊ የባህል ፕናት ተቋም ዓመታዊ ዓውደ ፕናት ስነሂደ

ፎቶ ዜና

ደብረ ማርቀስ ዩኒቨርሲቲ የእንስሳት ቤተ መዘክር አቋቋመ።

ፎቶ ዜና

ደብረ ማርቀስ ዩኒቨርሲቲ የመጀመሪያ ዙር የህክምና ዶክተሮችን በደመቀ ሁኔታ ስስመረቀ

ፎቶ ዜና

የደብረ ማርቀስ ዩኒቨርሲቲ የምርምርና የማህበረሰብ ስገልገሎት ምክትል ፕረዘዳንት ምርጫ ይህን ይመስል ነበር። ስመጀመሪያ ጊዜ በዩኒቨርሲቲው ሴት ምክትል ፕረዘዳንት ተወዳድራ ተመርጧል። ረዳት ፕሮፌሰር ገነት ደጉ የምርምርና ማህበረሰብ ስገልገሎት ም/ፕረዘዳንት ሆነው ተመርጠዋል።

የድብዳቤ ግርድቤ የዘርፍ ስም ለማስጠበቅ ይጠቀሙ

የድብዳቤ ግርድቤ የዘርፍ ስም ለማስጠበቅ ይጠቀሙ